

3 1761 04269 5668

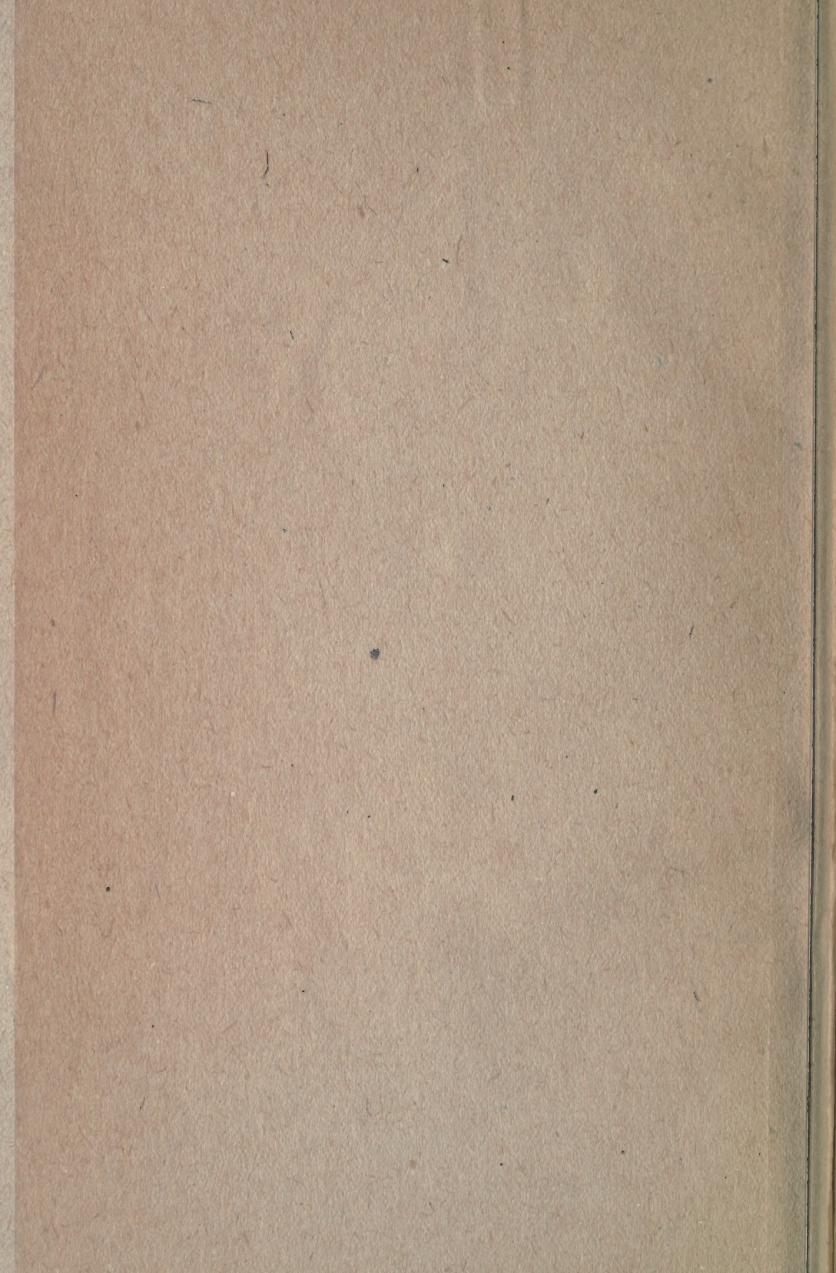
ÉAMONN Ó CLÉIRE

PB
1398
073
S7

From the Library
of
PÁDRAIG Ó BROIN

STAIR
Éamuinn Uí Chléire

Do réir

Sheáin Uí Neaáctain (*gen case*)

Sean O Neachtain = nom

I N-EAGAR AG

EOGAN Ó NEAÁCTAIN

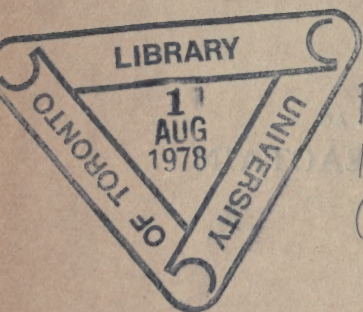
Le fagháil ó

M. H. Mac an Ghuill 7 a Mac, Teo.

50 Srd. Uí Chonaill

1918

2/6 GLAN.

PB
1398
07357

brollac.

Tá, ar a laghad, nocht gcóip de Sdaip Éamuin
 uí Cléire le fágáil .i.

1. F. v. 3, R.I.A.
2. 4 b. 4, i gColáirte Muike Nuadac.
3. 1 leabarlann na hÁrdo-Eaglaise, i gCorcaig.
4. 1 Manriptaí fearmuige, i gColáirte Colmáin.
5. MS. LV., i nDún Monaid, i nAibam.
6. Add. MS. 34119, British Museum.
7. Eg. 148, British Museum.
8. Eg. 147, British Museum.

Iré an t-octmáid ceann (Eg. 147) atá i gcló annro.
 Tadó Ó Neactam, mac an uíghair, a ríghóib an céad
 cúro den ríghal, agus rin é a uimhór, agus iré an
 t-uíghair féin, Seán Ó Neactam, a ríghóib an dara
 cúro. Sgíghóib Henrí Mac an tSdaip an dá leactanac
 toraig de. Iré ir tioral don ríghal i gclóib an
 uíghair:

Sdaip Éamuin uí Cléire do réir Seadain
 uí Neactam.

Ir corhuil go maó le Henrí Mac an tSdaip an
 leabair fheirim ar fead tamall, mar ríghóib ré na
 rocla:—

As ro leabair Henrí Mc Antráoir
 ar an gcló leactanac.

Cait an dá leabair (.i. Eg. 147, Eg. 148) tamall
 eile as Séamur Ó hAisadain, agus ríghóib fheirim
 an méro ro ar an gcló leactanac de Eg. 147.

The History of Edmd. O'Clery. This story abounds
 with genuine Wit and Humour. Purchased by me
 at the Auction of the Rev. Paul O'Brien's MSS.,
 Dublin, June, 1821.

J. H.

This fictitious story was written by John O'Neaghtan or Norton, who lived about A.D. 1715 in the County of Meath.—It would appear as if written for the purpose of turning into Ridicule persons learning the English language. It abounds with genuine humour.

ΔSur rſpſiob ré beagán eile ar an leabhar eile (i. Eg. 148) mar ro :

THIS BOOK

Contains the fictitious History of Edmund O'Clery, composed by John O'Neachtain.

This humorous tale is divided into 2 parts. The first part contains a History of the early life of the hero, which is full of incident, and gives strong proof of the fertility of the imagination and inventive power of the author.

The ii. part (p. 121) leaves the hero settled in life as a schoolmaster in which one of his pupils relates a fairy tale which, in point of invention, cannot be excelled.

This little work would be well worth translating into English, in which language it must obtain many admirers, notwithstanding the wit and beauty of the most humorous passages must be lost in the translation, as they turn upon a misunderstanding of the meaning of some English words used by one of the speakers. Each part is an independent piece and might be translated separately without injuring the work as a whole. The first part of this copy was transcribed by John McSolly, a famous scribe, who lived early in the 18th century at Ballyhardiman, in the parish of Stackallen, on the banks of the Boyne, between Navan and Slane in the County of Meath. McSolly's copy being much abused and soiled, the second part was copied by Edward O'Reilly, compiler of the Irish Dictionary, etc.

The original, in the handwriting of John O'Neachtain, the author, is in my collection.

J. H.

III.

Ác̃t ipé an Raḡaillleac̃ t̃uar-ḡáite a ḡḡiob̃ an tuairḡs rin ḡo t̃c̃í na cúpla líne deir̃e, i ḡclár a ḡinne ré de na leab̃raib̃ a b̃í aḡe féin.

Maḡoir le t̃óá c̃uir̃ a t̃óeanaḡ t̃oen ḡḡeal, ip ḡḡeal c̃ḡiob̃c̃nuiḡt̃e ann féin é an c̃eaõ c̃uir̃ aḡur ḡan aon b̃aint aḡ an t̃ara c̃uir̃ leir. Ip t̃eac̃air̃ a ḡáó ḡoir̃é an ḡác̃ ar̃ c̃uir̃ an t̃-uḡt̃oir̃ an t̃ara c̃uir̃ leir an ḡc̃eaõ c̃uir̃ c̃oir̃ ar̃ b̃it̃. ḡḡeal c̃ear̃t̃ c̃ḡiob̃c̃nuiḡt̃e ann féin é, aḡur ñiōr̃ c̃ear̃t̃uiḡ t̃aḡa a c̃uir̃ leir. F̃uar̃iear̃ an b̃araḡuul reo ma c̃aob̃ ó Robin Flower, fear̃ a b̃fuil eolur̃ m̃óir̃ aḡe ar̃ l̃áim̃-ḡḡiub̃eannaib̃, aḡur fear̃ a b̃fuil mé faoi c̃umaoin aḡe :—

I wonder what conclusions you came to about the difficult question of the second part. In Eg. 147 the first part is written by Tadhg, but has corrections in a hand that I take to be Seán's. This first part in Eg. 148 and Add 34119 ends with the words: "le l̃áim̃ ḡac̃ aon t̃iob̃. ḡim̃t̃." So it did in the part of Eg. 147, written by Tadhg (and, perhaps I may assume, in all copies which contain only the first part; this you will be able to check). But, when Seán takes up the pen, he completes the sentence with the words: "t̃o ḡmaóc̃t̃uiḡear̃ ó áaill ḡ ó ib̃ioll ḡo an uile c̃áct̃uḡaḡ aḡ aḡm̃r̃óa ḡáoḡaḡa iao ḡ ḡo ma b̃úan aḡla iao." Then he goes on with the second part, as found in Eg. 147. I suspect the explanation to be as follows. The first part was written originally as a separate tale, and copies were made of it, and got into circulation. Of this first part Tadhg made the transcript in Eg. 147. Seán then took it up, added the few words at the end (which are not necessary to the sense), and then proceeded to write the second part, which, in reality, has only a loose connection of subject with the first, and serves only as a setting for a fantastic story, which has no real connection with Éamonn. From this completed copy those MSS., which contain both parts, would ultimately derive. I cannot check this theory without more MSS. to collate, but it seems to me not improbable that things happened so.

IV.

D'éiríonn sup mar rin a tábla fheirín. Ní déanfaínn féin don iongnadó óe dá m'amhlúid éuala Taógs an céad curo den rseal ó n-a ađair ađur sup rseíob ré ina bmađraib féin é, ađur sup rseíob Seán an daira curo; mar cítear dom so bfuil dífíúdeact toir an éaint atá ra daira curo ađur ra rsead curo.

Cuir Seán Pléimíonn siotaí den Soair i rsló i nhipleabair na Saéitge III. IV. ađt níor cuipead an rseal so léir i rsló ariam éana so oí anoir.

Inran easairtóipeact dom níor ađruigeat an litruíad i n-don focal dá rcuipead an t-ađruíad rin malairt fuama ar an bfochal. Ađur ip minic a leigeat a litruíad féin leir an uđdair cé nađ hé an litruíad atá ar an bfochal inoiu é, ađur cé nađ hé an litruíad céadna atá i rcomnuide ar an bfochal céadna aige féin é. Ađt cuipeat na hađruíge reo ann:—

ia i n-áit ía.		
ua	„	úa.
diaíó	„	diaíđ.
orim	„	oriam, orum, orom.
1	„	á.
bí-	„	bí-.
raib	„	raibde (ađ Taógs).
ot-	„	ot-.
ainm	„	ainim.
sióeado	„	sióeadođ.
eile	„	oile.
biaíó	„	biaíđ.
mbiaíó	„	mbiaíđ.
connaire	„	conaire.
tábla	„	tairliúó, tairliúđ.
ba	„	bu.
Éamonn	„	Éadomonn.

Ip minic -ó i bfoclair aige nađ bfuil don -ó inoiu ionnta; cuir i rscár: cúó, feólaó, fiaclaó, cnámáó, clocaó, ponraó, ceólaó, cumaó (=cuma) ađur acaó (=aca), 7rl. Ina leabair rin ip minic san an -ó nó

V.

an -aó ra mbriatair aise; rshíob ré, cuir i scár: iarra, tora, déana, mbaine, saime, claoirde, cóise, jhl. 1 n-áit -uḡaó, réairt tá i nḡeircaó an focail aise: -úḡa, nó -úḡ, nó -uḡa, nó -úóa. Sghíob ré Maoláirne i uopaó, uó nó trí éairta, agus na úairt rin Muláirne nó Muláirne. Sghíob ré

eiḡe, deirḡe	i	n-áit	éirḡ, ó' éirḡ.
lip	„	leir.	
meaó, meib	„	méaóó, méiróó.	
éuairḡ, éuair	„	éuairt.	
laóao	„	laḡao.	
lé, ré (so mimic)	„	le, re.	
ar	„	ir.	
bliaḡain	„	bliaóain.	

Aót an focal a rshíob ré tá ré ra téacr agus mara bfuil ré annsin tá ré i nḡeircaó an leabair i bfocal an Sghíobneora.

Táim faoi cúmaoin móir ag Tomár Ó Raitile i uaoó a uas ré de cónnam uom uo míniḡaó an téacr agus táim buircaó de. Tá nglacainn a cónairle so miomlán b'feairtse an eairtíreacót atá ar an rḡeal é, aót ó iré rshíbeann an uḡair a bí agam uoirar liom féin so b'fáirinn cuir dá rḡe féin aise-ran inran litniḡaó. Ní uairnar ran bfoclóir aót na focla agus cuir uen caint a míniḡaó, agus rin cón hacúmar agus b'éirir liom é, san bacáó leir an nḡamaraó. Tá nḡamaraíse fairring.

AN TUḡOAR.

Ir corruil gur i sCluain Oileáin i scontae Rorcomáin a iḡaó Seán Ó Neacáin. Uútaíḡ móir i Cluain Oileáin agus i tuairim le leat bealaíḡ ioir Baile Áta luain agus béal Áta na Sluaíse. Ba mac fir uúitce é, agus ré bliaóna ir dá fícró tairéir a báir bí reitb na uúitce rin ag Tomár Ó Neacáin, ó Baile Tomáir. Uútaíḡ leatán eile i rin, agus i ar tóirinn Cluain Oileáin.

Tug Seán cuairt ar cúige Laigean uair, as
 ppailpíneacht, agus pór ré cailín de na Nóglaigh. Ba
 iad na Nóglaigh rin na daoine a mair ré ar ainmíir acu
 an uair rin. Ní innriútear úinn an tucug ré an bean
 ar air go Rorcomáin, nó ar cúir ré faoi i gcúige
 Laigean, ná fór an fada gearr an raogal a fuair an
 bean; áct tapéir a báir pór Seán bean eile, Una
 ní Uíam. Bí beirt mac agus inéan aige; mar bí,
 Taos agus Lúcar agus Anna.

Eadar O Raíallaiú, an fear a rúiríob an foctóir
 Saetúige, tuidairt ré go mair Seán Ó Neachtain ina
 comnuiríe i gcontae na Míre, ra mbliadain 1715,
 agus é 'na fear-fear. Ceapad ainmín go maó
 Míreac é. Áct tá fiaónuire beirte, ar a laíad,
 asainn go maó Connaéac é. A mac féin, Taos,
 tuine acu, agus Uíam Ó Fearúail an fear eile. Bí
 Taos na comnuiríe i mBaile Áda Cliaí ar fear na
 mbliadain 1726-29, agus fupmór na ríoláirí Saetúige
 bí na gcomnuiríe ra scaitairi éadana le n-a linn bí
 aítne aige oíra, agus rúiríob ré tóan as cur ríor oíra,
 oir ba file é. Deir ré ra tóan rin:

Seán Ua Nehtain, niamh na scol,
 seanóir ársaigh a chrich Connacht,
 ughdar fir-ghlic an Ghleacuidh Luinn¹
 's mórán staradh oile dá shamhuil.²

Ir cuinne ná rin air an tuairis atá as Uíam
 Ó Fearúail ar an sceirt. Súríob an Uíam rin, ra
 mbliadain 1774, ar leabair (23 O 35) atá ran acatam,
 a ainm féin mar ro:

Uíam mac Páoruis Uí Fearúail, mac Séamuir
 (?) óis, mic Semuir aorad, mic Shemuir na mBullós,
 mic Iappail-báin, ó Tírlícin, contae an Lungpúirt.

1. "An Gleacuró Seuglonnac." Ainm rúil é a cúm Seán.

2. i n*Gadelica* I. 3. 156-162; i n-easair as Tomár Ó Raíile.

VII.

Cuir ré ríor an t-ádhair a bí ag Seán leir an t-áin
 oarab torac “ Raéfuinn fon scoill leat ” a cumadó.
 Deir ré:

Ag ro mur leannur cuir do fúirgíó Seán
 uí Neacóain, mac fíir-óúit[é]e, bí na comhairíe a
 bpoiríáiríó Dpumma. Agus do gluar an t-ógánaic a
 gcuiríeacáta buaócalia eile ar an áit, tógbáil
 fo[é]máir, nó rpailpíneacá, go cúige laigíon. Agus
 do cuir ré fo deara do cáic bí leir san adbáil don
 focal bdearla beir aige go rilleat do tar air, cia
 b'éiríeacáic an rcoláiríe é. Acá ceana, comhairíe
 Seán real i oteac duine fíir[é]bír do nóglac, bí ran
 tír rin. Táiníe ógánaic ag iaríaríó cleamur ar an
 nóglac, agus fuair Seán rúige ar a gíráó cur i scéill
 don óig-bean úna.

Airíng Sheán uí Neacóain, mar ríor do U.
 Ó Fearraoíl [atá ar an t-áin ag Dpian; agus deir ré
 ríeirín] John Naghten for Winifred Nangle. Sgírób
 ré i noíaríó an t-áin:—

Fíiríe—agus fuair Seán an bean.

Seo é ádhair an t-áin, adéir Dpian:—

A léigíeoirí, fágad an Seán tuar ran mbaile cun
 gac aen ní beir go beacá a n-óiríe a gcuiríe cáic
 agus na gcuiríeacáic acá ó airíonn. Buó amlaig
 rin aigí-ran, óir buó fearac glíe an oíolúnaic é, agus
 o'iarí ar úna, fágad ra mbaile cur óiríe ar oínéarí,
 putós oíróú do fíin. Ir annra mbeiríe labairí ré
 ma agus oúdarí: Winny, honey, will you order me a
 pudding? Sgairí cáic agus oúdarí irí leir go maríad
 é agus go ma comíuil do bdearla beir aige. Acá
 ceana, fuair peann, oú agus pápérí, hús leir don
 ríabla íad agus do cum na mainn tuar, agus o'fága
 san mócam do cáic a bfuinneoirí an páiríe íad. Do
 fíiríe cáic ionnamí de, agus ba éigíon do Seán a
 léigíeamí.

Tá an méiríe reo ra mbeiríe aige ar an leacánaic
 céatna:—

John Naghten of Cloonillane, in the parish of Drum by Athlone. Said place and estate is now in the possession of Thos. Naghten of Thomastown, Esq., in said parish.

Ir fada fairings an tóitais i Cluain Oileáin, agus má ba le Seán Ó Neachtain agus le n-a muinntir ionne i féin ná Baile Tomáir, tóitais móir eile atá le n-a hair, ní faib don cáil aise a toul as rparáipíneacht go cúise laigean, mara b'é deiridhigil an traosail a tiubrao ann é.

Cúm Seán Ó Neachtain go leor filiréachta. Tá oá d'án deas tóib i n-easair as ūna ní fairceallais.

Act ir mra bpiór ir mó a rshíob ré agus ba rshíobneoir Saetúige é com mair le don fear oá faib i nEiunn le n-a linn. Tuigfíó tú rin act a bfeice tú a faotar go hiomlán i gcló, lá éigin. An rgealuiréacht ir fearr a tairnis leir, agus cum ré ceatair nó cúis de rgealta. Iré "Soair Éamunn Uí Cléire" an ceann ir mó a faib cáil air, agus ir corinuil sur rshíobao go minic é agus hoct gcóib de a beir le faigil anoir. "An Sleacuróe Seuglonnac," rgeal eile ar éur ré eactra agus gniomairta móra sairge oá noéanam ann. Uí rgeal eile, a rshíob ré, as Éatobairt Ó Raigallais, "The Voyage of the Five Heros"—a popular tale in prose, a tug an Raigilleac air; agus rgeal nó reancur eile a otug Éatobairt, "A Prose Tract on the Potato," air. Sshíob ré, ina oteannta rin, ionnt de reancur na nEipeann agus Seographe. Tá an leabair rin agus "An Sleacuróe Seuglonnac" mra leabairlann náiríunta, act nil fíor agam an bfuil don faigil ar an oá rgeal eile.

Ir fada an raogal a fuair ré. Deir Éatobairt Ó Raigallais go faib ré 'na rean-fear ra mbliadain 1715, agus tá ré agaimn ó n-a mac, Tóis*, sur éas ré an 9° lá den míarta ra mbliadain 1728.

* Sshíob Tóis ionnt tuairge i otaob a muinntir ar leabair a bí aise 7 pinne Robin Flower an tuairge a aitrshíobao tóim ar an leabair rin (i. Eg 198. British Museum)

IX.

Cuirfeadh an tuairmís a dhéanadh Taidís na dáiaí ríor annro. Seo é é:—

1706-7.—Feb. 5, ar maidin as an recht fuair Una nui Úrman, bean Seán Uí Nechtain, máthair Taidís, báp.

1710.—Márta 30, ar maidin diardaoin timchioll an recht fuair Lucas, dearbháthair Taidís tuar, báp.

1714.—Abr. 12, ior a haon níos asur an dóthéis fuair Cáit nui Ceóir, bean Taidís uí Nechtain, báp.

1714.—Oct. 12, fuair Seán beas, mac Taidís uí Nechtain, báp.

1715.—9br. 26, do bairte an naoigín amuil babóige bige Ráthmuc mac Taidís uí Nechtain asur fuair báp.

1715.—29 9br., fuair Máire nui Comáir bean Taidís tuar báp.

1718.—4 Iun, fuair Cáit nui Comáir dearbháir Máire báp.

1720.—Ab. 16, do fuair Tomár mac Cana báp.

1725.—9br. 15, do fuair Seoiria ó Raétagáin báp.

1733.—Aébráon in 11, fuair Máire nui Raétagáin bean Taidís tuar báp.

1728.—Márta in 9 lá fuair Sean áthair Taidís uí Nechtain báp.

1733.—Novb. 3, do póra in Taidís tuar re Irebel ní Láithín.

1742.—Mar. 25, hólúiceó Anna nui Nechtain dearbháir Taidís.

1745.—Iul 23, fuair Irebel nui Láithac ben Taidís tuar báp.

1749.—Auisur an 5 ughaó la rugaó Sírlia Úrre.

e. ó n.

STAIR ÉAMUINN UÍ CLÉIRE.

CUID I.

Do bí plaic uasal, onórach, saoirseach, spinn, gearrúisrionach, oirdeire, áluinn áro-mheanmnach, dá maó comainm Éamonn Ó Cléire, i scrios áluinn féaruaime comcométróm Connacht. Agus lá n-aon daí éirigh ar tulaigh áro fádaimeach i bfozur dá tóin 5 forasach, fionnaolta féin do connairc maighre maireach mná, ba bheasa dheach dealb agus déanam daí éirigh an náduir amam ionna fíadnuire, ar ar dóir tuile trom-gháda don céad amairc, agus as bheir ar báir cruib uirre t'fear fíor-éaoim fáilte fua. Do 10 fheasair riri an beannach céadna so mín macánta mnámuil agus so miodair muintearda as ráo:

Ir as iarraid na fáilte rin do cuir an tuileamum annro mé, óir ir innilt ós do muintir an coimhe mé, lomcuibeacht ingean forúin mo ainm, agus do neas 15 ré do bainis doirdeachanta oim tuar agus comnuir do déanam fíat-ra agus fíor póraó muot, ar an sconnach ro: tú so putam, fíorfuirde cuirdeachta, combáir agus cairdeam an éadaghteoir éaragmuil oirdeire .i. Cuirm Searbdanreire agus a gáolta do 20 feadach, óir ir fíor-deasán (má tá aon duine ar cor ar bict) a cumlar leir nach bíar lán do óimle .i. galair na boictine; agus do bhoruagá do miorcáir agus do méaduagá t'fuaa air do déana mé craobrcaoilead ar a cuirteite, ar a gáolta agus ar a éraoda 25 coimheara dúit.

Ar tóir ba mac bhuairt don tír é, dá mbeadh
 móran cloinne, fa héagscorúil leir an nomaí re.
 Ir é fa hainm dá acair Eorpa; tuine toiceamúil,
 30 tábaéac, bionntac, boiceadac é. Ir é fa hainm don
 inġean fa rine as Eorpa Coris Seanair, inġean Eorpa.
 Dairín leatán, inġean Eorpa, an tairia hingean. An
 trear inġean Uirtoirbheir, inġean Eorpa; an ceatramia
 hingean Déiric i bfolac, inġean Eorpa, asur mac maic
 35 teit tairac do lean a acair .i. Stuiria rial-mac
 Eorpa. An reirac tuine do cloinn Eorpa, asur
 an mac déirionac do mbeadh do Eorpa .i. Cuirim
 Seairbheir mac Eorpa. Asur an tan do bí mair
 Eorpa toirac ar Eorpa do mbeadh fairtina ói so
 40 mbairbheir mac don ġin do bí fa na bionn. Ba
 meirte an mair Eorpa uile dá tairac cum aoir.
 Tair mbeadh an mac ro do asur so bair tairac
 faoi, do mbeadh tairac do mair an fairtine, asur
 ar ron tairac ní i n-airac nairac acair do bair
 45 na ġeine do ríolmair uair réin, ġirac níor tairac
 nó tairac nairac nó mairac óo tairac so tairac
 cum bair é, so nairac rin do cuir coirac mair mair
 or cionn teine tairac lán-ġeine, asur do tairac an
 ġein cionn coirac re asur tairac eile nair
 50 bair tairac tír nó tairac é a bair an .i. Nora Cionn-
 bair, do tairac an ġein ri com doir ir do mbeadh é re
 n-a oirac, do tairac ré (airac) i n-airac an
 coirac mairac do mbair asur dá tairac air,
 tairac so nairac mairac asur ola dá bair
 55 asur dá tairac; ġi nac mairac tairac, óir bair
 tairac ġac tairac nairac nairac dá bairac níor
 tairac asur níor tairac nó bairac mairac.

An uair do cionnairac nair bairac a mbairac
 ar an moir ro do cuir mairac nair dá hollmair
 60 (do nair tairac) óir. Do ac asur do lán ran moir
 rin air tairac na huile dá bair air so
 réirac asur so tairac air or a cail, ac do
 tairac an bair ro mair ġac bair eile. Do mair
 anro tairac tairac tairac as mairac cail ba

déanta leo. Do mear aise féin go maó le teann 65
 uolpa oirioideáda agus diabluigeáda do fánuigeada
 sae bár dár tionrghaó dóib. Fo deire ir é do
 cinnead mur roiteada fairne dá éionn do déanam
 agus a oteilgean i noiaid a gcinn ionnta, ní do minne
 san moill, agus rtorad na héadain as na roitigib ar 70
 moó nar b'féidir rmithe dá laḡad saoiḡe nó anála a
 uol arteaé nó amae, aet sur oibnig an cumḡae i
 rabadar agus an rúmail a minneadar uótruirge a
 scoirp, cuḡar agus cuib a scoirde agus a scléib,
 tré élaibib dainḡne donna dairbe i nḡleap sur fáoil 75
 amaircaig nae raib teaeḡ ón túnuirḡ rin acu, agus
 dá eir i n-iunuil don doimhan nae bár san eoir a
 ruadarar. Do teilgead ar caradae mar ḡaduigḡe
 cum na croidé iad, tré sae rriáid agus tré sae áit
 ruiblidé eile. Do teilgead dá éir ro i ḡaircair 80
 cumang coimóirca faoi éalam iad, áit ionn nae raib
 léap léapḡar nó amairc ḡréine nó ḡealaigḡe. Ar a
 rón ro ir uile o'érigeadar ó sae bhuir agus ó sae
 ḡadaó ionna oḡárla iad do ḡeir oirioideáda agus
 uolpa, níor treir agus níor tréine agus ní ór calma 85
 míle uair nó bádar an éad uair agus atáid anoir
 ran anéumar rin nae bfuil beant nó imḡeaeḡ as laod
 fo neim oirra.

Anoir ó éualuid tú a oḡárla go ríunneae féae a
 bpaḡann tú do élaonta deontaé ar a reaeḡaó, agus 90
 má ḡeibir póra mire muot; ḡiḡeáó coirdece 'ir coimnig
 agus tuig go mbuirpíó rtaonaó dá laḡad do do
 éadob-ra a uol i scléib nó i ḡcomlann leo coirdeaeḡa
 ar nḡráda agus ar bpóra.

Ná bíod rin 'na an-roeaeḡe oir, ar éamonn, óir 95
 baid mé com oíir tuir ir bíor mé don anam atá
 ann mo élaib.

Do pórad annro iad, agus do bádar treall go
 ruaimneae rocair ḡrádaé ré éile, go ḡeualuig
 éamonn lá n-aon tráeḡe rada roirleatan ar neap 100
 agus ar do-élaorideaeḡe an fánuig agus sur ḡlac éad
 agus tnuḡe adbol é fo an ḡcáil agus fo an oḡárla

do bí go seneialta ar neart neamhcumpríste an
 fáthuig agus do éirí go míl-bhráthar do fóruir a
 105 mná agus do airís ceo uirre fulaig do a cumur
 o'fheáduin leir an bfaic. Do fheasair an macaom
 mná go rocmairí rhuama deirceíreac agus a deór
 ar a sruairí as ráo:

Ó! a Éamunn, an í rin do geallamhain óam-ra, a
 110 Éamunn?

Ar an mbacall áoruic, ar Éamonn, sibé ar bit
 geallaó tuis mé duit ní fuileona mé rgléir an
 méirliú úo a mteacét san rmaictuagá.

Ar Maintin, ar ire, má ní tú rin ní taobócaó-ra tú
 115 go bhuinne an bfaic.

Ar Miontuin (ar eirean), má ní tú rin féin ní
 rtaofa pain mairi agus innir óam cia bfuil bunáit an
 tí ar a bfuil do tráct.

Sraicis ríleac riuilac riobóirdeac é (ar irri) bíor
 120 le traoríreac agus le toirpa i n-iliomao do ionaouib
 i n-éiríreac ar ron sruab i náit Cliaí atá a longpóir
 agus a ríge-taiglac.

Ní éiríse do éraobrcáoileac ra deara óam-ra mo
 tionrighnam a cur i n-dearmao agus ní mó áirícar mé
 125 mo inntinn go comrac óam leir an airíreacain rin.

Anro do bean bhuirde meanman ann sruí gluar
 san móill i n-áiríghíra saáa conaire go húir íatbáin
 leairíac laigean agus go bánta biatáca Óroma
 Colléoilte .i. áta Cliaí agus an óis-óis ra ar láim
 130 nír. Ir iomóda áit ar an mbealac ar fáoil an fáic
 éiríse ríge do tábairt do. Ní mairí ráit nó baile ar
 saó trío narí éirí an fáic comairí agus rígne
 tuórlána an uile táiríollac, síreac níor fheasair
 an curac ro é i n-aon ionao go ráimíis ácaó an
 135 Óroma dá ngoríreac anoir Spáirí San Tomár i n-oir
 áta Cliaí. Do bí ro an am céadna a otáimí an
 curac ra ro an ácaó iomao do élanuib ríog agus
 mó-fáta, do fáoiríis raora, reoir-bhonnatáca, do
 ríogíctíis raora vírgeairíluais agus do mnáirí reangá
 140 ríotáille ar an otulais, darí beannuig Éamonn go

miochair muinnteartha, as fiapruige do shac don po
reac ar b'airin doibh an fathac Cuimh Searbhanuierpe.

Ir eol ceana, ar don don com-éruinnuigad, creao i
do mian leir?

Atá, ar eirean, óir fát mo tuisir don tír ri as 145
comlann leir. Óir do cuatuis mé teirt móir ar méao
a neirt asur a úraoirdeact asur a mí-múinteact.

So veimhin (ar an caipruigtheoir) ní gnát leir an
tuine rin é féin do céilt, asur mo comairle tuit
san buain uime, óir ir fíor-annamh a ršapur tuine ar 150
biot leir san cuir dā comairtuib, asur má tá dūil
asao-ra ršairin nó comhac do téanamh leir macuio
meire (so toilteanaic) dā šairin cūasao.

Nā téis (ar an cūmal do bī na aice .i. an
lomcuibdeact, inšean fíortūin) asur má baineann don 155
dul ro buailfeair é, asur fapair rin ršarfa mire
leat.

Ar Mantuin, ar an šairciōeac, dā mbiaō a neart
mar neart neartuul do tōisaoō na pléibte, asur a
šaoir asur a šliocar mar šliocar Cōngcolum, do 160
féacuinn-ri mo neart leir san clár san time, asur
šoirtear air.

Do šoiraoō air, ar a impiōe, asur com dois ir
táinis faoi an toicim asur faoi an tuamaršbáil rin,
do féac so claoi mailíreac ar an innilt óis do bī i 165
bfochair an cūruio asur aoubairt so mbiaō aise féin
nó so tuitfeao leir. Tíat cōnnairc an šairgiōeac
méao a řutail toubairt do bhuactairb ároa ro-clurta
nac ba leir i san comlann teann tinnearnaic tar a
cionn.

Féacuim an bfuil rin do meirnis asao, ar an fathac. 170
Atá (ar éamonn).

Ir ionnirin do ionnruigtoar an uiar rin a céile mar
dā leoman ligte líomha laoranta, nó mar dā
mactšamūin mūlteac móir-uactbārac, nó mar dā eapa 175
ruao-tuile as tuitim i šcionn a céile i n-aon áill, nó
mar dā šrubingne meara móir-šníoimāca. Tíemre
faoa as ršairin asur as ršéirlinn, as šabáil do

- 180 tóirniúib ašur do deap̃s-baruiú 1 n-ašaiúib ašur 1
 nšnúiúib a céile, real eile aš sabáil do rseana sápa
 slara 1 n-inénniúib ašur 1 n-arnačaiúib a céile, ašur do
 p̃reabuiúib diana dipeača 1 n-ióčtar̃i bol̃s ašur b̃ronn
 a céile, san f̃ior aš am̃aruiúib cia t̃ioib ip mó ar̃ a paib
 coram̃lačt buađa ar̃ feađ feačt n-uaipe do ló. Fa
 185 t̃eoit̃o an tan do c̃onhaipe an fačac̃ anneap̃t a c̃om-
 c̃omlonnuiš do t̃us deiṛse ar̃ báine ašur ar̃ m̃iršéim̃
 ašur do šlac b̃ip̃i so tobann tinneap̃nac̃ so p̃aim̃is
 an aḃuinn t̃a ngoiṛčear̃ an Poiteul, 1 nD̃uim̃
 C̃olc̃oil̃le, mar̃ ar̃ c̃uip̃ clear̃ an šac̃ boil̃s na f̃iur̃e,
 190 aš l̃am̃ac̃, ní paig̃oiúib mar̃ do níoir̃ cupuiú eile, ačt
 cuac̃ ašur cop̃ain 1 n-ašaiú an šaluiš (mar̃ do f̃aoil
 é do-člaoit̃e) t̃reall̃ f̃ađa; t̃reall̃ eile aš l̃am̃ac̃ an
 uile šné poiṛiṣe ašur b̃im̃oll̃ain, mar̃ do b̃i p̃iočuluiú
 f̃aiṛp̃ne f̃ior̃-t̃oim̃ne, r̃šaluiúe c̃puaiúe c̃om̃-č̃uim̃ne,
 195 tanšc̃ap̃t šall̃ta šlan-aip̃iṣo, laṛaluiú bealuišče
 beul-t̃iub̃, p̃opiñp̃éap̃uiú nuađa neam̃-šnáčac̃a,
 boic̃iniú f̃áršf̃uñp̃ac̃, ašur meit̃peača š̃reanta
 šaoṫulačac̃; ačt ní deačuiš leip̃ san c̃uiriṫšac̃, óir̃
 níoir̃ caiteađ ar̃m̃ ar̃ biot̃ leip̃ an ngoileac̃ po nac̃
 200 šc̃ait̃fead̃ ar̃ air̃ so t̃ána t̃iḃf̃eiṛseac̃, ar̃ moṫ šur̃
 f̃aoil na huile so paib an fačac̃ ar̃ f̃ášáil; š̃i nac̃
 am̃luiú t̃áṫla, óir̃ do p̃uṣ oir̃e feall̃tac̃ f̃ionšalač̃
 an fačuiš .i. ḥopa Cionnb̃uiúe, š̃reim̃ ar̃ m̃ullaiš c̃inn
 ar̃ an nšñom̃ ionšantač̃ po, ašur do p̃uṣ deap̃b̃r̃áč̃air̃
 205 do ḥopa Cionnb̃uiúe .i. D̃iant̃i loir̃šč̃eac̃ m̃ic̃ Deap̃ša
 ar̃ a t̃a c̃oir̃, ašur an fačac̃ f̃éin ar̃ a c̃om̃ f̃ear̃ta
 f̃ior̃-ál̃uinn air̃, 1 moṫ ar̃ m̃éaṫ a n-uim̃pe 1 n-ašaiú
 aonap̃ain so ñdeap̃nac̃o c̃ime c̃reap̃uill̃te c̃puaiú-
 c̃uib̃uṣče t̃e, šur̃ teil̃geađ f̃ior̃ an r̃čaiṣ̃pe é. B̃i
 210 c̃om̃ f̃ađa f̃ior̃ ašur do b̃i an t̃-aeṛ̃ ruar̃, 1 ñdeiṛe
 t̃oim̃uim̃ c̃iar̃-t̃uib̃ c̃om̃t̃oṛ̃eč̃a, mar̃ ar̃ b̃iṛeac̃ a c̃ñam̃a
 uile san f̃uiṣil le f̃oir̃neap̃t na t̃reap̃šar̃ta do t̃áṫla
 t̃o, áit̃ ionna paib̃ aip̃rip̃i im̃cian do š̃eir̃ na healaṫna
 t̃raoiúeač̃ta rin, so t̃aiñšion t̃or̃šaoil̃te, f̃aoi t̃ol̃uib̃
 215 ašur po p̃ianta do-leiṣeap̃ta do-ionšab̃ála ašur po
 t̃oiṣč̃eac̃a t̃iač̃p̃ac̃a do-f̃ulanna, mar̃ a ñdeap̃na na
 šleóṛána re f̃ior̃:

Uc ir triaḡ mo éor,
 Ir mé so doct i n-uaiḡ,
 Fóir ní bfuair mé bár,
 Ní fearr mar táim, ir triaḡ. 220

Cáill mé nearc mo énam,
 Mo éoir mo lám san ḡnóm,
 Mo teanḡa ḡarḡa ir balb,
 Uc nac marb ataoim. 225

O'imtiḡ ciall mo éinn,
 Nil mo fuim i nḡaoir,
 Táim san éot san lón,
 I ḡcarcair éróin óub ríor.

A Connaḡta, úir na ḡcat,
 A múir na nḡalaḡ rial,
 Uc, uc san mé ran uaiḡ,
 Tráḡ ríleap uait-rí triall. 230

Dá mbiairóinn i ḡrpuacáin ríar,
 Mar mbiairó triall na ríóḡ,
 San lón ní biairóinn i bfeairc,
 Ir mé 'mo beaḡa beo. 235

A Ror an marce cáim,
 Ir doibinn crann ir bláḡ,
 Leuna ir féar ir mac,
 Mo léan nac o'áice tá. 240

I nárto-moiḡ áḡa liaḡ,
 I mbeul áḡa liaḡ na ríeab,
 Nó i Neilfinn na ḡcliar,
 Ní biairóinn san uaiḡ 'mo ḡar. 245

A baile áḡa luain,
 Nar éuir cluain ar don,
 O'fearr a beir san lón
 Nó rac óir mar taoim.

- 250 1 nḡaillim, calaḡ carḡ,
 Maḡḡ naḡ ann aḡá,
 Duḡ híce leigir úinn,
 Deit na úin go lá.
- 255 Da fearḡ i Sligeaḡ tinn,
 Ir tú ḡan ḡum 'ḡo láim,
 Nḡ i nḡḡ Cliaḡ na ḡelos
 Slán ir coḡ 'ḡo ḡáil.
- 260 Tír na nḡḡ an tír,
 Tír na ḡcaoir 'r na mbeaḡ,
 Tír na ḡfiaḡ 'r na ḡfearḡ,
 Tír na ḡtaḡḡ 'r na n-eaḡ.
- 265 Tír na ḡceall 'r na ḡcliaḡ,
 Tír na ḡfiaḡ an tír,
 Tír na raoi ir na ruaḡ,
 Suairḡ i n-airḡir bíḡ.

A Connaḡḡa táim go cḡáirḡḡe tréit 'ḡo ḡeoirḡ,
 ḡan cúirḡaḡḡa fáim ba ḡnáḡ maḡ éirḡ aḡ ol,
 ḡan cúmar 'mo láim, mo énáma réabḡa fḡr,
 ḡo cúirḡar mo bláḡ 'r ir fáḡḡa mé ḡan lón.

Uḡ. 7c.

- 270 ḡo bí maḡ ro an real ḡo bí ran uaimiḡ ḡá
 ḡréaḡaḡ réim, aḡḡ ní muḡ fḡirḡitḡin air, fḡirḡaḡḡ nḡ
 fḡarḡlaḡ, aḡur ní béaraḡ ḡo ḡruinne an ḡráḡa muna
 mbeit ḡo ḡtuḡ ḡia aḡur ḡeaḡ-éinneamḡuin aḡḡaḡán
 fearḡaḡ ḡon uaim, maḡ a ḡfuaḡir an mḡoḡ-éuraḡ ro ḡo
 275 huairḡeac ḡirḡeoir, ḡan ḡon ḡrḡoimḡ ḡaonna 'na fḡcair
 aḡḡ Earḡuirḡ, inḡean fḡirḡáim .i. ḡeirḡḡíurḡ ḡon óis-
 imḡaoi ḡo táimḡ ḡá cḡimḡeacḡ ar Connaḡḡa aḡur aḡ
 fáḡuiḡ é an tan ḡo éuaḡ i ḡcleit muḡ an ḡfaḡaḡ. Da
 raoi ḡo n-eaḡna n-iomláim an aḡḡaḡán ro aḡur ḡraoi
 280 fḡoraḡ fḡir-ḡlic ḡo fáimḡ fḡir nḡomḡaim i nḡaoir aḡur i
 n-ealuirḡ, aḡur ḡo mḡir-mḡir i nḡaoir na healaḡna
 ḡraoirḡeacḡa, ḡi náir éuir a mḡir-eolur i nḡníom le
 ḡroḡ-ḡearḡ aḡiam, aḡḡ le fḡirḡaḡḡ aḡur le fḡirḡitḡin

óronga deirgeoile luét aicíoe agus galair, agus as
 rcaoileadó agus as dí-éuibheadó briaigíoe ór caricairuib, 285
 daoríá or greamuib agus oíraoúgonta ór geara. Do
 fuair an oíraoi ro na leabair do bí as Mevea, le ar
 éuir pean-aéair laron i n-óige agus i n-áille agus i
 gcumar peacét mbliadóna pícead, agus do fórsail
 leabair óioib, as buaint fáinge le plaicín beas na 290
 éiméioill agus as ráó na mann ro pe gcuirpeadó a toirpa
 i n-éiríeacét. Do canadó do péir na haibritíe:

Alatrum angum aip	
Ballatrum bingum bair	
Colatrum clingum cor	295
Donatum dionguin dar	
Elirtia ela inn	
Felirtia feala fann	
Gemirtia geara gunn	
Hemirtia hera hann	300
Iejunum ioncon ionn	
Lepmutum limpa linn	
Memutum menpa minn	
Nelupur nemga ninn	
Omorum omnia onn	305
Pomorum pongia pann	
Quorum quona quonn	
Rortorum rongia rann	
Stultorum rtongia rtinn	
Teucorum tongia tun	310
Utorum ungia inn	
Zonzorum zungia zunn.	

Annro do éuir trí péiríoeoga ro trí faoi éoir an
 oéair agus aóubairt an oíáio: pinam, panum, punum,
 portum, pearum, rcaoiliom díeoibhigim an t-oéair 315
 deirgeoil oíraoúgonta ra ón uile guair geara agus
 éimíoll oíraoúamuil luicifer agus a óub-éireablaig,
 ón uile ole aingéir agus upéioe Delrebus agus a
 éiríeobail agus ón uile ním-heairt agus náimíoeanar
 Céirépur Óir agus Abirion agus ó mhograime oíannanac 320
 óub-óóigíe le ar óealó an fáacé agus a luét feadóma

a nroilpa, le ar uioḡbálaṑ an goileac oirṑeirc re,
 aḡur nearḡuim ḡeir aḡur ḡeara oirpa go pṑap paoileac
 325 rárluaṑ a ḡcumar uile aḡur a nḡliocar iomlán cúir i
 nḡníom aḡ leigear aḡur aḡ uí-ṑoibṑeacṑ an oṑair
 anḡfuinn éaḡcruaíṑ rí. Nearḡuim fóir le ḡeara mná
 oirpa, i n-ainm an uuib-ṑuipuma Nemerir aḡur
 Meḡeara ṑeacṑ a uioḡailt leatṑoim an cúiríṑ ro ar
 luṑṑ a inḡreama. Cuirṑa Uila, Deirḡoa, Eanna,
 330 Súṑa Cineipuma, Catenar, Uincula, Cuiṑreaca, Santa,
 uoṑo uoṑo feritacir a Móla. Amen.

Iar ḡríocnuḡaṑ na hoiríṑe rin uo aṑṑaḡán ṑraoi
 uo ṑoipuiḡ fóir na talman uile, uo ṑríocnuis na
 firṑnemuinte, uo béic na cairḡeaca, uo máṑm an
 335 muiṑ tar a ḡnác-ṑópanna, uo ṑoircuiḡ deallṑaṑ na
 ḡréine ḡluair ḡile aḡur uo bí muṑ aṑḡal coitṑeann
 ar feaṑ na cṑuinne ceatari-pannuisḡe cṑit-eaḡluisḡe, uo
 bí cṑuín leoiṑuim aḡur liobairṑ aḡur ḡac ḡné feirṑe
 eile uo hoiltear ar talam aḡ coirṑoicṑ faoi ṑeapṑonn
 340 uoirce diaṑarṑa uoirca uo-faḡala aḡur cúairib cṑann
 aḡur cairḡeac, aḡ reacaṑ uatṑáir na rṑoipme aḡur
 an ṑroimṑleirḡ ṑropanuil ṑoranta uo ṑárla. Uí ro
 amluiṑ ṑeora uair ḡan ṑraoṑaṑ ḡan laḡouḡaṑ, ḡan
 rúil aḡ aon ran mbitṑ aṑarṑac ḡarṑa ḡeneraṑta ríol
 345 aṑam go ḡleann ioraphac uo ṑlor, ḡi naṑ amluiṑ
 uo bí, oir uo háimis go hobann pṑap ciúnar roineann
 aḡur deallṑaṑ ḡlé ḡréine uo rḡab aḡur uo rḡaol
 ḡac teimíoll, ḡac muṑ aḡur ḡac uoirṑac uair fóluisḡ
 na firṑnemuinte fairṑne fuair-ṑluca, ar moṑ naṑ maiṑ
 350 uíl ro neim nar ḡluair ar a ḡnár reicṑeṑeac aḡ
 uṑanam aeri aḡ méaṑ caiteṑamuisḡ na hamṑie uo
 ṑárla. Níor fan bṑaoiḡin i ḡnoc, nó ḡeilt i nḡleann,
 nó báṑb i n-uaisnear, nó eun i ḡcoill naṑ ṑṑáimis uo
 355 aon-aonta le na ḡceoltuib aḡur le na ḡceileadṑuib
 iomṑa éaḡramla ruairc ríṑ-ṑinne ar fuṑ uúnta, máṑa
 aḡur claiṑ-ṑíreapṑuib, aḡ mear naṑ maiṑ uíl uoṑanta
 beo aṑṑ iṑo féin.

Iṑ annro uo pinne an cúiríṑ roimṑáirṑe ṑeora rṑoḡ,
 aḡur a taṑairṑ ṑṑrí léim áṑoa éaṑṑoma eunamuil uo

do tuit a cúibheaca agus a gheimholl de agus do bí 360
 comhrlán agus comhrlán-éireactaé ip do bí ó lá a
 tuisimíó go ro, aet amáin go maib cnápar na
 gcuibheacé ionna cnáma feartha fíor-láirne; agus
 anoir do beir a móirde agus a móir-mionna má beirneann
 i n-áirí nó i bfaína ar an bfaíac in' doirfeair go 365
 noéana oíogaltar oúir oíbfeargeacé (i n-éiric a marla)
 air, agus go háiríde má beirneann ar mácairíe fairne
 fear-uaine Baile na Sgórnaig air nac rtaora leir
 go tteitge i noiríó mulluig a éinn i bPoll Tighe
 Léabáin é áit ar nac scara i ttaob a éilí nó a aghaíó 370
 go bhuinne an bhráca agus go fuinne na fíoruiréacta.

Do táinig anirí oá fácaíun an cúmal ós áluinn
 do gluar ar Connacta leir agus do fúir go
 mnádaíuil roémar roéairéaríra na foéairí oá 375
 éasgaras agus oá coíairíliugáó, as máó go báiréamíuil
 mioéairí leir an fácaé agus a gáolra do fácaínaó, nó
 nac n-éiríeogáó béim buaóá nó bipeacé go eairí a
 fáoguil leir, agus oá noeacúirí pé go háiréaríra agus
 tuirar an tobairí beannuighe Cuirtoiríur do éabairí, 380
 tobairí rin as a bfuil do buaóá agus do míoiríuile,
 nac bfuil don oá n-íbe oá uirge nac oíuíríraó fuacé
 naóúiríra do fíon agus do bioaíille láirne eile go
 foiríeann a beaca oá éir, go sconnoíogáó péin leir
 go oíirí do-réarílte oaingean oiongbáilra coiríce
 uairí rin amacé, ip go mbiaó pé fearmíac do-élaríóte, 385
 agus go háiríde nac sclaríóiríóte go bhráct leir an
 fácaé é. Tuilleaó eile: éug doúasán fearíraé a
 lán-mionna ar eagla nó ar míoiríde cúmaéca ran mbíe
 nac bfuairígeolaó go bhráct airí ó geara nó ó uolra é.
 Uime rin ip fácaínta oó an oíonig le ar bealbaó 390
 an oíaríóeacta. Do fáearíairí an goileacé gní-
 ionganraé í, as máó:

Aoíuigim tuit, a maighe maireacé mín-éalbacé oá
 nglacúinn do coíairíle nó do éasgaras go fácaíonainn 395
 gac buaó agus gac oóíuinn do-fulangra oá noeacúirí
 mé éirí, agus fearra go éiríe mo beaca ní maéa mé
 tíoig éairíra do do neam-éoil.

Do éirítear lánna me céile, as tabairt móire
 400 bíreáda asur diongbáltaét dá céile. Is annsin do
 bádar tréimh i n-aice a céile, fa solár mór asur fa
 fuaimear ábhal asur fo lán-éinnar meádaí asur
 meanman, so nteádaí lá n-aon as uéanaí deir
 asur doibhí so tuluis áro fáu-amáicaiš dúillíš
 405 gáas-šlaí fíar-uaine dá nsoirtear neao na neun
 áuaádaí asur dá nsoirtear so coitceann an
 phénic, asur so utáila dóib so hobann mí-ádmáil
 an fácaí mómáiríte ran éonaí rin asur é uamuisce
 ionna cáitbeir coranta cóimisce, as beannuáto dóib
 so mioádaí gnúir-méto sear-šáiréac, as fiarpuige úe
 410 cionnar mo bí.

Tráct éonnaíe an diaí ro é do émoctnuigeadaí
 maí bois-ríbhí ar šaí nó maí dúille ar éraí ar
 éirí, asur so mór-mór an bean ar a utáiní lí
 415 glar-ána bán-buioe an báir, bailbe maille asur
 mearbail teansa fmoctail asur cainte; do cáil a
 hioráda a lút a léim asur a luatšoil; do fnaóm
 míneanma asur oíoc-méiréac a cpoioe san
 šanguro san máis san fuat šar formaí ionna eliaó
 cailcíoe cnir-seal; do rtao a huét asur a hanál i
 420 moó sup tuic i laige asur i lán-truan, ran moct sup
 fáoil na huile dá bpaicío i sup ršar a hanam
 naomta neim-éionntac léite. Tráct do éonnaíe an
 goileac ro, náí glac time clár nó coibéim i n-aíe
 nó i n-éigin auaí, a éaomteac ran gcóluige rin
 425 o'imíe na šaí gmo-mear glan-iaa so hápur nó
 so haóbuio an fáuis, do úiošailt uamán asur
 anófuinne a mna asur do bean béim ršéite do
 éualtar ioir dá fuinn na cpié.

Is annro táiní an fácaí uamanta ueamnuige ri
 430 fa éuaíum na utpoit utopanta n-uatbáraí neim-
 méaraíto mo-éualuig asur bluntarbuir ionna lám
 cum an míle mór-glonnuiš ri a lámac. Aét an tan
 do éonnaíe an cupaó ro tionršnaí moíreair asur
 mí-sean an méiríe do bí san truaige san trócaíe
 435 do fuatuis a am ar a lám ar tí an t-urcaí do

Láimhac. Sítheaó níor éirigh leir fon am a rug an fácaó
 aic-šim ar an ngunna, roim cé ar tápla siorac
 rraimh agus cruair-ppéilinn ar feaó trí n-uair
 leora lán-fáca lae. Fa theoir do rug an iucaiaó
 romháirte sheim rgoise agus reóinuis ar an noúl 440
 noiaóluirde rin, dá pacaó dá cuilearó agus dá
 éirgairt ó áit go hionad, ar moó náir fáis clúro nó
 coinnéal leabuiró nó lantuir pan áir náir cuairuis
 leir, pan moct rin gur fáoil na huile dá bfaicis iad
 go sclaoiróirde an fácaó san éontabairt. 445

An tan do éonnairc hópá Ceannbuidé a daltá pan
 móir-éigin rin do tóis na gápta go sclor don teag
 uile. Níor coirg dá áir-éimeaca go tóainis Uaitéir
 mac a Šoile, Uaitéir mac Ainíri, Uiantí Loirgce,
 agus bodac móir auaóain a-uacáir láirir eile ar 450
 an Spáinn dá ngoirtear Sac, agus do rugadar i
 n-éirfeact air, hópá Cionnbuidé srim daingean
 dorgaolte ar mullaó cinn air dá coirnearó agus dá
 tiomáin ó áit go háit. Sítheaó ní fuairadar a leagan
 nó a cuir fúca go tóainis an bean cuice féin ar an 455
 táimneul ionna maib agus go bfaicir pan scrudáil
 ri é. Annpin do rgarit go hairgneac ar óream don
 éomurpan do bí i láirar as iarrairó oira curo don
 leactiom do tógáil dá fear. Fa deacair leo a dól
 pan deabairó aet me teann truaige óó do gádarar 460
 curo do na buillib ionna reáitib leatna lán-cruairde
 féin, i moó gur cuilearó ó n-a céile iad don dul ra;
 aet an uair do fáoil an míle meanmnaó an aóbuiró
 guaraéac ro do fágáil do cuairó iomlán na námao
 romháirte ar an dorur agus tugadar a móirde agus 465
 a móir-mionna nac reairadarair leir go fágbáil curo
 dá éloinn na geall agus na éomairca buaó dá éir.
 Tráé éonnairc an macaom mna méao an mí-éomgar
 dá tuiacáó dóib éomnuidé dá lagao do déanam i
 noeir na n-áir n-ain-mianac rin, agus gur cuir 470
 doóagán fearac órim-óirleac le furacé no
 fóiréin do éabairt dóib do rtríoc dóib go huirírioll
 agus do fáiruis go roéma foirbte macánta
 mnáóamuil éreao ba mian dóib.

475 I^r é i^r mian t^uinn (a^r i^ao^raⁿ) aⁿ meicⁱn t^a
n^goir^te^ar Ceann^be^ar^t mⁱo^g.

Maire^ad, a^r i^ri, a^ta^r rⁱn a^gu^r mo é^la^on^ta i n-a^gaⁱd
a éⁱle, a^gu^r i^r c^rua^bá^la^c aⁿ m^al^ai^rt t^amⁱ rⁱn a^gu^r
480 mé f^em a^gu^r mo f^ea^r t^ao^b l^ei^r, óⁱr ba co^mfóⁱr^t s^an
áⁱre^am t^uinn é r^an é^on^ai^re u^ai^gnⁱg l^an-f^ao^a a^ta^r m^e
rⁱu^bal a^guⁱnn. Á^ct nⁱl n^ea^rt aⁱr, i^r t^rua^g á^r s^co^r.

Maire^ad, a^r aⁿ f^at^ac, t^o na r^ea^ct n^oi^ab^al f^em
t^ruaⁱg^e a^ga^m-r^a t^ob a^gu^r i^r nⁱr^cóⁱd é^leⁱd s^an a b^ruⁱl
485 a^guⁱd t^o b^ei^t a^guⁱnn.

Do s^lua^r a^r r^o é^amoⁿn a^gu^r a b^eaⁿ a^r l^amⁱ l^ei^r
a^r aⁿ m^buⁱtóⁱn rⁱn i l^ua^r a s^co^r, á^ct t^ub^ai^rt aⁿ
f^at^ac a^g f^ea^cuⁱn na n^oi^ad:

Á^cr^u, c^re^ad é aⁿ tⁱa^bal r^a t^o'éⁱr^ug t^uinn n^ar
éⁱn^ge rⁱnn aⁿ c^raⁱnⁿm^or^an u^at^a. A b^raⁱn^ti, a^r
490 r^e, s^lua^r t^ur^a na t^otó^ruⁱg^ea^ct ó^r t^u i^r m^ei^rn^ea^ml^a
e^at^uinn. Do m^ac^uinn f^em t^a t^otó^ruⁱg^ea^ct á^ct s^o
b^ruⁱlⁱm m^o-l^ag aⁿ-f^oc^ai^r i^onn m^o b^ol^g ó n-a b^ruⁱl t^o
t^ot s^ei^r aⁿn.

I^ar r^o f^or^sl^ur b^raⁱn^ti a b^ro^ll^ac a^gu^r l^ei^ge^ar é
495 f^em é^um m^at^a na n^oi^ad i l^ua^r f^ea^rbóⁱg^e a^r l^eaⁿa
l^oi^m l^an-é^ruaⁱd^e, a^gu^r sⁱ s^ui^b f^ao^a m^om^e i^ao t^o
m^us f^a t^eoⁱd o^ri^a, a^gu^r é^om t^oi^t i^r t^o m^aiⁿg r^ua^r
l^eo t^ub^ai^rt t^o s^ut á^ro r^oc^lu^rt^a:

Sⁱnⁱ, sⁱnⁱ, hⁱa^r, hⁱa^r, sⁱnⁱ.

500 Á^tu^baⁱr^t é^amoⁿn aⁿn^ro a^g f^ea^cuⁱn t^ar aⁱr: C^ao é
r^o, c^ao é r^o?

· Á^ta, a^r a b^eaⁿ, c^ui^o t^o b^ui^oiⁿ na m^all^ac^ta t^aiⁿg
a m^eall^ad m^o é^ui^leⁱn u^ai^m-r^e.

· O^or u^er, a^r é^amoⁿn, aⁿ f^ei^oi^r rⁱn? a^g t^og^báⁱl
505 c^up^la t^oo^ró^g a^gu^r t^a r^ea^bl^ad na t^oi^ad s^ur^ab t^o l^om
r^ei^be r^ei^rtⁱn m^at^a t^o'i^mtⁱg u^ai^o m^ar a m^ai^b c^ac a^gu^r
é a^g t^ul i n-aⁿb^ruⁱnⁿe l^e t^eaⁿn r^ao^taⁱr, t^ea^r a^gu^r
l^ua^r aⁿá^la. Do fⁱa^rr^ui^g aⁿ f^at^ac aⁿn^ro t^e c^re^ad a
t^o'éⁱr^ug t^o.

510 Do éⁱr^ug aⁿ t^on^ur, a^r eⁱr^eaⁿ, óⁱr t^on tⁱa^bal r^ea^d
nó t^ui^rn^ea^d t^o é^uaⁱd a^r m^ac Uⁱ é^leⁱe a^r b^all a
b^ra^cuⁱg mé á^ct a^g r^ea^bl^ad é^lo^c o^ri^m s^o t^ot^aiⁿg^ea^r

arcead uair d'asur d'á mbéarṫaol oim don diaḃal deor
do fáḡḡaḡ ionnam.

Franḡcaḡ ṫura, ar an faṫaḡ.

515

Ní heaḡ ḡeana, don diaḃal b'raon do f'uil f'ranḡcaḡ
ionn do ḡorp d'asur d'á mbeir ní ṫeicṫeá moimé a
leicṫe rúḡ ḡó f'ean-b'oraḡ. An-bár ḡo b'raḡa ṫú, a
meullaḡáin boḡuig lobṫa.

Ir ḡóig ḡo maḃamar uile ḡo léir aḡ ḡaḃáil ḡó d'asur 520
ar f'eaḡamar a leaḡan, ar b'raintí.

Ar mo ḡoinṫar, ar an faṫaḡ, ní fáigṫe mé coircéim
or ro ḡo Rorcumáin naḡ b'iair mé na ḡiair nó beana
mé an maioṫín ḡioḃ.

Ir annro ḡluair an lánamuin re i luar milṫiḡe i 525
noiair míl ar maḡaie lom lán-ḡluairḡe i meadoin
míra mí-ḡnéirḡe Máṫa, ṫré ḡoilṫiḡ b'raoineaḡa
ḡreiread, ṫré móintíḡ ḡuarṫaḡ coimeadḡa cor-
ṫuiḡṫeaḡ, ṫré áṫuiḡ aib'eaḡa uaṫbáraḡa d'asur ṫré
ḡleanṫa oiaṫarṫa ḡoṫa ḡo-ṫiubalṫa, aḡ reaḡnaḡ 530
na leaig loma lán-méirḡe, ḡo eaḡla ṫáim an faṫuiḡ,
ḡo fáoil éirḡe bealaig ḡo ṫaḃairṫ ḡo f'ior-mhinic ḡóib,
ḡi náir éirḡe leir ḡo máimig áṫ ṫúr na Seacṫmaine baile
áṫa luain.

Ir annro ḡo éuair an ḡairciorḡaḡ ḡo neam-ḡoiméaḡaḡ 535
aḡ p'rairṫeoirḡeaḡṫ ḡo ṫiubal oirḡe, ir ḡan i n' aice
aḡṫ aon buaḡaill amám ṫarab ainm Oḡṫ mḡuinn
liaṫ-ṫúilead, d'asur ir beaḡ a fáoil ḡo maib an moḃuire
re aḡ luigḡeaḡan air, ḡi naḡ amluirḡ ḡo ṫáṫla, óir ḡo
muḡ an faṫaḡ ar an mbuaḡuill d'asur ḡo p'cuair a ḡá 540
ḡluair ó bun na ḡiúirḡe ḡe, d'asur muna mbeir ḡuir
fáḡ ḡo lomán maṫa é ní hamṫar liom naḡ léigṫeaḡ
ar an mball ar aon ḡor é; aḡṫ ba hionann é, óir níor
mair aon ṫamall ṫar éir an beáṫmair ri.

ḡo f'iaṫuiḡ a ḡeile ḡe ḡeáḡ a ḡ'éirḡe ḡá buaḡuill. 545

ḡo aicṫir Éamonn ḡi mar ḡo bí.

Ní f'uiḡe mé uair ḡo b'raḡ an diaḃal rin ḡo f'eaḡnaḡ
d'asur a f'ior aḡaḡ f'eín naḡ mbeanaṫn aoinneaḡ ḡó naḡ
b'raḡann an éuir ir meara.

Ir f'ior rin, ar Éamonn, d'asur imṫigṫiḡo ḡo p'rap ar 550

ro do easla a t'eac't oruinn, a'sur níra mó oíogbála
do déanamh dúinn.

Déanam, ar íre.

555 Do gluaireadar annsin a'sur ní d'earnadar comhnuíthe
go pángadar Ror cochorum Comáin a'sur an trát
faoileadar forlongsþóit na hoirðe rin do tógbáil
ann cia éirpéoir fan taob' éall don trpáir a'c Cuirim
Seairbhandeire, muo ip beas a f'aoileadar. Aduðairt
an bean annro:

560 Pláig ar an bfeair úto, bí ar nór an tralainn f'oir
a'sur f'iar a'sur i sConnac'ta na scliari a'sur as
Ó Driam ar a cúro. Déanam ar ro a Éamunn, ar rí,
óir ní háit moille dúinn i n-aon-baile leir an diaðal
daonna úto.

565 Fíor é, ar Éamonn, a'sur ip baogula'c liom cibé ar
biot áit a rtiúram ar reolta muna mbiairó rinne
f'iairín go mbiairó peirean f'roinne. Ar a f'on rin
reacónamairó mar ip fearr ip f'íoir linn é.

570 Annro tralluio ar a n-a'sairó fan s'crioc a'sur do
rtat an f'atá'c do loirgoineac't ní or ria orra, as
meas go faoilf'íoir a b'ráit're .i. Dula'n Duairdearr'ta
a'sur Suoán Siarúileac't mac Coirce a'sur a d'earb'ráit'air
eile do bí na lán b'eil i n'iar Connac'ta sur fearann
cloríom do tionr'gnat' déanamh don f'on bí ro

575 áir-éior acu féin ó f'ean a'sur ó f'innfear. Do rmuain
f'ór go ma'ó hionann mún a'sur innitinn, méin a'sur
aighe do féin a'sur dóib', a'sur níor b'amhar leir go
n-imeóradairó o'roc-b'earc oíogaltac't éisín ar Éamonn
a'sur ar a céile; a'sur uime rin do éar ar air go
580 laiginió as pobail a'sur as no'c'ta'ó a otárla ionna
bealac't, íriol a'sur áir, bo'c't a'sur f'airóib', ós a'sur
f'ean, plán nó éas'cuairó, fa cuma leirion é, ba hiar's
a s'carf'at' ionna líon.

585 Fásamairó as déanamh an donuir é, mar ip gnát
leir, a'sur caramairó go Éamonn a d'fásamar as
teiceat' ón b'fatá'c a'sur as trall níor doimne riari
fan s'cóiseat'. An tan nac't b'acuis an f'atá'c poim'e
nó na óiairó do glac meirneac't a'sur móir-meannna

é agus do mteig san time riar ran gcóisead go
ráinís tórhannuib feardaca faoltaaca foiríreaca forsaaca 590
féar-uaine contaé liautoroma.

Níor éian annsin dóib fón am a tóirle buicán
buaidéaríta leo. Do féar fíor-éaom fáilte nu go
baiúeamail míoéar muinteairiac dá n-iarrair leir dá
áruir féin ó bíodar ariam ran tír. Aduabairt annro 595
an lomcuibeaét le éamonn:

Éamuinn, Éamuinn (ar an lomcuibeaét), a muihinín,
ná freasair an fáilte nó an éirí, óir do éualuig
míri társ agus mí-éilú an mealltóir ro. Ir minic le
n-a ainmian agus le n-a oic a éiríear pé do fáiluib 600
ar luét eoluir gabáil do meadóguib iunneaca iun-
géara i n-arnaaca agus i n-inniríe a céile san triuaige
san trócaire.

Mairead go deimín, ar buicán, má éualuig tura
an társ rin oim-ra ir bréas do éualuig tú oim, agus 605
fáguim-pe rin i leir pé; com ním-éionntac agus dá
maó uainín caorac é.

Ar mo bréitir creiom, ar éamonn.

Ar mo bréitir-rí, ar an bean, má éiríoir é go
bfuil tú meallta, óir ir uaine malluigíte mí-maíalta 610
é, agus do éirí tura má beanann tú faoi suab
aíluir dá.

Ar noimnac féaca mé leir é, ar éamonn, as
gluaraét leir dá áruir.

An tan do éuadar arteac do fuairadar com maic 615
le deicneamair ar fícto ann ar binnrib glara cruat-
luacra agus boio don aúdar céatona eactairta agus
rruacán cruatálta coirce ar an mboio iomráirte iar
n-a timéiolat le biolar agus le gleorán agus
meargán calcuirde cheirgeal le hair gac rruacán dá 620
maib ar an mboio gcéatona, agus an buirín rin as
ite agus as plugad agus as fuadac an éotuir rí ó
n-a céile sui éiríeadar an t-iomlán de i gceal.

Táinís annro mar úara eúpra bia eua mearraaca
speanta spearda luétmaira lán-fairne ro meadós 625
blarta mílir beol-tairnigíte agus miara móra bán-

- 630 ḡiōta aḡur a n-uḡoail fém ime leo. Do bí an
 tḡiomḡáinḡ reo aḡ pluḡaḡ aḡur aḡ plabaḡieaḡt an
 ḡiōta aḡur an ime aḡur aḡ íbe an meḡōḡ ḡur
 635 ḡuḡieaḡar ḡiōḡ-ḡḡiōḡ ar an iomlán. Do bí fém, fear
 maḡ ḡáḡ ḡo ḡnaḡuḡḡeaḡ, ḡomḡuin ḡo leoḡ ran ḡḡíḡéib.
 Do bí bean ḡamuinn ḡá ḡféaḡain lán ḡ'ionḡantar
 ionna nḡluḡaḡieaḡt aḡur ionna nḡlaḡaḡieaḡt aḡur
 ionna mí-ḡuḡaḡtaḡt, aḡur céaḡ rúil ḡḡuaḡō aḡur
 640 féaḡain ḡḡuama aice ar ḡamonn naḡ ḡḡuḡ rilleaḡ
 ḡá laḡaḡ uḡḡie-pi. Do táinḡ Bulcán anuaḡ annḡō
 aḡur aḡaḡic an-mḡōi ionna láin leir, aḡur ḡo ḡuḡ
 fáilte ḡoinne na huile aḡur ḡo iarrḡ oppa a ḡeḡ ḡo
 rúbaḡ.
- 640 Ar an leaḡar, ar an ḡuḡieaḡta, ḡo ḡeḡmír ḡo
 ḡo rúḡaḡ ar ḡo ḡuḡo folá.
 Ar an leaḡar céaḡna, ar Bulcán, má ní rin ḡo
 rúḡaḡ ríḡ caḡḡe ríḡ a faḡáil ḡo ḡoḡe an ḡḡaon
 ḡeiḡionaḡ ḡi maḡ é ḡur ḡḡoil é.
- 645 Annḡin ḡo ḡuḡ Bulcán a ḡuḡo folá fém ḡá ḡappuin
 aḡur ḡuḡ lán na haḡaḡce ḡomḡáíḡḡe ḡo máoil aḡur
 ḡo mullaḡ ḡo ḡaḡ aon ḡo leḡ le na ól ḡi, aḡur ní
 ar máḡe leo-ran é, aḡt ḡo an moḡ ar a ḡuḡieaḡ a
 ḡḡaḡiḡieaḡta, a ḡeapa aḡur a ḡolḡa i ḡḡeḡōm aḡur i
 650 n-éḡieaḡt. ḡiḡoḡar amluḡō ḡo aḡḡḡi imḡian ḡo
 nḡuḡaḡḡ aon ba ḡoiḡḡe nó an ḡuḡo eile ḡo maḡ mḡḡo
 íoc ar ḡon a méile.
- Téantḡ rin, ar an t-iomlán, cia ḡiḡ na ḡaḡōḡ
 655 ḡionn? ar Maḡnur Ó Callaḡáin.
- ḡḡḡi liom-ra ḡá ḡocal, ar fearḡal Ó Cuḡle.
 'Seaḡ, caḡ é rin? ar iao-ran.
- Aḡá, ar eḡean, cibé ḡinn ip fearḡ a ḡeapḡar laoi
 nó imḡeaḡt an Amaḡáin mḡōi ḡoiḡeaḡ ruiḡe aḡur
 beḡḡḡi a ḡeḡ aḡe, aḡur cibé ip meapa ḡeapḡar i íoc
 660 an ḡcoit ḡo ḡeḡ ar.
- Téanamḡoḡ, ar an comḡḡneol uile. Aḡur cia
 ḡiḡ na ḡḡeḡeain eapḡainn?
- ḡiaḡō Maḡam Cléḡ, ar iao-ran, ḡo aon-aonḡa.
- Do ḡoiḡḡeaḡar annḡo ar imḡeaḡt an Amaḡáin

Móir go hóirúighe, agus níor rtaú ríad go noubairt 665
 an tuine déiríonaic díob í. Annpin do fíafnuighdair
 don mhaol cia díob ar a mbiaó íoc an rguir.
 Dubhairt riri dá bfeadhmaó dá mbiaó Solam,
 Oirpheur agus Cnú Deiríoil, crutairé fínn dá
 n-éirteacé naé taitbheoóirde bairr reirde nó binneap 670
 i n-aon díob reacé a céile, agus go maó díreacé an
 coramlaéc díob lmeacé an Amadóin agus náir mó an
 t-amadóin é no an tí ba críonna eatorra-ran.

Ar lámh Crum tús tú h'éirteacé, a cuiteléirí agus a 675
 maó sa náiré, 'r a foit ó conuib go daoine, a
 lot, a méiríreacé agus a sádhair sáoié, ór é rin do
 cam-bheiré ba díor a tadbairt oir féin íoc ar ron an
 ionláin.

Annpin do mionnuig saé aon díob naé íocfaó ré 680
 féin aon pinninn agus suirab é ir fearr dubhairt an
 laoi. Annpin do bí éirteacé agus bfeas ó beul go beul
 eatorra agus bagair agus batálaéa. Tráé connairé
 Dulcán ran imhóran ra iad do múc ré na coinnle
 .i. a sciall. Ir ionnpin do ionnpuigeadair an buirín
 rin nó an bunaó rin a céile le partanátuib agus le 685
 rseana faóa fíor-séara, as sádhail carrairé do na
 partanátuib céatna agus do na rseanuib i n-innhe
 agus i n-eapnaéaib agus i mbiaorpuib loma lán-
 éruaróe a céile, i moó náir bfeine, náir broguighe
 agus náir brocuighe fairre Crumuel i n-irreann nó 690
 ionnpin adbuiré éaporta épórda camramuil rin. Do
 buail Dulcán buille ran leiríonn ar Éamonn, agus
 san é ar a coiméad, do cuir sairé creacé air agus
 do leas cum láir agus lán-talmán é.

Ir annpin do pinne beataóac ceatár-coraé de me 695
 oiríreacé an oiríre uamanta mionmáirde. Iar ro
 do fágair an coimblíéc mar rin féin, agus do cuairé
 ar éirre cora go fail fuar-fliuc múc do bí i scionn
 don áirí ionnar éoruil com tnom rin náir aitin
 Dulcán (do bí dá tóiríreacé) ar a cúma nó ar a 700
 érué, nó fíor ar a fpanfuiré, ba ramalta le spuntaoil

mhuice, nár muc mar gac muc eile é, ar ron supab é féin do chúir pan moct agus pan cuma rin é.

705 O'éirigh Dúlcan ar maroin laoi agus leat-foilrí ar n-a márac as cuairtuíad agus as iarríad Éamonn, si supí fada go bfuair amearí na muc dá únúmairt é, agus a bean na ruidé le n-a táob as féacaim ar uilb aingil ionna línéadac seal do bí aice. Do eus Dúlcan aige mo-geur don uilb agus duibairt go
710 meactíad a gaoir agus a gliocar ari nó go mbíad aise féin. Is annrín do fíorruig do Éamonn cao é an corpur do bí ari tar éir na hoirde.

Atá a fíor rin asam-ra, ar an lomcúibeadt, atá trí ríllinge ari.

715 Ar nroimnac, ar Dúlcan, atá trí trí ríllinge, agus níor fan ré ari.

Do béirfínn-rí an cúluir Áirínn, ar an bean, agus ní maib mé ar meirge nó ar boiréir, nac maib ari as dul a córlaó uó aet trí ríllinge agus mar ar
720 ron a beir na luige fan bfaíl rí atá an cúir eile ari ba raorie uó go fada beir na luige ar leabuir cúlmuig ná ann.

Do béara mri agus an tpeablaé uile an cúluir Áirínn supab é rin an t-éiréac, go maib uel rílliona ari as fásáil na cuiréadta uó, ar Dúlcan,
725 agus don tiabál foínam bí ar mnaoi do anama miam féin.

Ní hampar liom, ar an bean, go mionnoúir ní ar bit a déarfur tura, óir is daoine do do déanam féin
730 iad.

Léig do do úirpóiréad, a méirpéac, ar Dúlcan agus a muinntir, as fuadac na uelbe ar oípar na mná agus annrín as bpeir ar éionn agus ar coraib ar Éamonn agus do fáis amuig ar an gcáinnán é.

735 Do lean an bean boet é agus san do maoin faosalta aice aet an gairínn do foluig rí ionna huét do eagla éac dá fanntuad, agus do bporuig Éamonn cum ríubail agus ar an mbealac duibairt go neimnéac fearíad:

. A Éamunn, ar rí, dá n-ghabhá mo comhairle rí ní 740
 biaó na neithe re mar atáto, mar ó túr mé do
 úroóc-comhairle do cáill do buaéuill a éluara, agus
 do minne comh neamh-ppéireamhail rin ari féin é so
 maó cuma leir créato a t'éireocáto tóo i moó naó
 fíor úúinn cionnar a rgar linn, agus ip i n-aóatú mo 745
 éola fóo do bean tú don pobuille rí do bean mo réso
 uaral díom.

Éirt, a mhúinnín, ar Éamonn, bíotú maé i mbun a
 éaiéte, atá ní aó Dia 'ar gcuinne.

Ip maíé ceart an ní tóóéur ar Dia, ar a fón rin 750
 ip gnaté so ttagann earbúro gan éorúúgáto i noiaíto
 tiombail gan maéctanar, ar an bean. Anoir cia
 otiubham ar n-aóatú?

Nóomnac ip cuma liom, ar Éamonn.

Ní hiongnatú liom, so deimín, tú beité tuirreac do 755
 do fáoúil, ar an bean, déanam ar ári n-aóatú, ní
 háit úúinn anro.

Do ghuairéadar anhrin so tuirreac tiombuúdeac
 deorac agus ní fada an fáóan do minneadar fó an
 am a tóápla fear móri áro mí-ghnéíteac oirra ran 760
 gconair. Do beannúúg so baiúdeamhail muinnítearíto
 tóóib.

A lánamhain, ar ré, aiténiúim ar buir n-éatúac agus
 ar buir n-innioll gurab aduamúib ran áit rí ríó, agus
 ní tóúg liom so bfuil doóar úúinn fíarúúge tóib cia 765
 ar a tóángaóair nó cia bfuil ar tóriall?

Níl doóar ar bié, ar Éamonn, ar Baile Áéa Cliaé
 tanamair anoir agus don éontae rí atá ári tóáquúúg.

Maíreacó, céat fáilte iomáib, ar eirean, an bfuil
 nuaiúeacé ar bié líó ón tír rin ar a tóanagaóair? 770

Níl so deimín, ar iao-ran.

A émaé, maíri an tóúg so bfuil eolur agusí ar
 úúine uaral ip bmaéair foóur óam-ra ip an tír rin
 tóir éóúgeatú laúgean, i mBaile Áéa Cliaé féin ip mó
 éoiúgbíor ré tóúgear .i. Altepmán Cuíim Seapóan- 775
 deirre a amh, pperioúúin éóúgíto laúgean agus
 áro-rípuham éontae agus Baile Áéa Cliaé? ar an
 t-an-aíteanta ro.

780 Nà hiarra ní ra mór do fheanchar tóinn, ar iad-ran,
 óir atá a fíor aghuinn go leoir-féadbur cia atá ionnat
 .i. an pladuirde, an robuirie aghur an móduirie ip córa
 tóir iarr an tialbal ionna fíorúir ó fuaigeadó ar na
 flaitir é, tóir tóamanta naé nóráina tóir-ghíom tó
 laíad agham aét amáin gur cóir tair na heagluir
 785 san móran coruir, aghur má tá saol aghar-ra leir
 ní haimar linn go bfuil tú go hól, aghur cá haim
 tú? ar Éamonn.

Ní maetanar rin do fíarúir, ar an bean, óir
 aithmí-rí ar a ból aghur ar a ghé gurab é Suóan
 790 fíarúirleac mac Coirce é aghur mar é, ór é san aghur,
 ní tóirleac ré maiteam mór nór fíar eile ar oícar
 i n-ól ar bít.

Ip mór Suóan san aghur san imhóran, ní fíaríann
 mo ainn tóir ghíur, ar Suóan, aghur go loirídear
 795 mé tó mbíad mo ghunna agham ann nór muna fíaríann
 aon uiríar amáin ann do cóir.

Go loirídear fíurín tú, ar Éamonn, aghur tó mbíad
 ré tó lán aghar, do tóam fíaríor do do eairíar,
 tóir tóam eagra do cúirleac ré oí-rí, aghur
 800 tóam mé malairt pírtíl uair ar bít leat.

Tóam anoir mairead é, ar Suóan.

Ar fíar tóam, éam, ar Éamonn.

Do éadarí annínn tóir aghar-ba fíurí nór
 aghur do fíaríar comíar maí púdarí aghur
 805 móríarí ann, aghur do bídarí aghur púdarí í
 éile gur tóallá Éamonn. Síreac nór tóirleac a
 móríarí ar a fíorín; íar ar an móríarí aghur do
 leat fíar é. Ní íar pírtíl acu, aét do comíarí fíar
 é gur fíaríar móríar, aghur tóiríar an Stíaríar do
 810 ghíaríar aghur a bataríar. Do tóiríar
 annínn Stíaríar aghur loiríar íaríar
 ionna lán leir, aghur an uair do fíaríar bít do
 bítíaríar íaríar ar an íaríaríaríar, ní haimíaríar tóiríar
 tó, óir do íaríar an uairíar íaríar íaríaríaríar ar do íaríar
 815 tóiríar ar, aghur do íaríar a fíaríar ór a íaríar. Aét ead
 é do ba aill íaríar a bít leir, tóiríaríar íaríar tóiríar

a táfáguiré pé ran Sctronḡac nó ran oétar deapbhrácar
 do bí aige, do ba com mór láiríu leir féin, muna
 maib nfor láiríu, ní fáisḡeasó bhráon i n-aon tuine
 oíob muna mbeir Diarmuid Ó Coúlatáin táinis ra 820
 éiríob, asur tuairtearlín ionna láim leir, asur sur
 buail buille feille ar Éamonn boét do cúir i neul
 a mairb-ḡuan é. Do muḡadair annro air asur do
 teilḡeasó ar bára é, ḡiḡeasó níor leigḡeasó don
 mnaoi a leanamuin, óir do coinḡeasó i féin asur a 825
 ḡadairín ḡiní i nḡeall re ḡac foḡail oá nḡeáirna
 Éamonn.

Tráct úiríḡ an ḡoileas ar a ḡuan asur ḡo tóáinis
 ḡo hiomcúibe cúise féin, o'éiríḡ ḡo pḡap na ruc-
 fearam, as bualasó a éloisinn ḡan fíor oó féin ar 830
 an ḡcḡann ór a éionn (ionnarí fáḡuiré an tḡonḡ ḡuar
 é), naé maib áro ḡo leór re é fearam ḡo oírḡeasó ann,
 sur hobair ḡo leigḡiróe a incinn amaé, aét do cúirḡeasó
 na ḡuiróe air é asur do fan amluir sur mḡis an 835
 luise asur an mairbáil asur an buairóeasó do bí
 ionna éionn ar.

Annirín do éuarḡuḡ ḡacá taoó oé, asur an tan naé
 bḡuair a céile do éiríḡ amaé ar an ḡcuair ionna maib,
 asur do féasó ionna éimcúill, asur an tan naé bḡacuiró
 aét fíoróbur asur fárac, asur naé bḡuair a bean, do 840
 ḡlac cinnmḡie asur raóib céille é, as tarḡuḡis a
 foilt asur a fionnasó, ar feasó teora oiróce asur
 teora lá, ḡan biaó, ḡan teine, ḡan leabuiró, ḡan
 truan, ḡan tḡocḡuḡeasó, aét as rḡairḡeasó asur as
 ríor-ḡlaosóasó ar a bean-céile, naé maib re faḡáil i 845
 n-aon ionasó aige. Do málḡuḡ annro an uair do
 comḡreasó é, do ḡeineasó asur do hoileasó é. Do
 rḡuam annro tḡoc-bḡairt éisín do imirḡ air féin, aét
 éus tḡócairḡ oimḡarta an Coimḡe bḡuiré ionna
 éiríre, sur rḡuam aige féin oá tḡuḡasó an-bár oó 850
 féin ḡo mbiasó ḡo rḡcain ríorḡuiré i bḡianḡuiré ba
 mḡle mó nó péin ar bí oá m'féiríu leir do fḡlann
 ar an raoḡul ro. Do cúir ro beasán foḡair ann (óir
 ba ḡaoirḡeasó ríor-foḡluma é) i moó sur ḡuair pé na

- 855 rinuaintiðe sianna mí-náðúirða do bí ionna inntinn.
Annrin do tarrains cum a meabha ar éirgú óó, com
mair ip do ba féirip leir, asur an tan nár b'féirip
leir an ní do bí déanta a neam-déanaim do cúir
moime féin iar n-éirge óó a iomcár go foisdeac, asur
860 leir an inntinn rin do fáis an t-ionao uaigneac aitta
ro asur do gluar ar a asair, ní do tabairt iarrair
ar airt áiríoe ar bit acēt an airt ar toil leir an
cinnneamuin a tmeóruasó, fo iota asur fo lán-ocur.
Do bí as imteacēt i luar a luaróir do an fáo do bí
865 moime don lá, asur le tuirim na hoirde do connairc
boctán crom deatuis a scaitfeasó leand bliadna go
leit do doir cromaó faoi an doir as dul ardeac
ann. Do buail go hairgneac an doir asur do iarir
a léigean ardeac.
- 870 Do táimis fear mór reiricte ria-rúileac cum an
doir asur do forsuil é, as breit ar lámh ar
Éamonn, as fáiltiugad moime asur dá focuagad i
n-aice na teine asur aubairt:
- 875 A úine uarail, an mirte dúinn fiarruige óiot cá
hainm tú?
- Ní mirte coirde, ar Éamonn; Éamonn Ó Cléire
mo ainm.
- An tura Éamonn Ó Cléire, ar an fear mór? Mar
tú tá míle fáilte don toig-ri moíao, asur cia bfuil
880 an bean do eualuio mé do beir do' cuirdeacta? Mo
cosúr, níor luguioe táfáilte a beir do' focair.
- Do coinge robuir do ngoirtear Surán ria-rúileac
i féin asur cuileán uarail do bí asam uaim, ar
Éamonn.
- 885 Leabair ro, si supab é mo dearbhrátair ri é ba gnát
leir a beir mí-moíamuil rtuacac, ar fear a toige.
- Cá hainm tura? ar Éamonn.
- Uilliam Riabac do goir an ragar opm, ar an fear
mór. An bfuil fíor asao cao é táirliir imir?
- 890 Acá go deimín, ar Éamonn, acēt níl don ní asam a
o'imeorunn acēt mo cuir éaduis, asur má imionn
tura na n-asair féaca mé leat é,

Ní féidir a fásáil ón gcas aét a éiríonn, ar
liam (do leat taobh), ar lámh mo éiríonn cíosíonn imeíonn
coróe.

895

Do léig éamonn annro a éorta ó túr, agus na
tíarí rin a éorta beas, a hata agus a éiríonn, a
bíosá, a ríocíonn, an t-ionlán go nuise an léine
agus an léine féin fo éirí. Do fíaríonn annro an
maib éiríonn eile artois.

900

Níl, ar iad-ran.

Atá an donur móir ari rin, ar éamonn, mór éirí
tíarí a túl amac ran moct fo agus an oiríonn a ríoc.
Ar do ba éiríonn tó a túl amac agus com toirí agus
do éirí a éor taobh 'mac don donur do buailead bor
leir agus do fíaríonn maíonn ar an donur. An tan
do bí reiríonn méirí do gíonn an donur as iarríonn a
léiríonn artois, aét do híníonn tó don tíarí a
éor, agus imíonn le n-a gíonníonn.

905

Ir coríonn, ar ré, go maib fearíonn tíarí go móir go
mbeiríonn gan tíaríonn go fóill.

910

Siubail éim tíaríonn do tíarí cíosíonn atá faoi éirí,
ar iad-ran.

An tan éiríonn éamonn naé léiríonn artois é
do féad 'na éiríonn agus do éiríonn cíosíonn ar an
béal rean-éiríonn móir do bí ionna ríaríonn lán do
loríonn aillínn agus maíonn an éiríonn ar a maib. Do
maib ari agus do rinne poll ionna lár ir do éirí a
éiríonn éiríonn an bpoll, i nglíonn go maib leiríonn an éiríonn
maíonn agus an leiríonn eile na tíarí. Trí éiríonn
éamonn é féin ran éiríonn rin ir é éiríonn leiríonn féin:

915

920

Arí, éamínn, an féidir gíonn tú éamonn Ó Cléirí?
Níonnac mar tú, ní tú éamonn Ó Cléirí do bí a
n-áiríonn agus; ir coríonn le gíonn a gíonn tú
nó le éamonn Ó Cléirí.

925

Do bí mar fo as gíonn-tóil ran mbeiríonn, go tíarí
fearíonn deas-gíonníonn, deas-gíonníonn ari, as gíonníonn
hair leiríonn teiríonn, agus an tan do éiríonn an
fearíonn é do ríonn ar a éiríonn agus éiríonn:

Conjuro te ut narres mihi quid vis ut pro te fecero, 930
Éiríonn éamonn tó fíaríonn;

Non opus est ut me conjures, nam conjuratus et valde turbatus sum ante.

935 Α μαϊγίρτιρ, α ξράθ, αρ βυάαλλ το βί ι βροάαρ
αν υαράλ, ατάμαοιτο αρ lom-φάσάιλ. Καο έ ρύτο νό
ερέατο αουβαιρτ?

940 Είρτ, αρ αν τ-υαράλ, ταρμυηγ το πατορην αμαέ
αγυρ ζυιτό Όια, όηρ ιρ ρριομαο έ αγυρ αν υαιρ έυιρ
μυρε παοι ζεαρά έ ι λαιοιον το έρεαζαιρ ι λαιοιον
αγυρ ουβαιρτ ζο παιβ ζεαρά αγυρ βυαιτόρεαθ ζο λεορ
αιρ πέιν έεααα αγυρ ναέαρ μαέτταναρ ζεαρά νυαθα αρ
βιέ το έυιρ αιρ.

945 Ιρ cóρρ αοειρτέαρ ζο μβί ζαέ υιλε ρόρτ τεαγγαν
αζ ρριομαο. Πατέρ, πατέρ, α μαϊγίρτιρ, α μμυηνίν,
αβαιρ πατέρ αγυρ λαβαιρ ζαοιτόιολζ λειρ.

950 Αν υαιρ α τ'αιτίν έαμονη αν έραθαινη ιονηα
μαιβεαοαρ το έυιρ βύηρε αν-ηόρ αρ νόρ ταιμβ αρ, όηρ
το αιτίν ζο ρίορ-μαίτ ζο μαθ ραζαρτ αν τ-υαράλ; το
μυηη ανηρην μεζιολλα μαρ ζαβαρ, αγυρ αμάρτιαέ μαρ
ηαοα. Το λέιζ ανηρο αν ραζαρτ έ πέιν αρ α ζλύμυθ,
αγυρ έ αρ κοιμήρεαθα, αγυρ αουβαιρτ:

955 Νεαρζυμ πέιν ορτ α ιηηρην όαμ ερέατο έ αν
βυαιτόρεαθ ατά ορτ, νό αν πέιτοιρ λιομ-ρα εαβαιρ το
εαβαιρτ όυιτ, αγυρ μαρ πέιτοιρ το βέαμαο ζαν αμπαρ,
ζαν έαρα, ζαν ιμυοράν όυιτ έ?

960 Ιρ πέιτοιρ, μαίρεαθ, αρ αν ρριομαο, αγυρ ι ηζλέαρ
ζο οτωζε tú ριοααρ μο βυαιτόρμθ, αν υαιρ το βί μέ
ραοζυλτα μαρ ιθ-ρε το έυιτ μέ ι οτιηνεαρ αν-ηόρ
αγυρ έυζαοαρ μο λεαζα βρείτεαμνηαρ βάιρ ορμ, ραν
μοθ ζο ηουβαιρτ να ηυιλε ναέ παιβ τάλ ειρζε ζο
βράέ αζαμ. Το κυίρεαθ ριορ αρ ραζαρτ, το ρυαιρ μέ
εααρτ να ηεαζλυιρ. Ανηρην το ρμυαίν μέ ζο μαθ
cóρρ όαμ λεαζάιτο έιζιν το φάζάιλ αζ αν εαζλυίρεαέ
μαίτ το ρυαιρ αν υιρτοιλ ριν το μο όόεαρ αγυρ ρυαιρ
965 ρειρην. Ηί παιβ το ηαοιν ραοζυλτα αζαμ, τάρ βρψ
όαμ λάμ το ρίνεαθ όό-ραν λειρ, αέτ léme έεαλτιαέ,
νάρ έυιρ μέ αρ μο όρμυμ αμιαμ, αγυρ πέηρε βρός
αγυρ πέηρε ρτοκυρθε ναέ τοεάκυθ αρ έορα όυιηε αρ
βιοέ αμιαμ. Το βρηνη μέ ιαο ρο όό τά βρεζαηνη

bár. RUSRAN leir iad. Tíad fudair mairi faotugad 970
 beas do hinnreabó dām so otug an pasart an
 bionntanar iur. Nām tēro reirean (ar mairi) so
 flaitear nó so hifmionn cōirōce, nó mairi fōr, aēt as
 lémmis ioir neultuiv, so mbeana mairi léine, bīōsa
 asur ptoctōe dē fēin nó do pasart ēigin eile ar a 975
 ron, asur anoir (tīe mo māllogad fēin asur mo
 dōmō-airge) adā mé le tīi bliadnuiv 'mo xeoimneac
 oipeoil mar ēi tū, ó pasart so pasart, asur ó tom
 so tom, asur anoir tug mo aingeal cōmōeacēta
 oim-pa tēacēt oōt' fōmūio-ri as iairiār fōmēine' oit. 980

So bfoirtear oit, ir tīuag do cōr, asur nī
 tairteoāro mo cōngnam uait cum do leapa asur do
 flānuigēte, ar an pasart, as teitgean a bīōsa, a
 ptoctōe asur a léine cūige, as iād:

As ro tūit, asur mo mīle beannaēt cum do flāinte. 985

Do glac an rpiomat iad so fonnīmar asur aoubairt.

Mar ir lōn anma asur cuip dām-pa ro so maō
 lōn rīoppuōe tūit-ri ē.

Do imēis an pasart annro a nōr a mīaigirtir, fōra
 Cīfōrt, san bīōis, san būtair, dā āmur fēin, do bī 990
 a dō nó tīi do mīltiō uairō, tīe cūirne asur tīe
 oīrpe, as innrin dā pūbal so meimic ar ēiug dō asur
 cionnur do fādāil ré anam.

Aēt dāla Éamuinn: ar bfaḡail an gleur ro so
 hamantpac éadālac do cūir uime iad, asur do gluar 995
 ba cuma leir cā hionat aēt imēacēt ar a dḡairō, beul
 a cinn moimē, so māinis tēag ionna bfacuō roillri
 asur ionna xcuaiuō cōmḡair ionḡantaē neam-ḡnāēac.
 Do pinne so oīreac ar an trohur asur do fīafpūis
 do don bī ran oōmur 'na fēaram cia ar leir an āit 1000
 rin, nó cia bī 'na cōmnuōe ran tois, nó cat ē fāt
 nó riocair an ḡāipe do cuaiuō. Do fīeasair an
 t-ōglāc dō asur aoubairt xupab í Maigirtreap Pūr
 bean an toisē rin, asur xupab ē fāt asur riocair
 ḡāipe an toisē .i. tīūir pobuipōe do cōinn Éamuinn 1005
 Uī Clēipe, xibē duine ē, do éas so hobann ann, asur
 ir ē ir anmanna dōiō Mīrge Ciallḡan, inḡean
 Éamuinn, ḡnācōl mīac Éamuinn, asur xḡab a bfuair,

mac Éamonn. Do eus an inġean don tinneap dǎ
 1010 nġoirteap iota, do eus Sġab a bġuap don tinneap
 dǎ nġoirteap pláig na nġaoðal nó an luime, aġur
 do éas ġnatól don ċinnmġie.

Ó, mo mġle mallaċt leo-pan uaró, ap Éamonn, ip
 iao do ċuip pan moċt pa mġi ionna bġaiceann tú
 1015 mé. Ċait mé ap ċacai mo ċopa aġur mo lámġa mġam
 aġ iarpaió iao-pan do ċoċuġaó, aġur ní feaiipoe
 iao-pan é, aġur do ċuip piao an donur oġm-ra. Ní
 cóiġ a ġcup i moilġ ċoirpġoġta ap bioċ, aċt a loġġaó
 aġur a luaiġe do ċeilġean ġe ġaoċ na ġcnoc, aġur
 1020 fáġaim féim mo feaċt mallaċt acu aġ imteacċt dǎm.

Mo ċoinriap, ap an t-óġlác, má imċiġeann tú mġi
 rin ip tú aċai ip mí-náóúġdǎ dǎ bġaca deaiġa daonna
 aġiam.

Ap noomnac, maircaó, imteocaó, ap Éamonn, ní
 1025 ba fíoi dó, óġi do ġluai ap an ionao ġo pġap, aġur
 níoi ċuip bar teaċt nó fġuap ó fíoi i leiċ oġma, aċt
 aġ ġluapaċt moġe, ba cuma leiġ cá hionao a
 oġreórocaó an ċeinneamġin é, aġ iarpaió Ţeáin
 1030 Uí Dǎaġfaiġcín ó dóur ġo dóur, ġi nac bġuap amaċ
 é ġo nġeacúó ġo baile ionn nac bġacúó aċt beaġán
 toġġe ap n-a oġimċiollaó do ġoġuió móġa cġuit-
 neacġa, pġe, pónaiġe aġur eoġna. Do ċápla tuine
 pan mbealaċ aiġ dǎi fġafpuiġ cia bġi na ċomnuioġe pan
 mbaile rin.

1035 Ní cuma rin, ap an tuine, Maiġiġtiġ fġaimoi bíoi
 ann.

Mo ċpuaġ, maircaó, an eoluċ dǎit-re tuine boċt
 dǎ nġoirteap Ţeán Ó Dǎiġfaiġcín? ap Éamonn.

Ip eol ċeana, óġi bġi mé real aġ puiðal leiġ, ap an
 1040 t-óġlác, aġur ip Ţeimġin liom ġo bġuil 'na pġábla, a
 pġibeol nó i n-ionao éġin dǎ mbeanann leiġ an
 dǎnuio ro.

Ċuao Éamonn iapġo ġo dǎn an dǎolúnuiġ moġ-
 mǎirote, aġur do ċonnaiġe rean-tuine taoð apġoiġ
 1045 don uprain aġur a deapao ionna lámġ aġur tiaċ ap
 a taoð aiġe, dǎi fġafpuiġ ap bġioi dó an puið Ţeán
 puiðlaċ Ó Dǎiġfaiġcín pan toġġ rin?

Atá, ar eirean, créadó é do ghnáthuile leir?

Ní ar tí doinní do tabairt dó aét do-cum neite
do fágáil uairt atá mé aza iarraid, ar Éamonn.

1050

Maireadó, náir cartair coirúce cúgao é uairt-ran,
asur san aise féin aét an déigfeirice, ol an t-óglác.

Ir ole aoiri tú rin, ar Éamonn, asur surab cóir
an déigfeirice féin do poinn.

Ir fíor rin, ar eirean, aét ní le biamair le lán do
cōra asur do lámā mar tura ir cóir a poinn, asur
fōr me tuine (féatufiō) do cōir ar fáotfuis asur ar
tācāir pé go tōmāoīneac tōmōc-beairtāc.

1055

Ní iarrfād an t-aēair an mac ran mbacúr muna
mbiāó féin poimē ann, ar Éamonn.

1060

Ní hamīar liom nó sur tuine do cāit a fōlācāir le
baor asur le fāoib-cēill tū, nó nac tōiubhētā baramūil
don trōit rin do tuine eile.

Cibé ar biē mé ní féirir le do fāmūil ri camīan
ar biē do fābāil nac bfaicēair tām é. Aēt ar a fōn
roin cao ir mian leat do fágáil uaim? ar eirean.

1065

Ba mian liom congnaī comāirle do fágáil uait-re,
ar Éamonn.

Do bēara mé ní nac é rin féin tūit, ar eirean,
cuirfō mé mo bēairbācāir féin do tēanāī tpeora
tūit ar fead tāmāil, asur ir é ir ainm do luis
Arteac, asur bí go maīt leir, asur muna mbiaō
tura biaō pé féin, óir ir fear mōr tāmāc é, san
tadāī cār aise ionna náirle nó i ppailleac dā
tōiubhēair tō. Sluair anoir an uair ir toil leat, óir
nīl ní ra mō aam-ra tūit, aēt ná himēis go tōiubhā
bean a tōisē a beannaēt tūit. Cpeirōim go bfuil
ocīar oit.

1070

1075

Atá, ar Éamonn, asur ní hiongnaō tām é, óir
atá pé com fāda rin ó t'it mé doin-šrim nac cuimneac
liom doin-šrim do ite ar cōir ar biōt.

1080

Maireadó, ar Seán, do bí an t-ionac ra real asur
ba fōpur biaō asur deoc do fágáil ann: ir é rin an
tan do mair Seairtāoi, an tpean-bean, aēt atá a
hingeān anoir, Seairtāoi beas, or cionn an tōisē,

1085

1090 ašur ní b'iaíó p'í c'oiúce com' maíé je n-a máčairi nó
leat' com' maíé f'ór, a'í fon s'urab' u'í ip' f'ura maíé u'o
úéanaí, óir ip' í ip' raióðre s'o f'ada, f'ada. S'íúeáú
u'a ma'ó léite an' r'aošul u'ile ní b'iaíó p'í f'ial nó
f'airruin, c'ieaúuós f'uač'mari s'p'ánna nač' u'otóšann a
s'ob ón' teime ašur ip' f'uaíre i l'ár an' t'ram'iaíó í nó
an' c'uirne i l'ár an' s'eim'iuó. A'í a' fon' p'oin' f'eač'
léite é.

1095 U'o c'uaíó Éamonn' a'p'teač' ašur u'o beannuís s'o
háir' u'oranta ašur níor' f'ieašma'ó an' beann'eač'ú, ač't
u'o t'óis r'iri (c'p'oiúe c'p'áiúte) a' c'ionn' ašur t'us
r'tuiri-f'eač'uin' t'airrte a'í a' s'ualuinn, ašur u'o c'iom'
ann'rin s'o p'iar' a'p'í, ašur t'ar' éir' a' c'úis nó r'é u'o
c'ieaúu'íó u'o éiuís s'o h'aim'leir's 'na r'earaí ašur u'o
1100 t'us ann'rin' p'aoir' beaš' a'p'áin' ašur ann'luir'se c'uir'se,
ač't níor' f'eač' a'ir. U'o it' Éamonn' s'o s'eanač' an'
m'éir' u'o f'uaíre, ašur u'o ba' f'urap' u'ó é óir ip' s'ann'
an' r'ineaú l'áime t'usáú u'ó, ašur a'u'ubairt':

1105 Leab'ar' r'o, a' bea' a' u'oir'se, ip' c'óir' u'o p'inne t'ú
s'an' n'apaicín' nó éaúač' cláir' u'o t'abairt' u'úinn' c'um'
áir' l'áim' nó c'um' a'í m'beíl' u'o s'lanau' t'ar' éir' b'íó, óir'
ní t'us t'ú r'meara' a'í b'p'uiríní u'úinn' u'e.

1110 Má' beir'm' an' u'iaú u'íó u'o s'ac' aon' u'o u'o f'óir't-ra'
u'á u'oiuca' u'á i'airiaíó o'rim' ip' s'airu' a' m'air'fear' áir'
n-ašar't' nó áir' n-a'uir'se leir', ašur u'á u'otusainn' s'ac' a'
b'f'uil' ašam' u'uit' ip' é r'in' a' b'uir'eač'ar', a'í an' bea',
ašur b'í aš' m'teač't' le u'o s'p'áču'íó.

Ná' b'íóú e'asla' o'ir't, a'í Éamonn', u'á c'p'uaíúe a' p'ac'ar'
r'é o'rim' ní f'uir'eoč'air' m'é ašau'-ra.

1115 Ann'rin' u'o m'tis' ip' níor' f'áis' beannač't' i n-ionau' a'
u'éir'seir'ce, ašur níor' r'tau' s'o n'uač'uir' a'p'teač' i
u'teaš' u'o b'í a'í b'p'uač' coille' p'oinne' r'an' m'bealač',
ašur ní f'uaíre ann' u'on' u'íne' u'áonna ač't aon' b'uač'uill'
am'áin' u'ar' f'iaf'p'uis' c'ia' p'au'íó bea' a' u'oir'se.

1120 U'o f'ieašair' an' b'uač'uill' u'ó i m'b'éar'la (ip' c'or'muill'
s'o p'au'íó s'lar' b'éar'la a'ir), aš' p'áú:

The house is not married to any woman.

To any woman, a'í, a'í Éamonn.

Yes, a'í eir'ean.

But where is the woman that uses to be in the 1125
house? *ar Éamonn.*

She is go 'pon market, *ar an fear beas.*

What market? *ar Éamonn.*

The market of Newford, *ar eirean.*

Arú what market is that? *ar Éamonn.*

1130

The market *nuad-áda* in Irish, *ar eirean.*

What business had she there? *ar Éamonn.*

To buy trout going, *ar eirean.*

What is that? *ar Éamonn.*

'Tis *breacán* in Irish.

1135

Arú how is it *breacán*, *ar Éamonn.*

Breac is trout and *faðan* is going, *ar an fear beas.*

Indeed so it is, *ar Éamonn.* Where is the man of
the house, or what is his name? *ar Éamonn.*

Every man that is not on the house is off, *ar eirean.* 1140

And the man of the house, what is his name? *ar Éamonn.*

It is yourself should have knowledge upon that,
ar eirean, for you are the man in the house.

But who is the husband of the woman that uses to 1145
be in the house? *ar Éamonn.*

Mandark from two swan, *ar eirean.*

Arú, *ar Éamonn*, what is it in Irish?

Fearpoirca Ó Dála, *ar eirean.*

Don *diabhal breus asao*, *ar Éamonn*, and is he your 1150
father? *ar Éamonn.*

I have no knowledge upon that, *ar eirean*, but 'tis
knowledge with me that he is married to my mother.

Ar láim Éum, *ar Éamonn*, *ir fíor óuit rin*, *óir*
ir cionna an leanb a bfuil fíor a átar aige. But 1155
where is the man you have instead of a father gone?

By my soul he go to kill man for money, *ar eirean.*

Prairgé, *ar Éamonn*, *ir conntadairtac an áit ri*
ionnar éar mé. *Arú*, where is he gone you say?

To kill man for money, *ar an fear beas.*

1160

Ní mór sur rgar an focut ie n-a béal faoi an am
a bfacuó ré fear mór reiructe buíde as teaét cum

- an doimuir agus rian lán fola ionna láim aise agus
 a lámha fór lán fola agus rraobán fola go móir ar a
 1165 éadan, agus é tar éir a t-eact ó fionnao maire le
 n-a éapar Críort. Do bí an t-óglae cam-fúileac fór
 agus níor luáirte an t-uachtár é. Do cuir an
 t-amharc ro agus mar a'oubairt an buacail beas
 his father went to kill man for money, a leictio rin
 1170 do uamhín agus do éir-eagla i sciorúe Éamhinn
 sur fáoil san amharc surab ó mairbáó tuine éigin
 do táinig an fear móir, ní do tuis air sur fuasair
 murdar! murdar! go háir, agus sur roic 'na buinne
 amac agus an fear eile as cromaó arteaé ran
 1175 doimur, i moó sur teit Éamonn, ar a uil amac dó,
 an fear eile ar a tair i n-áirte agus do fáoil nár
 úion coill nó curiac dó. An fear eile, an trác do
 éirig go prap príim-éarairó 'na fearam, as fiarruige:
 Cao é an diabál úo?
- 1180 Annrin as tógail trí nó ceatair do cloca móra
 garba i mbeinn a bhuic, do lean Éamonn le hinntinn
 dá maó féirir leir é críoc a cur ar a fáogul. Act
 ní rus air i n-áir nó i b'ána go páinig an coill,
 ionna n'eadairó amuá ar a tóirúeact. Act an
 1185 tan a t'áir an coill do táirle fear móir uó ran
 éonair agus c'oiceann maire ar a muin leir, agus
 do fiarruig de créat é fáct a uictir nó an luar
 anála do bí ann. Do airtir Éamonn uó ó úo go finit
 mar do éalamar éana focal ar focal, com rocuir
- 1190 rin sur tuis an t-óglae créat ba riocair uáimna uó,
 agus dá méat do cuir báctó na haon uó (a maó a
 c'oiceann ar a muin) air, níor féat san a uict as
 méabáó a éirúe as gáirle faoi simliréact an tuine.
 An as mozáó éugam-ra atá tú? ar Éamonn.
- 1195 Ir ead go uéimín, ar eirean, agus ní hiongnat uam
 é agus biatú tú féin as masat fút féin an uair a
 tuisfir cionnur a t'éirig uirt. Capar Críort uam-ra
 an fear rin ar a bfuil tú as caint, agus ir é fuil
 na bó ar a maó an c'oiceann ri an fuil do bí ar a
 1200 r'íon agus ar lámha an Killman rin do bí an

gearradbodaé innpin dúit. Cill m'ana, an baile ionna mbím-rí é, ar pé. An bodaé gearr mac mo cáirtoir, atá glar b'earla air; níl aét le mí ar rcoil.

Ar fia, ar Éamonn, níor éirí don tuine maí a leictíde do phóige diorróimeadé oim-ra ar do éirí pé 1205
oim, agus ar a fion rin tabair mo beannaét dóib an uair éifear tú iad, cartar na daoine ar a céile agus ní cartar na enuic. Féadfaid go bfaicinn-rí iad fón.

Do éiríodair beannaét me céile, an t-ógláé as 1210
ríor-gháire, siúdó ba deacair gháire buain ar Éamonn.

Do fíuðail má ba fada nó gearr an lá agus le 1215
tuitim na hoitíde do máinis gháig-baile móir ionna maib móirán toigíte agus rtácuíde arba ar éil gac toigse díob. Do iair Éamonn forglad as an gcéad toig do máinis éirí, aét do fuair éara. Do fíorruis cá hainm do bí ar fear an toigse.

Do m'innitir díotíolluis, ar an fear artoig, é féin agus a bean agus a clann agus a m'innitir.

Mar ead díotíoll as Dia moine id-re, ar Éamonn.

Do éirí do corp feirge i mullaé a toigse agus do 1220
éirí rteall [o'uirge ralaé] ríor ar m'naoi an toigse ionna méir murtair do bí rí a b'ugad, ní do bean site com móir rin airte gur éirí an m'iar agus an murtair uile ionnra teime. Do éiríng, agus do fuair an 1225
rmeasraó céadna as an gcéad doir eile cum a n'eaduít pé, agus ó nac maib díogaltar dá a'arriac aige me deanam oim do rmeasraig rluarad agus r'páto a 1230
d'fáig fear a toigse le dearmad don taob amuis don doir. Do gluar moine dá éirí ro go toig eile, agus do éiríng bean an toigse é (agus pál uirge 1235
ar a cionn) as díorugad ar an teag. Do leas an pál to agus do moit i luar a cor arteaé agus do dúin an doir amac na a'arad, agus é as deanam a díotíoll ar a beir artoig com toig le ipi. Aét an uair do 1235
éiríng gur éiríng amuis é do bean an tóin ar an bpál, agus do éirí go doir eile agus fuair díultad mar an gcéadna. Do éiríng mar an gcéadna reatú móir m'uc ar an t'páto agus ar b'orglad

- 1240 doiruir an gáirtoín do bean leir an toisg tó do comáin
 arteaó ann iad. Aét ead ba háill liom dá éir i
 liortaét, níor fáis doiruir ran mbaile ar fad nár
 buail agus nár díult a leigean arteaó agus nár imir
 ré biarran éigin oirra go páimis an teag ir fadóe
 amac ran mbaile, as a maib a doiruir forsuilte, agus
 1245 fear a toisge na fearaí ran doiruir. Do síl Éamonn
 a tóul arteaó go noubairt fear an toisge:
 Fóill, fóill, cá bfuil tú a tóul?
 Ba mian liom a tóul arteaó, ar Éamonn.
 Ir teann mar rin é, ar eirean, agus aoubairt:
 1250 Cia hé rin ad' éirteácta?
 Ir é ir ainm tó Luis arteaó, ar Éamonn.
 Luis arteaó féin? ar eirean.
 Luisfead éana, ó toubairt fear a toisge liom é, ar
 Éamonn, as moit arteaó agus as fuíde as an tine.
 1255 Tríat éonnairc cáe nac maib neart air éadair cum
 ciúnuir. Tar éir Éamonn a beit tamall dá goraó
 féin aoubairt:
 Ir tóisg liom suirab do muintir Doitíolluis a
 bfuil ar an mbaile ri uile.
 1260 Ir ead go deimín, ar fear a toisge, aét mri adá do
 muintir Dubhúin.
 Leabair ra, ar Éamonn go roair, ní dona rloinne
 acu.
 Aét do it Éamonn gada bfuair le n-a ite agus do
 1265 Luis ar beinnre beas luacra do bí le n-a éad, si
 nac bfuair cotlaó as méad a fuacra agus as iomad
 a rnuaintíde. Com luac agus do éirig muintir an
 baile ar n-a márac agus do éadair cári éaduil an
 tí do rinne gac biorrán oirra dár dearmad an oirde
 1270 noime rin, do éirteadair fíor ar bairntar agus ar
 éonrtabla agus do gabadar Éamonn agus é as
 ciomad amac ran doiruir. An uair do éonnairc
 Éamonn rin do éorruig é féin go milíota meir-calma;
 agus do aithéoin a gcuacra agus neirt an iomláin
 1275 do rgaol Éamonn ar a láma, aét do fáis an éir
 do bí i tóad a éuil dá éadoga na díad. Do maib

pé annro na gairíte géara spioro-méara asur na
 tultuib teanna treun-borba asur na buinnib beoða
 bioct-buana, so nðeacuib fo coill ólút òorça com-
 ainnéirò asur sur moit ar futo na coille céatona asur 1280
 iao-pan as táirim air ar feaò tpaighe asur tpeireacá
 so nðearna fa òeoirò geoinneac siobuc riangánac,
 san éaòac òe, asur nár fásuib folc no pionnaò nó
 cpoiceann air san bpuçat san bpureat san mór-
 rtrócat, asur iao-pan moime na òiairò asur ar gac 1285
 taob òe, sur bean òorçacòt na hoiròce òioù é. Tus
 uamhan asur móir-easla air sur fan pan scoill rin ar
 feaò míora (as teacòt i otír air rméara, meapós,
 áinne asur gac meap fiaðain eile tagar air coill) fa
 gleo asur fo òoirò-tuipre, as malluçató ló a seime, 1290
 a mhná, asur as suirðeacóirpeacòt asur as earcaoine
 air péin nár feacuin na locta ba cionntac le n-a
 mnaoi rçaramuin leir, as tabairt móirde asur móir-
 mionna asur as cur òia na uipiaðar air, óá otigeadó
 pí aðaille don uair amáin cuise san áipeam air a 1295
 gníom nac nðeapacó uipreat le bréitir óá laçat i
 n-açairò a tola so bráct. Óo fúirò annro as sul,
 caoirò asur as gnát-òól asur do connairc rçian
 beas póca air an talam pe n-a taob. Óo tóis i so
 luaçgáirpeac, as máò so maò pona an ní iapann do 1300
 façáil amuig. Óo çappuings leir an rçian beis rin
 air çpann fuinnreoirse na paimn beasa ro pìor:—

Oé monuar mo çor,
 Triuag 'r ir boct mo çaoi,
 Seal do bí mé beo
 Ní òearmar rçóir do ní.

1305

Mé níor pmuain air doir
 So maib pí mo çionn,
 So teacòt òi san pìor,
 'S mé san çirte çpuinn.

1310

Tá mé 'noir go las,
 Tá mo 'dearica caoí,
 Tá mo éoir san rseim,
 Tá mo séas san bhrí.

1315 Mallaíct oir a 'deoc,
 Trias nar ciodaó tú
 Suiú do cáillear treos
 Dia, mo rtor 'r mo éú.

1320 Míri féin an fear
 Tréis mo rat ar lionn,
 'bfuair, rean ir ós,
 Sluis mo rsois sac am.

1325 Mallaíct do sac don
 Caitear doir mar mé,
 Tus mo rat ar beoir,
 Do mac mo rtor ar rcléir.

1330 Do rdar cialóda liom,
 Deas mo fuim i nDia,
 Aitirge tré mo éoir
 Ní 'dearua míri maí.

Airionn buaóac binn
 Dúó i scionn don teas,
 'Sa scionn eile as ól
 Dúóinn-rí, rsois san rat.

1335 Dia asur fuil a míe
 Míe rin 'mo beul,
 Ní mar aómaó dúó
 Aíct me rporit úam féin.

'N ionad paithe caomh,
 I uoiriada bíó ip ruaim,
 Cleactar rgeal ip práirí,
 Uiréas san áirí ip uail.

1340

Da céad binne rann
 Sraorta cam san ruaim
 Nó trí éasao pralm
 'N éirteact rann mo éluar.

1345

D'iméig uaim mo éiall,
 Deir an éluar sup cóir
 Mire óul san ríic
 I n-éasac lín don Róim.

1350

Oé, oé, oé, oé, ón
 M'áthar bróin mar táim,
 Caoc, las, aorta, ción,
 'S mé san ríor um láim.

Dia dá tuasat óamh
 Teact ar air dom' mnaoi,
 Seal do bia-ra beo
 'S beas an t-ól do ním.

1355

AR gheóchnaó óó do éuit na érom-ruan coúata,
 asur ro Dia Domnuig, trát ip gnát leir an bpubal 1360
 rgaileat ó aippeann. Do éuairí don do buirín
 áthar (do bí i gcuirteacta 'céile as teact ó aippeann
 dá n-áruir féim) i leat taob arteaé fon scoill [do
 buaim maíve], asur do hárla so nveacúirí mar a maíó
 an geilt ri na ruan op comairí na gréine, na 1365
 geoinneac lom éárhoctuiríge, taob le lipéat beas, a
 ófáig na opeiréacá aise don léine ruairí ón trasairí,
 asá folac. Má [buaim an t-óglac an maíve] arí don

- 1370 cori atá fíor a sham náir fán ré le [na g'éagáin a buain
 de], agus má t'fán náir fán le [aon ní eile] go máinis
 a cuiseadta, t'áir aiteir méad uadhbár an aithre do
 connairc. Dubhairt curo t'íob supab é an tí do imir
 na gámaoió ar muinntir 'Dóit'fiolluiḡ agus sup ceart
 a gááil, agus leir an inntinn rin do g'luairceadair do
 1375 doin-beul agus do luigeadair fíor air agus do
 ceangladair é. Tráct connairc éamonn sup gáad
 mar rin san fíor é, do fár uaman agus c'iteagla
 ar fead a ball fearóa fíor-cálma, as mear supab iad
 muinntir 'Dóit'fiolluiḡ do táinis air.
 1380 Do rmuain annro ar bailbe b'péise a leigean air
 féin, go m'féidir naé n-aite-neosadair é. Do labair
 curo t'íob annro leir as máó:
 Naé tura an t'iolúnaé a t'imir cleairigeadt ar
 muinntir 'Dóit'fiolluiḡ i mbaile na m'bosad?
 1385 Do rugran le n-a méar ar bair a ceangsan, as
 téanam comaircá go maib balb, as t'irbeánad a
 ceangsan t'íob, dubhairt:
 Anḡ, anḡ, anḡ.
 N'oomnaé ní hé ro é, ar curo t'íob, óir ir beaé an
 1390 t-ur'labara do bí aise.
 Mo b'pácar, ar curo eile, c'p'eirim naé é. Ir é ir
 téanta, ar iad, a b'p'eit a lácar an trasairc atá as
 baircead páirte i t'oiḡ m'ic Uí 'Dúbrúin.
 Mo connairc c'p'eirim supab é, ar an t-iomlán.
 1395 Do éignídar leo annro é, agus an tan do éualuit
 éamonn boét iad as máó a t'adair go t'oiḡ m'ic
 Uí 'Dúbrúin, mar a maib páir-eolur air, do bí deimnioc
 go maib ar lom-fááil, agus ní maib neart air, fa
 héigin do g'luarad, agus an tan rugad a lácar an
 1400 trasairc é do léis é féin ar a glúimib ionna f'adnuire
 agus do érom a éionn go huiríriol dó. Tráct connairc
 an trasairc ro dubhairt a r'eoilead go b'p'airc'íoe c'p'ead
 do téanfad, agus náir b'ámpur leir sup b'ang nó
 geara do bí air. Com' t'oiḡ ir do r'eoilead, do bí
 1405 dá c'oirp'eadad féin go teann, agus do fuit as an
 tine tar éir an leand do baircead. Do fuit an

raðaric, aður tugað leann aður uirge beata anuar.
 Trját connairc Éamonn ro to érait oruim a lám þir
 an traðaric að ráð so háro:

Þát, þát, þát.

1410

Aður annrin að teitgean a to nó trít to rmuðpöilub
 amac, to mat cum leaðar to connairc ar þuinneois
 ór a comair, aður com luað aður to forðail an
 leaðar céatna to tug teóia pós toó. To þiaffuiz
 an raðaric to þear a toige cat é an leaðar rin to 1415
 carat cūige, to cūir an urat rin luaððáiric air.

Atá, ar þear a toige, Trít Þior-ðaoite an Þáir.

Nám innir mé ðuit, ar an raðaric, surab bang to
 bi air?

To éuapuið Éamonn an leaðar so þfuar an áit 1420
 to bi uatð, aður to leas méar air don traðaric cum
 so léisgeat ré é. To léis an raðaric taðia mór i
 n-aðar to na pótuircaat aður a liaat olc aður mí-comðar
 a þreamuigear oi aður ar liaat tíoðaltar raoðulta
 þein a leannar í, aður ðan áiream ar na þiantaib 1425
 ruðain le þprieatcar luat a ðnátaiðte i n-irmonn.

Ar mo comriar, ar an raðaric, ir tuine mat an
 þear úto, aður ná cuir to raoð-nór ar bit air, aður
 tugaoi ní þe n-ite toó.

To tugat aður to it so mat rátað þoilionta é, 1430
 aður an raðaric to comtoeat. Tar éir na þromne
 rin to ite toó aður buiðeatcar to taðairic to Þia, to
 corpuiz a corpi-méar ar an mbóro i þfiaðnuire an
 traðaric to éur i n-uðail to þur mian leir ní éisim
 to þeríoðat. To tuis an raðaric an comairca aður 1435
 tug þeann, toib aður páipéar toó. To þuiofan að
 an mbóro aður to þeríoð mar ro:

A Atair oimítoniz, mar þiú leat a léaðat, þeríoðfa
 mpir ðuit, an uair nað þétoir liom a innrin le
 þmaðpuið béil, rseul ionðantað uaðbárac. To bi 1440
 mé oitce ðamna ro éuair hoit aður mo þairuþin ar
 mo méir aðam so huaisneat ionnra þoilic i ðcluan
 ílic Þoiri, að rmuainuðat so nþoilgear aðbal ar
 iliomat mo loat, aður i meoðain mo rþuioðara to

- 1445 éonnaire mé corp as tógáil a éinn ar an bfeart ba
neara óam, agus deaibh gaothaé shuanaíuil ór a
éionn, agus an corp céadna as fáir go méir
iongantuis, agus do péir mar do méaduis an corp
do méaduis an deallraí mar an gcéadna. Do líon
1450 mo aigne lán do iongantair agus do uaibhár agus, ní
hamhar duit, mo éiríthe agus mo céadfa uile lán
do uamán agus do imeagla, agus do teilg mé mé
féin ar m'éadan cum láir agus lán-talman, si go
otus an deallraí do éonnaire mé meirneac agus
1455 méad meanna óam, as rnuaineaí naic biaí deallraí
nó glé foillir dá fánuil rin as faire ar óioic-rpioraí.
Aic níor éian ran meirball rin mé an tan do labair
an tairbhí céadna agus aubhairt:

- Éirig, deán meirneac, tuis aicrige caon-dúitriacac
1460 na horóce noic faougaí paoguil duit náir tuill do
mí-ghníoma duit, aic caicirí tú uada paogulta do
fulang ar feaí utrémir go noéanuir tréaduiríe
éigin eularí duit, do bhar-lomraí a tréada. Uime
rin, teilg óioic h'éadaic agus iméig 'do gcoinneac
1465 baib go uí rin. Agus acáim amluir ó íoin anall
agus mo míle cneac biaí amluir go fuinn mo beata,
óir ir do-faigála an ní aubhairt. Agus do iméig ar
mo amaire annrin i bpoigair éoilim. Do glac mo
éadaic féin teime gan tuime uadonna ar bit a beant
1470 nír. As rin duit, a acair oimhionig, piocair mo
noicteacé, mo bailbe agus m'fíadántacé féin.

- Tuis annro an éair le léagaí don trasairt, ir do
léig an trasairt an éair pomháiríe go fíir-míne agus
do mion-rghíú gac bmaíar fo leir ói go fao-
1475 rtuioéarac. Annro aubhairt gur tuis diaimáirín na
mbmaíar noicéa rin do bí ran repúbinn, agus
aubhairt leir an ngeoinneac meirneac do óéanam
agus go rcaoilfead féin a geara. Do tógan a óa
láim ruar agus aubhairt:

- 1480 mÁ, mÁ, mÁ.

Do rus an trasairt leir abailte dá toig féin é, agus
do bí go maic leir gur an Domnac da gcionn.

Ionnpin do ius leir go pubal an Domnuis é, agus
do léis an éairt pomháirte agus do míniú an
diaidhín do bí mnte .i. éadac a úeanaí, mar 1485
tubhaí éana, sur b'é féin an tréaduirde agus sur
b' iad an com-éruinnuigad an tréad, surab é an
lompaí gac toice agus gac rairbhior dá rairb as an
éiméionól éiríoraíuil, agus surab é an bpar lompaí
ar a ttráctann an rairbhinn an t-airgead bpar nó 1490
uima do bí as an tréad .i. an pubal.

Do míniú mar an gcéona an bang do nearg an
prioir do ar an ngeoinneac boct bí ór a gcomair, agus
cionnar a comhionfuirde agus do rcaoilfirde gac
seir dáir cuiread air, ir é rin gac don do réir a 1495
acfuinne do airgead bpar do leigean amac ar éadac
tód agus go dtuicfad a éaint éirge. Do minnead
ro go fonnmar, agus go héaduirgead é go clúctmar
reargair ó bonn go baicir. I noiaí a beir úmuisge
reargair mar rin tód do léis é féin ar a glúinib, 1500
as tabairt rcaoi do-áiríam do beannaéctuib tuit-
maétaea tóib uile, agus go móir-móir don tragarit
agus aoubairt:

A úaimib uairle, ar ré, níl ré ceatuisgead
agam-ra ní ra mó do éaint do úeanaí go fillad ó 1505
Loé Dearg dáim.

Annpin do éairt lám leir an tragarit agus do mteis
gan moill go Loé Dearg, agus do tús a tpar go
emáirdeac caon-tuitmaétaea, ran moct rin sur fáoil
na huile dá bparit é go rairb coramlaet air go 1510
naomtaoi é.

Fádamaoir mar ro é tui mí, ó éill go tuat as
líonaí fuinn fórbán fóola do tárg agus dá tairtur
agus do móir-clú a éiríge, a éiríge agus a
éirídeanair, ran moí go tóaimic i n-éirígead an 1515
rcaoi doúadán fearitac, ní do éairin go móir leir
agus com móir rin go noudbairt:

Ó éim sur áairis ré a beara agus go bfuil ar
tí a beata do learuigad, beara mé mo éongnaí tód
éim a mnaí a fuarglaí agus do éim a gcur a mbeir 1520

- fuileamhnaé cum a mbeata do tadhait i dtír go
neamh-toileamhnaé le luét táirí agus fuata, agus leir
an inntinn rin do éuaíó go huamha uaigneac faoi
talam a rtuóeir. Ir annrin do éuir a coóall
1525 buaóac toirca dealbta oirioideacta agus toirpa
uime' éionn fíoraé foglumta follurta fíir-eolaé agus
do glac iar rin a fíaitín bláct-bán comh-neamhar
comh-péiró, léir sháctuis a shaoir a shara a uanamn
agus a shiocar a dealbta a fíochuáó agus a
1530 fíuóiuáó, agus do bean fáinne fíuiríng fíoir-éuinn
léite 'na timóill féin. Annpó do éus teóira pós
ar a shúimó dá fíean-máctair .i. talam. Annpin do
cam pé a beul agus do fíairuis pé a fíile ionna
éionn agus do éuir suin agus moine fíoc agus fíirise
1535 ar a úreic deallpúir agus ar a shal-shúir agus do
pinn é féin ar cuma uacúre do oirioeacó rparpar,
uamhan agus cuit-eagla i shcoirde an tí ir dána agus
ir meirneamla do úluir daonna an domuin dá
bfaicfead pan moct rin é. Do féac annpó ionn rna
1540 ceitíre háruir shacá taob úe .i. roir agus riar, ó
dear agus ó éuaó, do ionntuis ma shuair fa éirí
agus do éuir teóira shaoó fíaróa fuameamuil fao-
clurac ar, do éualatar as shac coirneál don éuinne
éatpúir éatpar-pannuis, agus do péiró punamn ionna
1545 rtoe rshairteac rshal-áir agus duubait an oirca
moimn:

- Ipse non alius per virtutem cantationis Medicae dico,
mando et impero ut huc nunc ad me veniant Reginae
Ratcpuaéan Sítúna Sítáine atque Chocarpe cum suis
1550 sequasibus et hoc sine mora, non cito, sed citissime
faciant amulo amili a molo t-ámén, go dúiractac
uiaóanta. Annpó do rinn a buaball fuamneac agus
leir rin féin do táinis triort, toirann agus toirán
do éorpuis agus do éuir na dúleir agus na
1555 háir-panna ar comépeactaó. Ir annpó táinis na
míóganuir moimáirde agus ceitíre lócpuinn larta
lán-fíuileacta (ionn a lámha míne maireacta méir-
leabha) riu. Táinis ann mar an shéaona Dír,

Cerberus, Abiron, Megéara, Nemerris, Cloto, 1560
 Lacheris agus Atropos agus an cúro eile do tuið-
 treablaic Šehena iompa agus troma móir-íuaimneac
 as gac don tóib dā éruaid-šreatao, i moð so maib
 na huile cinnte de suab é luan an laoi bráca do
 tárla ann. Do labradar na ríoganuib iomráirte 1565
 leir an troid so bfeirs móir agus so moctugao adbal
 as fiarpuige so géirneimneac créao í fáč na garma
 rin do cuir oira.

Atá, ar ré, as tógail a cinn, praidinn gan 1570
 compráio asam iú, ir é rin, file fír-šear faobrac
 darab ainm Éamonn Ó Cléire do hoileao agus do
 hailtreao so muirneac iur na Míuruib ar Énoc doibinn
 Helicon i mullaic Šléibe Parnarus do bionn gac ar
 tacaar amah as toileamhain clú do féin do Vacur
 agus do na Míuruib; anoir doirca anbfann, 'na tóil
 triaige ó do ršar a bean maic iur .i. Iomcuibeadt, 1575
 ingean ffortuin. Da mian liom ie toil búr mórdaet-ra
 iú do fuarglaó na mná céatna dō ón mbuio ionna
 bfuil, agus gac don tóib do tadbairt tadbairtar fo leir
 tóib, agus an céao uair ceitre buioeil, ir é rin
 buioeil an bean aguib, do uirge an tobair beannuigte 1580
 Curoiur atá ran Amcaia do tadbairt ie n-ibe dō.

Cóinlíonfaimio h'aitne, ar iao-ran, do don toil,
 agus créao ir maetanar tóinn uile tóil i scuinne an
 uirge rin?

Cuma liom, ar doúagán, aet so bfuige peirean 1585
 le n-a ól é.

Do bí Pporepina, bainríogán ipunn, a lácair agus 1590
 doibairt si náir b'é a gnaclúoe féin é so scuirfeao
 don dā cuirdeacta féin na scuinne. Do tugaodar
 uile buirdeacar ui. Anpro cuir aithe ar Cerberus a
 tadbairt leir é.

Ní earuilaet, ar Cerberus, do béaraó oim gan 1595
 do toil do cóinlíonaó aet earbuio lúo, óir níl
 ruibal nó artar ionn mo luituib ón mbuigao do
 tús Hercuter ar mo ceactraína an lá do maib mé

Phiteur, a compánac, i n-íreann asur rin ar do
íon-ra, mar cuimneac leat é?

Ir cuimneac so deimhin, ar iri. Siubail tura annra
turar úo, Abirion, ar rí.

1600 Ní mačao, don diabal coircéim, ar Abirion.

Ahšar orc, ar iri, ir tré h'earumlaet don
maigirtir maič do bí asao do óbiri uatō so hipuonh
tú, asur béara miri ari h'earumlaet (i n-ait aouain)
oam a cúitiugao.

1605 Don diabal beann [bioimáin] asam-ra orc, ar eirion,
ní fétoir lib miri óéanam ní or meara nó níor uona
nó atá mé.

Comhniš féin ar a bfuil tú as máo, ar iri. Siubail
annrúo a Óir, ar rí.

1610 Ní mačao, ar eirean, asur ir iongantac liom so
bfuair tú ionnato féin a leirtoe a luat liom, asur
má tá tura 'do míošan atá miri 'mo pmonhpa.

Siubail tura annrúo a Clóto, ar rí.

1615 Ní mačao, ar Clóto, ir leor liom a bfuairar do
úochar as cíoraó asur as ciamáil na holla oá
nbeanna mo ueribriúri laicéir rnáite a beata.

Tiaš laicéir féin ann, ar rí.

1620 Ní mačao, ar laicéir, asur raoitim so bfuilim as
óéanam so leor i n-airge úó, iré rin, as tappuins
asur as carao rnáite a beata ó ló a tuirmitō so ro,
ir san fíor asam eíeao é an fáč.

Siubail annrúo a Atropor, ar iri.

Ní mačao, ar Atropor.

Caitfiró tú uul ann, ar iri.

1625 So loirgšear mé má téigim, ar Atropor, muna
ngeanna mé rnáite a beata, a plámte asur a raošuil.

Cormuil, ar ri, supab fearr uúinn leigean uuit,
ar iri. Siubail annrúo a Neméir asur sluair so
tapa fór, aoeimh muot.

1630 Uot, uot, ar Neméir, ir oóis liom sup basar é.
Mo érocaó so bfaša mé má téigim-ri annrin, muna
ngaba mé do meaoóis ann ran éeao ait a oteangmuis
ré oim, i nofošaltar mo tpioblótoe.

Ó, ip fíor tuit, pí rin do céirto, ar ipri, ašur do
ealaða, óir ip tú féin beanúia an tíoſaltair. Δ 1635
Meſera, an mača tura annrúto?

Ní mačao, ar Meſera, níl mé com maic rin do féin
nó do tuite ar bič eile ip a tuit an fao poin ar
maic leir.

Δ méirtoeac tána, ar ipri, tar céirto mailir, 1640
fuač, feall ašur urcóio, ip tóieac eis tú leao ainm
ciorra, coirpe, comneallbáite .i. tóirpeis. Cionnur
a léigear an tánaet tuit a leirtoe do fíeasra do
taðairt oim?

Ar Meſera, tó fíeasra: Ná ſoir méirtoeac 1645
tíom-ra; ip córa a ſairm tíoic féin é, ór tú an
malluigheoir do bí pórra ar Oirpeur ašur do bí ran
am ſcéatona 'do mnaoi aš Plúto ašur do fan i
ſcomnuir do ran rſlábuiſeac céatona aise, ašur níl
aet nóir an coiliſ ſaoite ionnao. 1650

Cuma é, cuma é, a bean uaral, ar ipri.

Nóomnae ip cuma ašur ip mó-cuma, ar Meſera.

Well, well, ar ipri, náir ba plán na plinnéin íocfar
na cainteanna rin, ašur cioroin ſurab é an fíeasra
céatona nó fíeasra com tona a ſeabur mé ón 1655
iomlán ašuib.

Ná tóan ašur do, ar iao-ran, do don-ſuic.

An uair do connairc pí méao a mí-múinteac do
cuir fíoeis do bí aice ionna beul ašur do buail poir
poirſce uirpe, do bí com ſeair com áir ašur rin ſo 1660
ſeualac ar feao na ciorinne ašur níor faioe é.
Do táinis annro ſiúrnáil tiorraimuil ašur ſirle
ſuairle ſaoite do ius 'na ſeoiruib larpáca tréar
na fírmemintib iao, aš páſáil ceirpe mbuiréil do
uirſe an tobuir poirnáirte ionna bfiadnuir acu, cum 1665
ionſantair doſaſáin ašur na mbairſioſan. Tríac
connairc doſaſáin ſac ar táirle tuidairt:

Beannaet lib, a mna uairle, bíſir aš imteac
pearra, a comlíonao ſac ar hairſeao oimib.

Do tóin a leabair annro, ionna maib ſac oirra 1670
ašur ſac oirra le a noealbao a tóirpe, ašur com

luač ašur do dúnat é do neam-faicriſeas iad ašur
do imēis gan ouū gan oac.

- 1675 Fāſamaoio aī bealač tpe ſac anač aī mian leo
fēin a ſabāil iad, ašur mar mičio dūinn é caramaoio
aī Éamonn. Do fan aī loč Deaſ tpe mī com
cīarōbeač rin ſur fāruis an uile a foillriugač. An
uair fa mičio leir an t-ionao cīarōbeač deaš-ſomplač
1680 ro ionna maib do fāſāil do fāis beannačt aš cāč
ašur do bī beannačt ó na huile leir. Do ſluair i
n-aiteſiorpa ſac conair aš tiall aī air don ionao
aī tpeoruis a aigne é. Do bī anoir, nī hionann ašur
aīam mōme, aīe aīe aīe fēin, aša cōnſbāil ſo
oacāmūil ašur do cearuiſ é fēin ſo cūinn clirte
1685 pūoairēta blāit beāirēta beirir, ionna cūlurō cōirēte
oēanta, mar ouūmač mōme, do bīar-lompa.

- Lā n-aon oā maib aš ſabāil tpe oīēuū allta
uaigneač na conae i oāpila, do cōnnairc an būiōin
bān ba bīeaša oā bīacuō deaſca oadonna ōn
1690 cīuēuſač ſur an lā rin, aš oēanaī ſo oīeač aī an
ſcuō don mōis ionna maib. Do bī ceatpar eatoirēta
ſo nōeallmač n-ionſantač ašur ceirpe cōpōna āluinn
aiteleaſta uime a ſcinn plaiteamla fionn-ſoltač,
ašur cēao maiſpe maireač mīn-dealbac i rīol
1695 fīuēte fīar-bān aš faipe, aš cōmēao ašur aš
cōmōeač ſac aon do na mōſanuū fāuni, ſiorpūoi,
ſaiadoer, Cnoicē ſealtāin ašur Collaēiō aš
claruiſeač ašur aš cōm-mōmſce mōmpa na nōiaō
ašur aī ſac oaoū oīōb; bean i mēao mēaoonuiſ iōir
1700 na mōſanuū mōſeamla-ſa ašur bīat ſo n-imliū ſ-ōir
aī a haſaō, aš ſolač a deaš-ſnūire, ašur na
mōſana ašur na huile eile i ſcaiopeam i ſcaiopear
ašur i ſcombāiō ma. Do fāis an t-aīmaſc ionſantač
an-annam ro Éamonn gan bīſ, gan bēim, gan
1705 rīiooal, gan cōrriugač i mball oā bāluū, ſur fēar
ašur ſur oōč an ſarpūiō nuaiō-ſeal niam-ēmočā ro
aī feač oīpēimri annrin, ſo nōuūmaoari do ſuē
ſeneapāla mar do tiueſač ar aon beul ſo mač
oualſar fīr-čearc oīeačāc cōcōpum toireač faipe

asur fhuotail a tabhairt do miosan reasáileac Rata 1710
Cruacáan.

Do tóctadair an at-uair annro asur aoubhairt riri
annrin (as crómáó i scomairtáct buirdeáir tóirb-
rean):

Éamuinn Uí Cléire, ir é fáct ár tucpáir annro 1715
inriu, doúasán feartaó le n-a sáoir asur le n-a
móir-eolur do cuir sáirín oruinn, ceatpáir bainmíoshan
atamaoio annro, as airgeató oruinn asur as
sreamuáó óinn teact annro do do féacáin asur
do do fóirúctin ón scrúat-óár ionna bfuil tú, má 1720
cóimilíonann tú na geara a nearsáir oir: iré rin
cuirdeacta cairpéan asur compánar, bóiró beinnre
teas halla asur imrsing Cuirim Seapbandoeire, a
sáoir a deala asur a combáirdeacta do feactaó so
fuinn h'éta. Asur ionnur so maó fupáiré óuit na 1725
geara céatona a fearaín san doilpuet nó doilgear,
ib do na buiréil ri atá lán do uirge an tobair
naomta Cuirpáir san Aicadía, as a bfuil do buatá
tuine ar bit óá n-ibe trí deoáa óe so mbiaitó fuat
an-móir náóiréta so críóc deimionnac a beacta ar 1730
Cuirim Seapbandoeire asur na huile eile óá bfuil ar
don aigne leir aige. Seadair fóir ceitire seallamhá
reiríobta faoi ár lámuib bu maáail cinnte do do
treoiruáó tar sáó sáóat asur tar sáó cruatáil
óár féirir le do náimhe mómáiréte cuir. Do seadair 1735
(tuille eile) .i. do bean i puot ir céat fearrín nó
connairic tú maín fóir í.

Do bí Éamonn, ar an bfaó ra, ar a glúimib asur a
láma i n-áiré aige, san coir san lámh san coirp san
beul san trúil ar luarúat aige, as fáire ar an 1740
mbreit do beairtáoi air, sur tóis an míoshan 'na
fearaín é, as tabhairt meirnió óó asur as ráó leir
san faicéir beir air asur náir baogulac óó. Do
tus annro cairic ionna lámh óó i maib na maín ro
ríor:

Ar Éamonn éiríoe ó Cléire
 Druinnuim-rí féin san leirge
 Círte, ceatpra ip eolur
 Má bíonn san ól aét uirge.
 Rát Cruaáan.

1750

Má feaánnann beoir ip bulcán,
 Leann ip rúgán rúgac,
 Déanrao a bean a baile,
 Féac an maít rin ó ūna?
 Síot ūna.

1755

Déanrao-ra 'bean a aipioz,
 Šeabuiró eapuiró ip clann maít
 Ma feaánnann pé zac tíoſla
 Cuirfeató raob ionna éeann-ran.
 Cnoc Aírte.

1760

Miri ríogán Rat Áine,
 Miri Áine ingean ūna,
 Do beir ponur do 'daoine
 Náe déan tíoſla do tíoúrna.
 Rat Áine.

1765

Do ruſ annro an bean ar a maib an aſaró fíoil ar
 lán aip aſur do euz naipicín lán do ór deapz tó.
 Annrin do neimniſeató zac a bfacuiró (aét an bean
 an éairt an t-ór) le pile na rúl, cum ionſantair
 1770 do-innrte éamuinn náe ſceioteató ar don móó ſo
 maib na neíte do éonnaipé amluiró, muna mbeít na
 comairtái do fáſaó. Do cuir annro lán fo bpaſuiró
 a éile aſur do fáiltiſ moimpe aſur do póſ í me
 hionaircuiró tíoſſuir aſur ailſeapa, aſur a t'airſ
 1775 cunnar a himteacéta aſur a hairtear tó ó reap
 corpuirge an-foeari mí-óilir na cpiinne cleapuirge
 cealtuirge me éile (ſo mí-aómar) iao, aſur ipri
 veirpean mar an ſcéatona:

Tar éir a n-an-íochtaí a foillíuigh a dhúir a
 leor-míniúghaí go gíádaí caritannaí dá céile, do tús 1780
 an bean ar Éamonn cora íota do na buidéal ar ar
 tráct céana do ibe. Do cinneadh leo comairle annro,
 a dearbhrádaí (ne buidéalach mór) do cup abailte i
 bfaíro Séain fíuáiligh. Da éirí ro do céannuigh
 eallach a dhúir treabhaí a dhúir foirreath ar fíuáil. 1785
 Níor b'íonann a dhúir i scoinnuigh, ní hé treabhaí nó
 foirreath na foirde nó na déighreice do bí ar fíuáil
 acu, a dtreabhaí ba tuar trócaire le a scoinnuigh
 bocta le biaí le tinte a dhúir leabuir.

Do cuireadh ar an gcéadna dháimh rcoile ar 1790
 feadh a scoinnuigh a dhúir do cuinnigh éuca ar dhá dhúir
 don éoiseadh clann fíada, tighdeannuigh, tanairtí a dhúir
 uirceiríluaga, ar móir go raib a dhúir go bfuil bipead
 naí beas a dhúir teadh oíra do toice ríoraíuáil a dhúir
 teampearaíla go laochannuigh, ran moct rin go bfuil 1795
 társ a dhúir móir-éilí a n-íomáir a dhúir a n-deas-éilígeadh
 i bfaí a dhúir i bfoisur.

Do táinig cum a rcoile an deirpóir cuairí do táirle
 ar, mar comneadh leat é (a léagtóir), a dhúir com
 uoir a dhúir do táinig ardeadh do pinne lúta a dhúir 1800
 a dhúir le hÉamonn:

Nine God to you, sold Winifred.

What sense is in that? ar Éamonn.

Sense enough, ar eirean, for Nine God to you is
 naoi Dia uir, and sold Winifred is a uirí uina. 1805

Od sankins, is that you? ar Éamonn.

Yes faith, ar eirean, is not simple question that,
 sure everybody is himself?

Good lad, give me your hand, ar Éamonn.

No faith, ar eirean, if I did make that I should have 1810
 but one hand and you would have three hands, but I
 believe you have a mind to put a shew out, the man
 with the three hands.

Give me your hand is réan do láim, ar Éamonn.

Séan do láim, that is John your hand, ar eirean. 1815

I have no business to be with you, ar Éamonn.

But if you be in my face I have no business to come to school to you, *ar eirean*.

Oh, I understand you; no, I will be kind to you, *ar Éamonn*.

Yes, yes, some kind of body, *ar eirean*.

An é a laoi, ar Éamonn.

Do not call me calf, *ar eirean*; 'tis bad the giving up you has to call bad name of man.

1825 Did your father go to kill man since? *ar Éamonn*.

No, he go to kill more this morning.

What news, *ar Éamonn*, from where you came?

Faith no bad news is with me, *ar eirean*.

Oh, *ar Éamonn*, do not be always swearing your faith.

1830 Puh! *ar eirean*, if you have not faith enough you will not see God.

Go on your news, *ar Éamonn*.

I have no news, but yellow with God, bread is maudlin enough and butter is very carpenter. You get a barrel of round snow for two shillings died, you will get rod good of gentle cloth for half a market, you will get a barrel of corruption for six shillings; everything is free enough but for that there is no king or standing with all that is asking of alms, and they have no might upon it.

1840 But let us loose that about us, and let us not put horn upon it till another hour will come, let us speak upon the school and tell me what you will take till the head of a quarter; be as carpenter as you can, gold if you be too dear my father will have no might to pay for me. Tell me what I shall pay to you from the hundred day of Tuesday till the tithe day of month middle. If you be too steel I will not strike under you upon any preparation. I have eye with

1850 God that I will take anything you will teach me. If you make readiness with me you may my name write down, *i.e.*, Chair from two Swan.

Fia mo aghaid, ar Éamonn, má cuigim-rí leat a bfuil tú a riad, aet má anann tú deanao móran díot.

Faith but you shall not make your song of me, *ar* 1855
eirean.

Doť, boť, boť, *ar* Éamonn, do mae gnaťuioť ađam
aon focul do míoť or do cuinne, *ar* Éamonn, *ar* cor
ar biot, aťť míoť fanann tú ruiť rior amearđ cíoť
ađur beir *ar* do leabair ađur fogluim do litreaća, 1860
biaioť míoť com rior leat ađur bior míoť le tuine *ar*
biot eile.

Well, *ar* eirean, I will take your word one hour alone,
and I know three letters in my book already : I know
luck, butter and pay. 1865

Then I do not know them letters, *ar* Éamonn.

Then there is no goodness of a scholar upon you, *ar*
eirean. Is not A luck, M butter, P pay?

And now it is so indeed, *ar* Éamonn.

Ni leanaioť míoť nior ria *ar* an gcomiáoť ro, óir ir 1870
mian liom innrin so haťcumair cionnar aťá Éamonn
anoir ađur annrin rđiť do leigion do mo pėann *ar*
peať tpeimri.

Aťá Éamonn anoir ro pėan míoť ađur ro lán-tronur
bó caoriać ađur capuill, ro mear ađur ro muiynn 1875
ađ na huile, ađur do mugať tuiar cloinne do aon
tuirme anoir do .i. Coisilt Ćrionna, Tairge a bfuige
ađur Cirtē i bfolac; ađur *ar* eagla so n-éađfađaoir
do na galruib doir eus clann na cėať mna .i. clann
Đaoite Ni Uallaćám, do minne ceirini ađur oiminnriť 1880
do luibionna ađur do bláťuib uairle caoin-bolaća
ađur icirűe éađcpuairűeacća .i. do Mear an Toice, don
Ćpuinnuđať a lăťair, ađur don luib do ngoirtear
leat-ťporđať, ađur don Šlar *ar* Ųuil, do beir đac
aon mairion do na oiminnriť pe pe n-a ol doib, 1885
ađur cuiriť ceiriniűe do na luibionna cėaťna le
cliať, le ciorűe ađur le lăm đac aon doib, do
rmaćtuigear ó uail ađur ó ibioll ađur ó an uile
ćaťuđať ađur annuđať raođalta iat ađur so mať
buan amliurűo iat. 1890

Curo II.

Do táimic lá n-aon fleangac an Béarla móir cum
na rcoile, agus saoirse agus réiréan raotrac neim-
meapara ann, as ráó:

- O master darling there is a little victorious wood in
1895 here without, and you did not hear since your ear was
beat upon the ground ever sport that is mucher than
he, taling upon the luckmouths of baldslow, and 'tis the
name to him, odd hog son faol, and he is in the house
of your carr handsome seldom hundred sick, brown
1900 battle from head armour out of the county of the board,
and Brigid's page from Cornelius out of the county of
flax seed hurl is with them there, and I leave with my
testament he would take laughing out of the dogs would
be hearing with him, he has the ear of an oaten stream
1905 and a little bit of go in his witness with him, and I
think there is no selling compassion in Ireland that is
bigger than he, he says he had a but coming to town
to him, and the family of the town stole him, God
never mathew it to them.

- 1910 Seachtuag, dubairt tú go leor, arsa Éamonn. Go
loirgdear mé má tá fíor asampa naé eabhair tá tú
labhairt.

- The devil a goodness of English gold upon you then,
and what price of labour will you bear to him will put
1915 it in wit to you, as yourself does to the short churls
that is learning Latin?

Béara mé mo fearc mallac (ol Éamonn), agus
mar beag leat rin, tuille tiobuirde na ceann ort.

- Let your slow coming and your share of imprecations
1920 lie upon your own pate, and let them stay there.

O ná bíod fearc ort a buacail maic (ol Éamonn),
míniú gac a n-dubairt tú agus béara mé luac duit.

Put name upon the price you will give me?

Béara mé cúig reitlinne duit.

- 1925 That is a grey hound of shillings, I'll take it.
Cruag ní fearó, a diabail, acé cúig reitlinne.

Well, I'll take that itself; 'tis yellow with poor what he gets. There's no might upon it, 'tis better a wren in fist than stork on trust. Give attention sharp to the thing I say.

1930

Master darling, a maigirtir a muinnín; there is little victorious wood in here without, tá buaócaill beas ionnro 'muné; and you did not hear since your ear was beat upon the ground sport that is mucher than he, agus ní éualuio tú ó buaileo do éluar ar talam rpoirt ir mó ná é. Taling upon the luckmouths of baldslow, a rgeaturóeact ar aóbéil na Maoláinne; and 'tis the name to him odd hog son foal, agus iré ir ainm óo Cormuc mac Searraig, and he is in the house your carr handsome seldom hundred sick, and brown battle from armour out of the county of the board, and Brigid's page from Cornelius out of the county of flax seed hurl is with them there, agus tá ré i rtig do cáiróear, Anna Céirtinn, agus tá Donnóo Ó Cinnéroe ó éontae an éluar agus Siolla Dpíoe Ó Concuóair ó éontae Rorcomám farphóóeo ionn. And I leave with my testament he would take laughing out of the dogs itself would be hearing with him, agus fáóaim tem úóeoá so mbaineo ré óáire or maómaíoe rém do beir as éiróeoact leir.

1935

1940

1945

1950

He has the ear of a stream of oats and a little bit of go in his witness with him, agus tá éluar rpután éorce, agus spreim beas ime in' fáónuire aige. And I think there is no selling of compassion in Ireland that's bigger than he. agus raoitim-re nac éfuit oíol truaige i néirinn ir mó ná é. He says he had a but and the family of the town stole it, veir ré so raó eac aige agus sur óoro muintir an baile é. God never mathew it to them, nár maíoe Dia óóó é.

1955

There is to you now, and if I had knowledge you was not a better English gold than you are the devil my foot would come to school to you, and would go to the school of short joint sell lamb, in Irish Seapac Oíotuam.

1960

- 1965 Well, well, call in the little boy.
Here he is here at the side of my back.
Annrim aoubairt Éamonn:
- Súto ríor a buacaili agus it arán agus bainne, tá
ríor agus go bfuil ocuipar oir ariéir do ríubail.
- 1970 Má tá féin ir beas beann agus ar do éirí arán
pire agus blácuige. Agus míle plán don pobul beas
lágað beannuige ann a iugadó mé; ir maí an gléar
do cuipíre ar mac deas-atar ann lá feacanta an
rúola; do cuipíre breac duillea donn ar rnam le
- 1975 im, agus bulartaer pirióle faoi n-a éionn, arán
plúir do caoin-émaruige feaét n-uairie trí fáirre
ríora, agus bainne mín tuib, caoin, te, meit, milir,
meallaé, meallánaé muintiorraé, as teaét 'na
élaganna agus 'na laganna agus na pléibíú áille,
- 1980 an-áira agus na énuic álla, uaébáraéa, agus na
gleannuib úra uaébialta, agus na éonnuib bora
bortonnaéa a' basar ar do báta, 'r níor baéal
duic a faetar. Oé a lag ó, agus a leat-lag eile,
rúo an áit ann a bfuigtea an t-uair a' bionnaó
- 1985 aigiró báin 'na mánuib ar baintreibeacuib, agus ar
úitpleaéuib, ar luét aigse almpa agus ar éasruaíó
deóiranda; rúo an áit ann a bfaetar an tacar ir
fáirre ná an róghar i n-ionatuib eile.
- Súto an t-ionao a étiomrocaó bean éioqluma, le
- 1990 beagán faotar, baillle meala do na tráitníuib i
níor luga o'aimpí ná beit cú goptaé a' plugan
measáin buis; rúo an t-ionao ann a mbligetar trí
éuro cápta leamnaét trí huairie ran ló ón lailige
oá ngairtíor an éunn fáilmar, naé n-éionn coé ran
mbit eile aét na tráitníuib tuarpiómta. Súto a'
- 1995 t-ionao do fáruig aoir ciúil agus ariocuib iomplán
na éruinne i sceóluuib suib agus téao, éom fára ir
do fáruig éruic Apollo (an éan do éuiping or na
flaítíor ar éráó Óáphne), mún an nóinín éomáir
míc lobuir, agus do éruégaó aip rin: do bí méaoó
- 2000 éiam-éruéaé, ingean éormuic óis ón Maoláirne géil
éruam-deallruig, as canao ciúil éom píébinn éonáro

rin, ar bhuac ppocta fíor-uirge fionn-bán fairrinn
fíon-blaroac do bí a' gnáct-moet tré ceart-láir páláir
doibinn doibhite (oc mo nuair agus mo éreac go 2005
buan) a haear, go scuallair Ó Néill do bí as tuirnead
feairib fíorine ar fíctéill i nDuirie Coilim Cille í,
ní do tug air rtao ar a láim as máo gur b'í rin
méadob Ós ingean Coirmuic mo bí a clairiúeact riap
ran Mumain, agus go tuallfao go hí, ní fá fíor 2010
tód, óir do gluair mar don agus cúis éeao t'uairib
ullaó dá coimúeact, agus an tan do cuallair Coirmac
é beic as tuall air do cuir coiméirge ar fáotuib
maoláirne a' fáiltiugao lí Néill agus a fearnám.

Do táinic mar an scéatna dá fáiltiugao, méadob 2015
Ós agus a bantiaet a' coméantuin com fíctéinn rin
gur tuic Ó Néill agus a fluagta dá n-eacrair i
tuime-neill agus marb-fuan le traot-fuaim an
ceoil neamda neamhgnátaig a clur, agus níor
b'iongnao gur tuic riatoran amúir, agus go tainic 2020
braotóin sac máta agus sac cuic ran scuiseao go
roibéir roiléir a' mince na tuiméioll. An tan do
rtao an ceol agus do táinic sac don cum a
gnáct-meanna, do beannuigeatari dá céile go ríogda
reagailleac, a' gluaraet go mioéair muinúiriac i 2025
bfoéair a céile don tóin áluinn iongantac do bí
muompa, agus Ó Néill agus Coirmac (nó mar ba córa
a máo Coirmac agus Ó Néill, ór do féin an réitneac
ba oleact toirac ó tainic fíor agus ó tuiofao go
bráct), lám air lám, agus Ó Néill a' gnáct-fíorruig 2030
fáct nó diaimáir na n-amair mo connair ran conair
muompa, agus don ceuo feact cao é a' muinon
maireac móir-amaoac bí muompa ionn a scuifaoan?

Tá (ar Coirmac), rúo muinon a bíor a' gnáct-meit
reabuir, rinféir, iomao agus eugraimlaet rpiorairúe 2035
eile.

Agus cao í an toic uaitbiaita ain-teit do éim or
cionn uirge an trpocta?

Tá (ar Coirmac), rúo anbirú na feola bhuitear
go tráctamúil dáir ngnáct-muinúir, agus doirúir le 2040

taorǵáin ann linn an móilinn a cúingbhor an muilinn
a' gnáit-méilt.

Cao é an pálar miosda úto do éim ór cionn na
habann? (ol Ó Néill).

- 2045 Súto (ol Cormac), srianán gloineac, glé-íuinneogac
mar a mbíonn mo bean, agus cúis ceuto atá ann a
bantreac, a' déanamh trí tréana do gac lá oibre .i.
trian le úrnuighe agus le palmclaraó, trian le
fuaǵáil agus le ceartuǵaó éadaiǵ lín agus olla do
2050 buóctuib Dé, do díctreacuib agus do baintreabacuib,
agus an trear trian le fleada fairrine fiála fionamla,
le junncioe lúctmara luaimneaca láin-éadotroma.

Cao é an crann úto tál, a Cormaic, a bfuil an
balla dol-baite an-áto go muirneac na timcioll?

- 2055 Atá (ol eirean), rúto crann do eus Naomhan
Niamhputac (an rinrior ó tóaimic an plioct dáir díob
mire), or Dairíodar Adam.

Cao é an topaó tagur ar an socrann céadna? (ol
Ó Néill).

- 2060 Táto trí géaga ar an socrann (ol Cormac), zeus
ar a bfarann rilínioe ip mó react n-uairpe nó ceann
tairb dá méad, agus do fáruis milreac meala na
Cetmória. Ar zeus eile tagair rponáin do leagfaó
i mbeul duine mar fíúera, agus suri mó gac cruinn-
2065 mheall pneact-bán díob trí huairpe ná adóbar céad rlat
do éirtlín olla.

An treur zeus (an réineac) tagair ubla uirpe, or
a bfairghear (or gac don uball díob adairim) iomao
hogurdeoruib do fáruis fionta an beacáó i mblar,

- 2070 agus i mbuig.

Cao iao na túir an-átoá úto do éim ran lub-gort
úto tál? (ol Ó Néill).

Tá (ol Cormac), cuirceoga beac iao rúto.

Créad an maectanar atá iao a beic coim móir rúto?

- 2075 Tá (ol Cormac), óir tá gac beac dá bfuil ionnta
níor mó nó cairíon, nó me gé, agus an tan a múctar
cuirceos díob, geibhtoir naoi mbairille meala innte,
agus bairille don deactmúir.

Ar fíad' do chus tú h'éitead, a bairtairt (ol Éamonn Ó Cléire), ní bíonn ná buiréal. 2080

Ar fíad', a mairteir, do chus—chus—chus tú féin h'éitead, agus ir tú chus é, agus ir leat ir gnáthuige a tabairt; agus do éiríuighaó air rin, ir minic do mairt mé féin beac' do éinn a luige ar bántuib fionnreacógaó funnglar na Maoláinne, agus an éirí 2085 ir luiga óe (san t-ádhéil) do gheibinn reacht gcáirte meala ionna rpuirran, agus lán-púnta céaraó ceangailte ionna óra.

Oc'! ó oc', ó oc', fágaím asao é (arís Éamonn), innir 2090 iomairt a buacail mairt.

Doibairt Ó Néill. A Cormaic, cao i an bó úo i bpaire léite féin?

Tá (ol Cormaic) annrúo an reatfionn fialmar, agus irí rin í, a tagur trí huairte fa ló uairte féin le na bleactanar. Oc', a las ón, rí féin fearb na 2095 mbeannaó, ó mbligtear dabad gac don tráó, má beirteor laó an dá céao tráó do na boctuib, agus mara otugtar don pae bpaon a geadtar an trear tráó uairte; bleanaó do bíot na puróto agus na deoc fuain as an treablaig i scoitcínne. Agus ar 2100 ron nac' otasann tarb' raothalta ar bit' 'na gar, éirtear tarb' ríte gac lughara na haice, ar a mbíonn beanna óir, agus earball airgíto, do beir uirre laos na Deáltuine beir go bliadantaíuil aice, as a mbíonn réalt óir i sclár an éatuin, agus réalt ar 2105 an gcuma céatna ar a dá taob' agus earball airgíto aicteagta. Laos éurimpe gac don bliadain go ciantuib coigepioac' na hAimeirica, ó otasann 'na mairt éugam long luroálta le ríota agus le ríoll fa n-óruighaó go reasailleac' do bantreac' an tóin, 2110 agus a éurim na pperantuib go tóintuib móir-uairle éiríonn.

Dfiorruig Ó Néill do Cormaic an fáó fa maib an bán i taob' na cléite timéiolta me múr cóin háro ar éim, agus san innre ac' don eac' amáin? 2115

Tá (ol Cormaic), rin an treóto ir mairmige liom

tá bfuil aSAM ó mo mnaoi amac, aSUR má fochuigeann
tú do éluar cum éiríodáct míneógató tuit cionnar do
fuair mé an t-eac sórm úo.

2120 Tráctóna oíche Sáma bliadantuithe ó foin,
t'éalaidh mé ó mo buime, aSUR do tuis reacrán san
triuan mé so doiar máta do bí i bfunn fionnreacátógac
ran Maoláinne, aSUR níor éian mo éeolán a' caoi ionn
mé, an tan do éonairc mé na bánta foluighe do

2125 máre-rluag, nac bfuigeató Dallán Forghail bhiastra
leóra ná fuileamnac cum a nSURDAL, a nGLÉIR, ná'
scoirpbeartuib a foillriugató. Do bí rrianta óiri le
na n-eacríat aSUR dialluiríthe aihisio faoi gac
rtócad uon máre-rluag émoða, éeannáirto, éoirpóiríeac

2130 rin, aSUR náir binne Méatób Óg a' cantuin ná gac
aictó ciúl fónáirto ríctóinn tá maib muompa na noiair
aSUR ari gac taoib óioib.

Níor bfaota tamh ran mearbócar ran do tárla an
tan do táinic marcad eic éinn-finn fuair 'mo doocum,

2135 so n-iomcar míogtha míogeamhuil, aS beannugató tam
so táirnteac foilbiri roib-ghníreac; aSUR tá óise tá
maib mé do méar mé ari' innioll so maib oleac
tfeair a éairéime aSUR a émoða uacaránaac aSUR
taoiríeac a beir aise ari a leanaíantuib. aSUR níor

2140 b'iongnató sur méarar, óiri do bí coróin óiri aileaghta
um a éionn clannac comhbuiríe ari ríleat le corbugal;
do bí a éulair t'éanta ruar t'óir-rínat, foluighe le
reóiríe, ie greamuig aSUR ie péarluió iomða éasraíla
éascomíula, ran muict sur fáruig a t'eallíat

2145 laomíoir na gréine an tan ir uairíuige aSUR ir gleóite
a t'ac a rtiúrat na bfeimíamintí lá reaca nó
rneacé-leagató seimíur. Do ruig an t-uairal áirto
oiríeiríe, ónórac ra ari báiri émoib oim aSUR do ruig
leir so doiar an máta moimíaríthe mé. Annpin do

2150 rcairíe ré com fuaimíeac fónáirto rin (nac aihíar liom)
so scuatacar ari feat éeaira ianna an bíe bhaonuíg
báinleiríe é.

Annpio do táinic faoi a tuiarim 'mac or doiar an
leara míogain iongnatac aihíuríe, faoi éoimíir aSUR

faoi éadaiḡe do bí com ṡman-ṡeallmaḡ rin ṡo 2155
leagairíoir rúile na n-amaircaḡ dá mbeiríoir ṡéanta do
ṡeamuino; iar na timcúollaḡ re ṡarparíḡ ṡluair ṡlé
ṡealb-ionṡantaḡ.

Do muṡ léite 'rteaḡ don maḡ mé, aṡur ní don maḡ 2160
do muṡ aḡt don pálaṡ fa háille dá maib amaim don
taob fa do na flaitreamhair, aṡur ṡur b'í cloḡ fa
táire dá maib ann múr an pálaṡ céanta carṡuṡal.
Iar nam' ṡocmuṡaḡ ionna caḡaoir óir ói do ṡuirḡ
m' ṡocair ṡo míoḡair ṡráḡaḡ, dom' fáiltiṡaḡ le 2165
coirn do neaḡtar blaṡṡa mīleamūil, ṡeoḡ na noḡe a
n-allḡo.

Aḡt mar do bí mīr an tan fa óṡ éaṡcúionna (óir 2170
ní maib mé an uair re aḡt trí blaḡṡa ṡ'aoir), do
māiṡm mo ṡul aṡur mo ṡeoṡ, ṡo muṡ rīre eaḡair a
ṡéaṡa fionna follāine oim, dom' cealṡaḡ le iliomat
pós aṡur ṡréitib ríte. Faoi an am ar rmaḡtuiṡ mé
mo ṡóluib aṡur mo ṡeoṡ do cīm aṡ teaḡt faoi an
ṡíoṡ-halla na huairle éiríḡe moimáirṡte aīéir túrling
dá n-eaḡaḡ reanṡa ráir-luaḡa aṡur an taoircaḡ
tuairṡmṡa aṡ bṡeit ar láim oim, aṡ maḡ: 2175

A mīcín ó, ná bíḡ mīmēanma oir, óir níor mḡ
tṡáilte do mēar ná do mūim i ṡtiṡ do túirṡite
féin anoḡt dá mbeirḡa ionn ná ionṡo; aṡur a mīc ó,
ib ṡeoḡ a muaiṡfear ṡóluib ó do mēanmuin.

Do ṡlac mé meirneac iar po or an mbáirḡ coirḡcinn 2180
po bíṡṡar a ḡairbeánaḡ, aṡur faoi an am ar cṡíoḡnuiṡ
mé aon lá amāin eaḡara do munn mé ṡearmuṡo do
mo ṡaol aṡur dom' ṡóluib; aṡur fan am ar cōimnuiṡ
mé reaḡt lá 'na mearṡ, i nṡnáḡ-ṡúṡaḡ, do bí mé lān
do rcléir ór an méat ṡearpan ḡáinic ionnam le 2185
aon tṡeaḡtmāin amāin, aṡur iar mbeirḡ ṡam rna
rnuaintib re do ḡáinic an ṡiṡ moimáirṡte na bṡuiṡne
oim lá n-aon aṡur ṡ'iair do féilṡ leir mé, aḡt ṡé
ṡur ṡeacair liom rṡaramāin re ṡarparíḡ ṡoilbir
ṡuairc ṡubáilceaḡ na cúirte ní ḡuṡ mé éara ṡó. 2190

Sléartar annro dá eac faoi ríuantiú óir agus ró
 óiallúitib airtio úinn .i. an t-eac muo óó-ran agus
 an t-eac soim (do éi tú tall úo) óam-ra.

- Sluairtear iarro linn tré bántuib fíarac fáramla
 2195 fúnnslara, tré cóilltib cmann-árho caom-óearga,
 tré móintib margaáa muo-óuilteacóa, tré pléibte
 fláacóa, tré locuib aeracóa alacóa iargacóa,
 tré úintuib cúirteacóa cairléanaacóa, agus tré
 éiríocuib eiana coisgíocacóa, agus a n-éir gac
 2200 tairtib mara agus tíre dá n-óearnamar do fíaramar
 inn féin as doimh an máca óuarriáirte agus fao
 amhairc do na macairib foluigíte ran uile óaoib le
 gíorótib rcaacóa rcaab-foltaacóa, le airtgeacóib bó
 agus bóctáinte, agus le tréatuib lomraáa lán-bána.
 2205 Agus an tan do óuamar arteaó don mác do rcar mo
 óaoiracó oiróiric áro-ghíomac liom com neamh-
 faisrigíte ir dá mbeir gan a beir ar donóir ann, as
 fásáil na óctáinte re asam agus an t-eac soim do
 bí an uair rin a' ríor-ríte 1 noiair a gnat-óirteacóa,
 2210 gac nac ófuarir fíeasraó.

- An tan do fásao amúir ro m' uac mé do bí mé
 tréimre a' meadónuasao créao do ba óéanta óam.
 Fa óeoir an uair nac ófuarir mé an t-ioróar ná an
 pálar óuibao óeana, do méar mé nac maib ann ar
 2215 tairbigeao óam acó ríabirráar agus tairbeánta ríte
 raóba reacránaáa. Do méar airt 50 maib a n-éiracó
 agus a mbuig do méir an tairbeána, trác do conhairc
 mé náir neimhigeao an t-eac soim ná an t-eallac
 eile. Ní eile do méatuib m'iongantar, do fuair mé
 2220 mé féin 1 méao agus 1 moóamlacó agus 1 meirniú
 fíir. Níor éian ran mearbóar ro óam fon am a óctáinic
 mo óriac ríogóa ríomriáirte, agus m'angá ríteac
 raor-ríóill faoi óaróugail aise; agus ceaira caracáa
 faoi óeaira óabáca áiróble an-móira faoi óir óearc-óuiróe
 2225 éróc-óairte rráinneac, as máó do ómaóuib ríonárho,
 roóuróa: A Óormuic Óis, ní lasaóugao acó ártuógaó
 céime agus cuíacóa, gíaoa gíatúim agus tíotál
 flaca agus méatúgaó íortair onóira agus ionnóuir

òuit mipe a beit 'mo ailtipe aḡaṡ anoip le ceapa
 bliathna deus; reacht mbliathna nām 'míom tupa aet 2230
 reacht lá, aḡur reacht mbliathna eile do b'iomar aiaon
 aḡ tairioil cianta.

Anoip a òalta ionnūm, óp reapañam ie ééile ap
 feaṡ tpeille úúinn, fáḡaim (do comarṡa mo ḡrāṡa
 oip) aḡaṡ ḡaé a b'feicionn tú ap ḡaé taob' úíot, 2235
 eactar eāṡaé, óp, ionnūm, eallac aḡur uile maíṡiora
 eile, aḡur uair ap biṡ a b'ar p'ráṡaínn nó earbuiṡ
 raoḡaṡaṡa ap biṡ oip, abair an oipṡa ra aḡur ba
 foḡur òuit fóipṡín.

Cuiñniḡ a ṡrmaṡ na múipṡa lán, 2240
 ḡur ḡeallur pṡór ḡo leop do ḡnāṡ,
 ḡan trāḡaṡ ḡan úíorḡ i maoin nó nṡaím
 Do Comac éúim ip úípe cáil.

Tri folium tristrum colluncum pelle iolatus vivamen
 vestrum terrunum tergatam tirate clandestin calicen 2245
 tristrum plerumque bim conlumbas numeros clangor
 sit brachia clam salmustum ridans coelibundus celsiar
 est conglandas semper tumillia rungia casi nunc et
 semper et in saecula saecuilorusan.

Aḡur iar ḡc'píocnuḡaṡ na hóráṡoe úó ú'imṡiḡ ré op 2250
 m'aimarṡ ḡan ouṡ, ḡan oac, aḡ fáḡaíl (mar aouṡarṡ),
 ḡaé ap hainmniḡeaṡ éeana faoi mo b'p'eit aḡur faoi
 mo éumāṡa. Do b'í annro ('úí nēíl), ouṡb'p'ón aḡur
 meanmna a comṡuaipṡeaṡ m'aighe, ré rin úól áṡṡaíl
 fa reapaṡ le mo ṡrmaṡ maipṡaé móipṡa beapṡaé 2255
 boipṡaṡarṡaé; aḡur ḡáipṡaṡar meipṡeaṡ aḡur móip-
 luacḡáipṡe a' comṡunnce (ní nām ú'íongna) ionn mo
 éliaṡ, tré mēaṡ mo p'earpan féin aḡur tré aimṡeaṡ
 mo toice aḡur m'ionnūm aḡur mo móip-éipṡe. Aḡur
 fon am ap faoil mé ḡluapaṡ m' uac éum congāṡa 2260
 p'olāṡar éum an éúpaím móip-pi 'éur i n-ópouḡaṡ
 tiomāna ní paib cairi ná cairṡ, óp ná ionnūm, marṡ
 ná caopa ná capull ná ní ran mb'it oár fáḡaṡ aḡam
 nām lean ú'éimbeul ḡo úúin m'āṡar mé, a' p'icmḡ

- 2265 a' g'éimniḡ, a' búirfirō aḡur a' méiliḡ, ran nór
uaḡbárac ro, i moḡ nárí fan ós ná áiríarō ó ḡaoríeac
so moḡarō, ná ó ḡraḡ-ínnaroi so hinniit nárí ḡeit
faoi ḡearmonn cuarán cīann cairrḡeacā aḡur clac-
ḡíreairtuib, lán tīme uaiína aḡur cīḡeasla, ḡé so
2270 maib mīre a' ḡnāḡ-ḡuaḡraḡ ríḡe aḡur meirniḡ ḡóíḡ,
aḡur aḡ ríor-ainmniḡarō m'áḡara aḡur mo máḡar
aḡur ḡom ainmniḡarō féin, ḡé naḡ ḡḡuarí mé ḡreasra
ó éinneac an lá rin ḡurí ḡlac mo ínáḡarí (ḡo bí ḡána
or a cīarḡbāḡ aḡur or a paíorín) mīrneac, aḡ ḡéanaií
2275 so faicḡeac cīḡeaslaḡ orin, aḡ ríorḡuḡe ar íaoḡalḡa
rinn, nó caḡ eile, nó an ḡeir nó ḡraoríeacḡ ḡo bí
orininn?

Aḡur an ḡraḡ ḡo cēirḡniḡ so meirḡ faicḡeac
fannḡraḡraḡ rinn, ḡḡreasarí mīre so mīn mīocair
2280 ḡi aḡ rāḡ; a ínáḡarí ioníuín, naḡ n-aicḡiḡeann tú ḡo
ḡorḡmac Ós ḡil féin, atā ar íaríarō uait corḡarō aḡur
cēara bliarōna ḡeug?

Ó a mīcín mo ḡḡaríḡe (ar írí), aicḡiḡim ḡo ḡuḡ ḡeic
coraíuīl íe ḡuḡ mo leineib, ḡíḡeacḡ ír eugcoraíuīl
2285 ar méac, ar nḡné aḡur ar ḡḡoirḡḡeacḡ, aḡur uime
rin ír ḡuḡḡe aḡur ír cīeirḡḡe naḡ ḡura é, acḡ amáin
marí b'é ríoríarō mo leiniḡ atā ar reacrán, aḡur ní
fé, óir ní maib cáirō ḡá laḡarō air.

Ó a ínáḡarí, ḡlac meirneac (ar mīre), aḡur éirḡ
2290 íe m'éacḡuib so ḡrinn neaií-faicḡeac, aḡur ḡíbeóira
mé ḡac amíar óḡ innḡinn. ḡuḡaríḡ so n-éiríeac,
aḡur ba ríorí ḡi, ḡ'éirḡ. Annro ḡ'airíur mé ḡi ó úo
so ríniḡ, marí a cūalabair cēana, aḡur íomarō ḡraḡra
aḡur coraíḡaríḡe eile ḡo cīeacḡ mé ann mo
2295 leanaḡarí, ḡo ḡug oríra mo cīeiríeacmūin aḡur an
ḡreablaḡ uile maraon. ḡo cuiríarō cluiḡ an baile aḡur
na cūḡeacḡ marí an ḡcēarōna ḡá mbaint, aḡur ceolḡa
aḡur ḡnāḡ-ḡleacḡa ar feacḡ na cīíḡe so corḡciorinn aḡ
ḡoilḡuḡarō le n-a ḡeacḡuib ḡac ar ḡárla. aḡ rin
2300 aḡarō, 'Uí Néill, ḡac moḡ ar caracḡ an ḡ-eac ḡorin
cūḡamra.

Ír ionḡanḡac ḡo rceul (ol Ó Néill), má ḡá ríorí.

Maire tá (ar Coimmac), agus do éiríúgáó air, má
 veirim an óiréa tuarriáóte, ní amhar liom, cóim-
 líonfaíó m'impíóe.

2305

Ba móir an páruzáó intinne úúinn, an méao
 atámaoio anho, ár mí-éireoeamh ran scár rin a
 rmaétuáó, a faááil amhaie ar éiríúgáó agus air ar
 aitéir tó úúinn a beiré fíor.

Cóimlíonfa mé é'airse (ol Coimmac), ran ní rin éuir 2310
 éugam.

Leir rin féin tubairt an óiréa, agus ó' airse ar
 níá na bhuighe coirín go leor agus biotáilleóe a éur
 a látaim éuige.

Go sroo dá éire rin, táimic faoi an toicim trí céuo 2315
 cairt faoi fíon ppáinneac, faoi éuirin loclannaac, agus
 faoi bhosóio, agus faoi beac-uirge fiaóa funnslar
 fáil, agus coirín greanta slan óir i láimh Coimmac, i
 láimh Uí Néill agus i láimh scáe taoirig dá maib ran
 móir-éionól ra, agus coirín aigio i láimh scáe doim eile, 2320
 agus luét phearóail go leor a' líonaó na scoirín
 scéaona or roicig ríte páir-éleoite do scáe don don
 biotáille ba mian leir.

Annrin do táimic Méaoó Ós 'sur ceapa céao
 maighe maireac mintoalbac dá coimtoeact agus aitéó 2325
 eugraimuil ciúil i noóio pionnbán scáe ailleoige óioó,
 agus sur páruig an aitéó ciúil ba doicéóla óioó
 eiruit Orpéur i noiraoiréact ciúil, agus Apolla féin
 an tráé do tuirling or na flaitir ar gráó na hógmhá
 Oairne.

2330

Do bí na tuilte ceóil agus gnáé-óil re san oíors
 san traoóac, san trááac, san tiormuáó ar feao
 ré reactmáine fícióo, dá gnáéuáó eactorma; ré rin
 ó lá buíoe Déaltaine go lá ríteaé riabrac ríoeogac
 ramna. Do bí pobul áluinn óróate as scáe don 2335
 fo leir dá maib ran oimóctar, agus ceao san éortar
 san toirmioras as scáe don (dá mbaineao mearbail
 oíge nó mícoimhar ar bíe eile óó) a ruaimhior a
 élaeoó go rat ríteaé róámuil.

- 2340 Na tríf lá déiríonaic i mbrollaí na rannna do
 cáitíodai leir an tréigíad éuaillead pleigíteasmaíl
 ar maraíúioct, imhít ionn ar tcarbáin cupuiríe gleo-
 cumáct iongantac oirdeiric onórac, le forctúnuib
 éasraíla éasgoraíula, so ráimic an real do Cormac
 2345 Ós. Agus (an réineac), ór dó-ran fa fearr an máire
 rin, óir ní maib don i bfuirgeac dó éeao míle, do
 truíme a fuan, náir úuiris roin agus fuaim a rtoe
 rcairteaca rcal-áirí, agus dá n-innrinn-re sac
 teasmaíl dá bfuair, sac cumar sac cleiríoeac agus
 2350 sac calmaic, sac lúe sac luacóil agus sac leobéim
 dáir cóimlíonaí leir an dárac dian doélaioite re an
 lá déiríonaic, ba sann deic ríuaí fíeioí don
 páiréar ir fairrine cum a leac a fuillríuac. Do
 ráiríu a móir-ghíom dá éeac deus Herculer, do réir
 2355 breacnúighe na tuirígne fairce agus na n-áiríac
 uile so coitíonn; agus mar do bí ríao doíráiríge
 atáir mar an scéaíon do-innríe, agus fairrín
 réim do-éiríoe, ar ron so bfuil 'na bfuinne glain
 san cáime san cumatóiríeac. Seac scéao deus
 2360 soileac gíom-iongantac fairíe agus a n-ánnlann do
 éaoiríeac agus t'uaríe oirdeiric éiríonn do cúir
 so neimríeíreamúil cum talman, san bolí ar a
 anáil réim ná ar anáil an eic goirí. Dubairt Ó Néill
 annro.
 2365 A Cormaic, noir tuigim sac ní dáir hinnreac mar
 aibéil breasac ar an Maoláiríe, náir aibéil ac
 ríinne san fíar íao.
 Ir annro tfeair Cormac ríom-éaoí fáilte muimí
 so geneaíalaí ó éaoiríeac so caimpear, agus t'íar
 2370 leir dá tóin agus dá cúiríe san eiríoríao íao. Ar
 tóil don tóin tóir t'íoríu Ó Néill caí é an teac
 an-móir úo talí, tá foluíge (mar ríaoilim) le ríonnaí
 agus le suairíeac?
 Súo eiríonn toir na cuairí; toir do bí coim
 2375 móir rin nac maib imteac as coim ná as saíar, as
 tuime ná beacáíac doíarí ná díogbáil a déanamí dó.
 Sé ní do tíoríeac mé do cum an beiríe re' bairíao,

rúil riobe úéanaínn do cábla luinge agus a cúir ar
 innioll eadairi dá dair ionn a corán é, agus an uair
 do beir táirim úlúit air go dtulcaó é féin go 2380
 neamháirleadh ran bpointeal, ní do munn go sroo na
 díaró reo, agus an tan do mótuig é féin i n-áirann
 do tús ríbe ráirneartmair air féin agus do rtrioll
 an dá dair or a bfréamhúib leir go doirur na cuairé,
 aét ní bfuair é féin a díctéanagál ná tóul ann a 2385
 gnáit-éarmonn, sup ríneamair an beag 'r an móir dá
 raib ran treilg d'éin-beul air, le clocha, le cuailleadh
 agus le gac gné eile air do raib ar fágáil agusinn,
 i moó sup toiréaró an toiric allta aingíde re linn,
 agus go nbeáirnamair ceatramhna de. Anno do 2390
 cuirneamair na ceaira ceatramhna ar ceaira d'raeo, agus
 rirnead oét scapull as tairmaing gac d'rae díob;
 cuirimomair dá leitcionn a éinn air dá éairi a tabairt
 a rtiurfiacala .i. a fortuóite, mar batuóe cpoire
 do bacais, agus iré craicionn an toiric ééatona ir 2395
 díon don rcioból úo do éi tú faoi fionnaó agus faoi
 guairleadh mar duóairt ó éiana.

Agus ní hionganatáige an toiric agus ní huaitbialta
 ná cairi-fiaó an gleanna do mairbhamair bliaróain ra
 taca ra, le táirim éirí mí a cúir ar feao cóillte, 2400
 boguig, leairga, énoic agus bánta anrócaí na críche
 air, sup claoirdeao agus sup toiréaró re iomao agus
 re teann raoéair é; agus ir ionganatáe an rae do
 fuair ran traogál. Sé luóaró lámhára, amearg gac
 fuaróain eile dá dtús ar ciantuó don éirí ri, do 2405
 tús an cairi-fiaó úo an' oirín beag or an loctáille
 é, faoi an am a dtáimig donsur mac Anéirer do
 ruais raíra ó rciur na Traoite, agus tá ó rin anall
 ran ngleann úo éall dá ngoirtear gleann a Tobair,
 gleann ó ar gairneao cairi-fiaó an gleanna air. 2410

Do éi tú beannlomáin móra daruig, 'ar leat féin,
 ar éao na leirge úo éall, agus ní dair ná crann
 iao, aét beannuó an-móra an cairi-fiaó ééatona
 d'óirduig mé fágáil ar b'rao an gleanna 'na pleacta
 agus mar cóimne air an b'rao gceatona. Seacé 2415

mbairille feóla gñáct-liúntar feóla mo t'reablaig
 saé ló go n-oiréce; agus o'innir mo gíollanrao' óam
 go bfuairadar corour feóla go rat ar feao míora
 agus teóira lá do earba an éarrfao'.

2420 Tá tobair beas cruinn ran ngleann tuar-míomta
 agus an real ba beo an ríao ní foileonaó tuine ná
 beatairéac a teact a nsaobair an tobair. Do éir
 mire tori daingion do-bhíre or cionn an tobair,
 agus ir ríú é rin, óir níor hibeao uirge beata miam

2425 ir blarua ná é. Sé loct ir mó air coimbríogmar ir
 tá, óir do éirfeao lán mearaáin na mná ir caoile
 méar ran éiric meaoar agus móir-rúáir ar an tí ir
 láirre coimpléar goon vīne óaonna óá n-ibeao é. Ir
 mó fearar an tobair ra cliú mo tíge ran mbliadain

2430 ná fearfaó trī ceuo bairille uirge beata átarctne na
 fionnfóla.

A Corruic (ar Ó Néill), cao iao an róir crann úo
 do éim ionra nsaírán coille úo hall, ófár com áro
 rin sur fáruigdar a bfaa mé do éirannuib ceaoar
 2435 ar libánur ar uirre.

Uí Néill (ar Corruic), sair pónra iao rúo, agus ní
 fáran ríao mar rúo i n-áit ran mbíe áct ar
 gíog-mullaig Sléibe Sian agus ran Maoláinne; áct
 veir luct bréas go bfaaraoir i bpaírdao' áóam,
 2440 agus óá bfaao féin, cia óár ríor é, ó o'eus áóam

ir a céile nár labair ríro óá laáao ar a leirre?
 Mo nuar, buó mí-áómar an coill do mo gñíac .i. do
 mac mo veirbfaerac, í an coill úo, óir ran
 t'reactmūin re éuao' tori o'éirig rtoim agus anfaó

2445 an-móir, agus eirean a' sabáil treor an bponra, do
 leas go hobann gafaáa air do munn liotrac óá éur
 feóla agus ríruoall óá énáma go léir. An sar ir
 luáa torao na mear go ní óíolfao an eásluir a gceair
 féin óá torao ar bairille pónra.

2450 Cao í an tairre nó máir do ní gráinne doon tróir
 rin óuit, óir ir mó ná lán beul tuine nó beatairig
 gráinne óá laáao oí?

Ír cuma rin (ol Coimac), óir beaúuigim mo mucusac léite, agus ní ír tarbuiúge so fada ná rin, do ním briaic agus briosóir briosámar biaómar beol-taitneac 2455
 éiom donn deas-óaire ói, a cuim cum níg na Spáinne, agus ní bfuil roiceac óá laḡao, no óá méao, óá scuum don biotáille ri óá fopuio nac scumeann reirean ceapa roicúge don tomár céatona na malairt ofíon rpáinneac cugamra, agus buideacar 2460
 agus tíotlaicde tioma torcaáa tarbaáa eile, agus lictreacá fíi-intleacáa foḡlamáa, as toirbheir a báide agus a muintiuor, agus as iarrair báide agus gnát-muintiur uaimpe cuige-rean.

Annro an tan do cuadar arteac don tóin do 2465
 connaricadar coire an-móir do bhar ionḡantaac órbuide, agus ceitre ceuo siollanraó as bhuic agus as fpeardal feóla ar boctuib, agus a coimliaóacé céatona innit ós ainglíde as poinn cácaide cróac agus cáiride san beanna orra. 2470

Ní raib don do na boctuib iomadaíuil re nac raib úpac nó cuim leanna agus cuircín meala, agus leicde eile uirge beata ionn a tparadaó leir. Cuir anbhuit a tadarit do boctuib i otig Coimuc do 2475
 raolríde sur míclíú doileircéatna é agus tári san compaio agus uirle mí-fíúḡantaac do óis biatac móiróalac Maoláinne.

Do cuair iarru bulruide a' cur a n-oirge i nḡiom, ré rin a' ḡaim ḡac opeime agus óa rocruḡaó ar bóir ḡleóite ḡlan-airḡio, foluigte le 2480
 rcáruide rnaróearis rítríóill, agus leir na huile fóir bíó ba oleacé do óaonra ar bit a blar nó 'fannruḡaó, agus nac féirir so bfuigead na dee féin (an uair ba mó a n-onóir nó a n-ámar páḡánta) loct ná mí-blar air. 2485
 agus ḡac oirung as bóir ar leir ruirte do réir a nḡaraim nó a otioal flaá.

Oct míle deus do ḡeibeó ionao ruirte ionn halla coitcíonn Coimuc, agus ba mó fa trí an reire halla (óá nḡairt ḡail dining room) ná é. Éan céao deus 2490
 siolla cupáin agus corin do bíot as meiróeac as

rhearóal tóige ar ghnáctheablaigh Cormuic Óig, agus a
 feacht n-uróal rin, lá fearó nó doirdeó aouaine.

- Do bí ghnáct-éol agus oiríroie ionn a n-éirdeacht
 sur tóigeaó na boirto agus sur filleaó na ródairioide,
 2495 agus sur tugao an bhuirsur .i. an biaó buirtoe, don
 cormuintir, agus a néir buirdeachur a tabairt go
 cmaidteac caoin-dúitracac don duileamun, do
 hibeaó deoc altuighe me gáir tmoimpéio, agus
 annrin do toruig na ceóla ag bhoruigaó cáic cum
 2500 rinne, ní nár deacair dóib, oir ní maib don ran
 scoimtionól naé maib fucaó foinn cum rúgaib air,
 agus níor b'iongnaó rin, oir do bí eugramlaect
 biotáillioe agus fairne agus iomaodamlaect dóib
 dá mborugaó cum óil, ionra moct rin, dá mbeoir
 2505 a' rnam ionn i locaib leanna fíona agus uirge beata
 go ruis, naé beir fairne níor mó aca ná bí, aet
 mar mbáitioe amuic 'r amac iao.

- Ar annro do éuaib gac diair .i. bean agus fear,
 do raioleaó foileamnac dá céile ran scoimrinne
 2510 agus amearg gac doin dá n-deaóir ran trúgaó (do
 méaduigaó na meóira) do éuaib Cormac agus a céile
 ionn, agus Méaoib Óg agus Ó Néill.

- Ir annro duibairt beul na fírinne .i. Cormac Óg,
 gé sur fuibail taluioe agus buighe an bit, naé
 2515 b'acair pé eatorra lúit ná lúitmaireact ná clirteact
 rinne i scoimhear leir an rinne do bí eattair
 Ó Néill agus Méaoib Óg.

- A n-éir na hoirde a cáiteam go ham ruain ran
 trúgaó gēnērálto ro, do gluar gac don ann a
 2520 éuilt fíota fīnar-óirto a' glacaó ruain agus ruaimnir
 an gearr-éall do bí gan cáiteam don oirde, agus
 Cormac agus a céile le muir ar Ó Néill agus le
 onóir dó a' dul dá coimdeact cum a imcinge do
 bí ionra tori (dá ngairtior go coitcionn an Tori éabur,
 2525 mar ir d'éabur rneact-bán do bí pé déanta); agus
 ir geile ná fiacail con; agus mar atá pé buailte ar
 an ngéin do leag an cionn buair do bí na óion air,
 le an-tear na gréine, go m'éigion óion do mairmar

éiruaró do-leagta a éur air, agus bí rin féin a' pléarthaó i ttear na míora meotham. So deimhin san 2530
 b'éis d'á mbeiteá do luige so ruaimneac ionra tis
 báiri do éluimfeá an coşar ip ciúme do beit as
 tpeadlae neime. Agus d'á éruetusaó, do eus uain
 agus uaignior oim féin, le uail na hóise, lá n-aon,
 t'mall ruar so báiri an tuir re, agus do bí mo 2535
 luinníoe tuirpeac ruil a páinis liom a beit ruar,
 agus an tan a íocruis mé tamall as déanam
 iongantar do şac a b'acairó mé do éualuis mé Cibet,
 máčairi luiritei, a páó :

A mic, a múinín, ór tú féin cionntaoirpeac na 2540
 noee so huile agus nac b'ruil ní ran mbic do-déanta
 óuit, cao ar nac n-ionnaribann tú şac cpeioioim nac
 şceioioionn so ceart oirpeac óuit féin mar o'óruis
 tú?

A máčairi, ar earan, ip mall oirpeac mo oioşaltar, 2545
 agus reioirpea mé fóir so léir iao, agus bolao an
 trionnuis oirpea, aet fuileónairó mé pae iomcubairó cum
 iao féin a ceartusaó agus cum a n-eapirioirpea a
 élaocloó oóiró i moó nac biat leitrpeal aca milleán
 a noioóbearituiró a éur 'mo leir. 2550

A leiniró mo éleiró (ol ire), ó ip ouit féin ip oleact
 ceart şac típe a coingmeal i nşnátbun, ip ionşnató
 liom nac b'óirioionn tú ar na şaetóil boeta tá paşail
 báir don şorpa agus a maoin agus a b'unn, a
 noútcar agus na huile eile d'á şceart as şail, ie 2555
 ar oirpeac a pean agus a rinrior le feill agus le
 inşreama.

A máčairi ionnuin (ol eirpean), tá şac a noubairt
 amlaró, aet ar a řon rin, ar uairiró, reirpaim an
 tí ip ionnuin liom, d'á oirliusaó d'am féin. Aet do 2560
 şeabairó fóirpín an uair a éitear d'am féin é. Agus
 cúir na nşail de, tá a n-am féin ie teact, ar řon
 so b'ruil riad mar reirpapa şam-ra. An şealaró
 tú mar oubairt an file:

- 2565 Sé tá fá spreama las an fódla mín,
 As dáim naé ceart, mo éreac ír cró mo éilí!
 Ní gnát an trlat a spreadar tón an naoiúin,
 Acé trát beas sar fo meap ír dóitear í.

- 2570 An tan éualuig mé iuritei as caint le na mátair
 ar an iméacé ro, do rcannia pé mé, d'easla so
 scuirfeadú sac a noubairt i ngníomh ar na saille le
 mo linn féin, mar ba saille ó rinneair mé asur mo
 saolta uile i n-oifige an ríis, san én diar díob ar
 én éiredeamh.

- 2575 Dubairt tú so leor ar a n-iméacé rin (ol Éamonn
 ó Cléire), asur car fearoa ar Cormuc asur ar
 ó Néill.

- 2580 Do glac lung ruain na hoirde rin ran tor ar ar
 tráctad céana, sé sur beas do cooiaodar acé as
 éirteacé le airté eugramla ciulta na noée asur a
 rearnáin niamúa neamúa.

- 2585 Ar na márac, asur so cionn reactmaine dá éir,
 do bí an ríctéol céatna dá éirébeadú díob ran moó
 rin naé bfuaraodar rult ná spreann i n-aon cáiteamh
 aimprie dá fuairce ann' eugmuir, so otus aimprie
 orra dearmuot asur neimhpéir a déanamh de; asur a
 meanma a leasad ar céol asur ar rólár rocaite
 raozalda asur a n-aire asur a n-inntinn a dórtad ar
 éairbeántuib daonna domhna.

- 2590 Do fuasraíad so forsuilte annro sac aon ó fear
 éraite pleige so fear romair le romainn a moza
 rúgraíad asur rúgrú ar péir a sclanta asur a
 leanta a leanamhain. Don céad feacé do hóruigeadú
 sac oream dáir mian soileacéa a otol ran scár rin

- 2595 a leanamhain, asur so raib deic scéad clorúiom, deic
 scéad pleas, deic scéad catbáir asur caitebeart
 ionn aimtor Cormuc, deic scéad eac raoi rmanuib
 óir asur díalluioige airtio ionn a sabair-tis; do
 bí deic scéad sadair reilge asur caolcú ionn a

- 2600 don-éir, trí céad fleasac ciul a' ráruadú luét
 minnce, asur deic scéad óis áluinn ainsil-dealbac

a' claruigeaíct béil-éobíl a ráruígaíó aoir ós ašur
aeta na cúirte fionn-báine rí, marí ouđairí an file:

Deic̃ scéao cloiríom̃ minneac̃ méir̃,
deic̃ scéao caib̃deairí coim̃glé,
deic̃ scéao r̃síaí naí loit̃reaõ lann
i n-arim̃t̃orí t̃ríac̃ na t̃t̃reap̃ t̃teann.
2605

Deic̃ scéao eac̃ ba r̃it̃reac̃ reang̃,
r̃m̃iantaõ i n-óir̃-bac̃ n-ionann,
raoi r̃aíoaíuib̃ r̃nar̃-air̃siõ r̃lim,
nár̃ r̃áígaí i scac̃ ná' sc̃oim̃ling̃.
2610

Deic̃ scéao íađarí béil-binn b̃án,
deic̃ scéao caolc̃ú com̃l̃án,
'sc̃oñc̃r̃ó t̃ríac̃ na ñgleõ r̃na ñgliaíó,
c̃um̃ t̃or̃c̃raíó m̃il ip̃ m̃óir̃-fiaíó.
2615

Deic̃ scéao fleap̃íac̃ clir̃oe sc̃eól,
i sc̃úir̃it̃ an f̃ir̃ íac̃ aon ló;
deic̃ scéao maííre maíreac̃ mná,
a' canaõ cor̃ íac̃ cionn t̃ríac̃.
Deich̃ ccéao, *ut supra*.
2620

Do c̃aib̃t̃iođarí uile lá ašur b̃liaíóain ar̃ an im̃teac̃t̃
ra, ían ír̃uig̃ ían m̃íof̃áilte, ašur m̃iar̃ a m̃iana f̃éin
as íac̃ aon ó r̃ííí ío r̃ám̃uinn, ašur Cor̃mac ar̃
uair̃uib̃ a tair̃beáíaõ ioñíantair̃ ašur m̃óir̃b̃áil na
Maoláir̃ne do íac̃ aíuaíin, ašur ío m̃óir̃m̃óir̃ 2625
o' Ó Néill; ašur amear̃í íac̃ ní do t̃ear̃beáin a
t̃eas̃ columb̃ t̃óó. Ašur an tan do cuir̃eaõ r̃cinneós̃
ann r̃na coilim̃ ašur do ílac̃ađarí ite, do b̃íoađarí
coim̃ líonm̃arí coim̃ íomaíoaíuail r̃in ní f̃eic̃f̃íóe an
t̃-aíoađarí t̃reóíta i n-aoñtaíob̃ ar̃ íeaõ íeac̃t̃ m̃íle. 2630
Ííce baíuile píre báine a ñíac̃t̃-líũntar̃ íac̃ ló ío
n-oir̃óce.

Oíor̃r̃uig̃ Ó Néill ío hioñíantac̃ c̃reuõ é an
m̃iac̃tanar̃ do b̃í leir̃ na íeac̃t̃uib̃ an-m̃óira colum̃ r̃in?

2635 Tá (ol Cormac), óir ip éigíon do mo shiolla columb
 cúis míle columb (an cúro ip luğa de) a tadbairt do
 mo shiollanmað şac én tpeactmáin şo cinnte, aşur
 na òiairð rin féin bío a' caraoio.

2640 A Cormuic (ar Ó Néill), an mirdé fiarfaig cionnar
 a coşuigştear an uimhir eac úo do éim aş tol cum
 uirge?

2645 Fuarar şo leor (ol Cormac), óir ní bfuil don acra
 ofeariann na Maoláinne a léigştear cum féir nac
 rpealtar ceapa céao cairr féir de fa úó şac doin
 tréarún.

Ceiró orş: cionnar şeibştear leabača şo leor do
 do şnát-muintir féin an uair a bñor iomaao aouain
 ar aoirdeact aşao, nó an ar na mačairib ip éigíon
 oóib coşlaó?

2650 Bíor a fiór aşao, a òime uarail (ol Cormac), nár
 bñiú liomra an t-aouain ip táipe oá otiocfaó cum
 mo cúirte a cúir na luige ar an leabuir ip oacamlá
 oá mbíonn aş mo şnát-muintior féin, şé şo bfuil
 cuiltí ríoda rnar-bán şo leor aca (ol Cormac), aşur

2655 ní raib mo teaşlac ariam şan tñí míle leaba áro
 áluinn ór-òaité rñonuigşte timcioll le meirge eug-
 ramla raoite an beača, aşur le rñonramluib do
 oúilib éaoiriočta mara aşur típe şo rñi-cearş
 tairngşte ionn a noauiş eugşoramla aşur ionn a

2660 bñoiruib eugramla.

A Cormuic (ar Ó Néill), tá t'ioroar aşur do
 şléar or cionn foirigşte, aşur le do céao féin ba
 mian liom tráct ar an ní a oacáinic mé raoi n-a
 tuairim.

2665 Labair do mian (ol Cormac), aşur ba leat do toil
 şan şruaim şan şruig şan éapa.

Maire, ar ron şur oánaact or cionn cuibir oam an
 airge táim ar tí iarraió a luaó liom féin—

2670 Craic oíot éaoánaact (ol Cormac), buó leat
 h'impióe şan ouiri şan oiúlaó.

Maire (ol eirean), şo héaoána, ip aş iarraió mna
 do táinic mé don ionao ra.

Buò marìtannaò è'fàilte cum do roḡa do mnaib
an tóim re, dá maò i Méatòb Ós féin do roḡain.

Maire ip í (ol earan), ḡé sup céim ip uiríe ná 2675
fál é.

Ip leat do toil (ol Coimuc), ar ron ḡo bfuair
oisreata na Searmáinne, na Spáinne asur na Fhaince
toiltaò na dála ran.

Iar rin do ḡaireatò Méatòb; asur an tan do 2680
múrḡlaò an dáil ri cúice, ní maib corcarán cuain
aríam i ḡcoim-ḡeirḡe léite; ní maib róra maib ba
veire dat ná í, asur ip do-éiríte ḡo maib don do
ḡain-ḡea na bflaitéamnar ionḡuailte uiríe i maire
i rcéim ná i n-ioncúir; asur má bí, ḡearḡuim duit 2685
naò i Uénur í, ar ron sup bḡeatnuiḡeatò ubail na
rcéime léite.

Ófḡeasair a haḡair aḡ maò:

Aḡair ionmum onóruiḡ, dá otóḡta-ra mac Ódairmín
na Scuab marí céile dām buò earumal éḡceart mé 2690
mar' marḡuinn do toil. Asur ó toḡ tú roḡa
áirí-uairle Éiríonn dām, ip ḡein ḡan céill ḡan bḡara
ḡan umlaòt mé, do éiríḡ moò asur moḡamlaòt, dá
n-obainn do toil, nó mar' ḡclaonainn m'aonta asur
m'intinn cum é'airle a éóimlíonatò. 2695

Fáilte duit a inḡean (ol eiríe), ní fuair mé maib
fór tú tarḡna ná teagmálaò i n-aḡair mo tola.
Annḡin a bḡeít ar láim uiríe dḡairḡ.

Uí Néill, com maib ip do ḡeónuiḡ an dḡileamum
an cailín re mar inḡean dām-ra, ḡeónuim-re mar 2700
céile duitri i asur rḡaol bḡannaòt léite.

Annḡo do toirḡir ar láim dó í, taḡairḡar do ḡlac
reiríe níor fonnmáire asur le níor mó do. fólár
asur do luatḡáire ná dá n-óiruiḡtíó n'áirí-flait or
cionn riḡte an bḡata é, nó dá otíḡeatò lupitir a 2705
fuasḡatò dó ḡo maò leir áirí-ḡeannar na cruinne.

Annḡo do cuireatò teacta foirḡte foḡluma cum
uairle oirḡeiríe Éiríonn, a teact i ḡcionn otḡrí mí
ó an am rin, iré rin ó toiríeac an mḡarta ḡo túr na
míora meadonuiḡ ran traḡmaò, cum dála asur 2710

- olúit-éangail na veire san cómpáirte re. Ófanaoan
 an méio mo bí san noún fan am ra as gnáthuad
 na huile miangar go crioct na maete romáirte.
 Agus annsin an uair do éruinnis uairle Éirionn
 2715 agus a rearnáin or na huile áro don éiric don
 mhaoláinne .i. go luibhóir an uile cummaet agus go
 páirtoar toirteac talmuirde na heóirpa, do pórad an
 diar san cómpoanar ra le sac gnár oáir cleaet
 cairneaca foeluma himeneur, agus le sac duaisar
 2720 agus le cleaetanar oar cleaetad ar pórad
 nís ná impipe. Agus oá n-inninn-re sac fleir
 agus sac féaróa fialmair fairinn fionamuil, sac
 soileacta agus sac sairse lútmair luaimneac lán-
 éiróda, sac ol sac imirt sac rúsuir sac ruaircior
 2725 sac ruactar sac rinne sac canad claraideact sac
 ceol sac comgáir sac fiadac sac reilg agus sac
 fianrcara oáir gnáitigeac eatorra ar fead máite
 rúgac compánac éluirteac gealgaimeac lútmair
 cámanaac máimeac bán-áluinn an trámpair, do
 2730 déanfuinn mo rtairigeact lioróa libideac lioránac;
 agus fošnais focul ar uaire a n-ionad iomad, agus
 ir leor a mád go maib riad oirdeiric eugramuil
 iomadamuil.
 Agus iar sciochnuad sac rúgair i n-eairi na máite
 2735 cuairrimóca, do gluaireoan i n-aonbeul agus i
 n-aontoil leir an mbriodeis go tuait iorparac áluinn
 ulaó, áit ann ar fíob fáilte módamuil do sac aon
 do réir céime gmaduim nó tiotail flaeta, agus na
 huile fólár buó mian le leantuib daonóda an bit i
 2740 scomgar uairle Éirionn go coitcionn. Do mád
 Cormuc le Ó Néill:
 A faoi oirdeiric, sé go otus onóir agus nádúir fola
 na rinrean atá fuot ann do cuirlionna oir san rppéir
 nó crio iarrair le mnaoi, ní lađuagad act méaduagad
 2745 ar do crio agus ar do maoin é. Óir bionnuim-re
 deic milliun óir, deic míle caora, ar a otis
 lompuirde óir-óaire, deic scéad gpoir reuab-foltaeta,
 deic sceud loilgeac, deic scéad cairt faoi ríóda,

naoi scairpí deus faoi cáirbhúgail agus faoi féidirí
iomrú eugramla eile, mar aoubairt an file :

2750

Deic milliun o'órslan dearg,
do fuair Ó Néill ó Chormac,
le Méiró Óis an bÉilveirg bhinn,
áilleaḡan eannaḡ Éirionn.

Deic scéad caoma ip dearg-buirde tpead
faoi lomruib órú a' don-tad,
deic sceud spioró ba rictpead reang,
ip deic scéad bleadḡ-bó baimionn.

2755

Deic sceud cairp faoi fíora flim,
o'fíó mná ríḡ ráirbhinn,
naoi scairpí deus faoi ḡeamuig ḡlé
do cuair le Méiró Máoláirne.

2760

deic mill: 7c.

Do comhnaigeadar uairle Éirionn agus iliomad
dhanar or ciantuib coiscrióac lá agus bliadain i 2765
nóin Uí Néill, ionad ionn a bhfuair ḡac don ḡac ar
mian leir go rial fairrinn forḡuilte, ran moó rin go
noudbairt na huile dá bhacairó féile fairrine agus
móiróail Uí Néill naḡ raib a ramuil eile faoi
iomḡadail ḡpéine aḡt amáin Cormac Óis, naḡ raib 2770
arim agus naḡ bairó go bhainne an laoi braid a
comramuil, mar noéana féin an eiréirḡe faoi rin.
Do rcaradair iar reo re céile go buirdeac buadac
beannaḡtaḡ, ḡac don mar a otus a cúram cuiread
óó, lán 'óoluib, deoraid agus doirbḡuirre fa veit a 2775
rcarad re céile. Ip a' readnaḡ áirbḡeile a cúp 'mo
leit (ol an buacail), náir airtur mé trian na
n-ionḡantair ná na otairbeánta agus na móiróala do
bí dá ḡcleadḡtḡ ran Máoláirne, 7c.

A cairve ionmune a léigear a rcmobair no cluinḡiar 2780
an rceul, tuguis beannaḡt don rcaruib .i.

seán ua neadtuin.

Foclóir.

- aóbuíó (aóba) 426, 463, 691, abode.
 áoruic for páoruic. See bacall.
 áouaóuin (áouaíu, 595, 2492) 450, unknown, strange; *noun* 764, 2624, -46, -51, stranger.
 áeuaóúa (áeuaáa, áeóuaáa) 2197, pleasant.
 áeta (éata, éta, ette, age), 2603, aged, old (*adj.*).
 áibreaó (áibreaó) 529, terrible, wonderful.
 áibéil, 2086, -776, boasting, wonder, exaggeration.
 áilleaóan, 2754, toy, plaything.
 áilgear (áilgear), *gs.* 1774, pleasure.
 áilleos, -oige, 2326, swallow, *fig.* for maiden.
 áillir: loig a., 917, a hole left in the skin by a cancer.
 áiltipe, 2229, (? oiltipé, one in a wretched plight).
 áiltreaó (áiltreaó), 1571, was nourished.
 áimleirg (áimleirg) 1099, slow, slothful.
 áimpuáaó, 1889, attack.
 áingcír (áingcír) 319, malice, anguish.
 áingel .i. oieó pailinge [scribe's gloss], *gs.* 708.
 áingíóe, 2389, *rectius* áingíó, sinful, wicked, malicious.
 áinnéaó, 2258, great size.
 áirc, 423, difficulty, hardship.
 áire: go n' áire rin, 47, therefore; 709, heed, care, attention.
 áiréir (taí éir) 2173, after.
 áirge, 1110, a herd of cattle; *pl.* 2203.
 áirgneac, 457, 868, (? áiréin-neac, peevish, angry).
 áiruie (= áiruie), 862, a certain áirle, 2695, advice.
 áirnéir (áirnéir), 1969, stock, cattle, furniture.
 áirge, 2668, request.
 áirgim, I request, ask, petition, inquire; 'o áirg, 105, 2312, asked; áac ár hairgeaó oiruib, 1669, all that you were asked; ág áirgeaó oiruib, 1718, asking us; 'o áirg, 1774, (é'á., 2310), inquired; luét áirge áirpa, 1986, beggars; tpe mó 'oioó-áirge, 977, through my evil petition.
 áitgim: iug áitgim ár, 437, took hold a second time of.
 áitíó, 2131, -325, -7, (? = aóba, instrument), áitíóe, 2580.
 áitleaóta, 1693, 2107, -40, refined, smelted down.
 áitne, command; éuir a. ár é. a éabairt leir é, 1590, ordered C. to bring it.
 álatrum, 293; níl aon éiall leir an óráio reo.
 átaáaó, 2197(?)
 áteirman .i. leann, 775, [scribe's gloss].
 átuáaó: ueoó a., 2498, the drink immediately preceding grace after meal.
 ámaoac: móp-a, 2033 (?) áo-maoac.

amantpac : go ha, 995, by good luck.

amapac, spectator; *pl.* 76, 183; *gpl.* 2156, -355.

amap, 470, cannibals.

anail : luap a., 508, 1188, shortness of breath.

an-aiteantac, 778, an unknown (person), a stranger.

anann (fanann), 1854, (if you) wait.

anbap, 518, 850, a violent death.

ancumap, 87, great strength, power.

ang, 1388, the utterance of Eamonn who had assumed dumbness.

angā rīteac raor-íróill, 2222, a durable net (? kind of cloak) of beautiful satin.

anneap, 185, the great strength.

annlann, 2360, a corresponding, proportional number.

annluirge, 1100, (? angluire, milk and water).

an-íocair, 492, 1776, unstable, uneasy; *pl.* 2401, uneven, rough.

an-íocmaét, 1779, discomfort; 'na an-í. oir, 95, set your mind at rest in that respect.

aoir, 1996, for aor, folk.

aoon-aonta (aoon-aontac), 354, 663, of one accord.

aoanán, a single person; *gs.* 208.

aonta (-tac), 2694, consent, willingness.

aoon-beul : oo aoin-b., 1375; i n-aonb, 2735, altogether.

ap : ap utmall, 766, for buip ut. The b- of buip is sometimes lost in pronunciation in the West; 'ap leat féin 2411, for 'dap leat féin, you fancy, imagine; ap ro 485, hereupon; ap féada-mair, 520, were we able ? (?)

apba, 1213, corn.

apto-éimeaca, 448, loud shouting.

apto-manna (á. -meanna), 1555, the planets.

apocuib, 1996, may be a corruption of oirpíoe. The usual phrase is aor ceoil agur oirpíoe.

apm-éor, 803, 2597, -607, armoury.

apú, *see* tpmat.

aptau (aptau), 1594, power to walk.

atapmac : a. gapma 711., 344 everyone thought it was the call of the last trumpet.

atapíne, 2430, (atapiúne .i. atapi na haoi, —tacús ó neacáin), honoured, renowned (?).

atpú, 488, 'arrah' *see* tpmat.

at-uacámar 450, very terrible.

bacúr, oven; an t-atapi an mac ra mb. 711., 1059, probably a proverb = you have been guilty yourself or you would not have thought of such a thing.

bacall (= bacall) : ap an mb. áoruaic, 111, (I swear) by St. Patrick's crozier.

baibé, 414, 1471, dumbness; b. bpeige, 1380, pretended dumbness.

baín, touch; má baíneann, don 'out ro, 155, if he touches [him] this time.

baipín (baipgin, baipgean), 32, a loaf.

ball : ap b., 511 as soon as.

bán (baódbóun), 2114, enclosure; bánta, 128, 2401, pasture lands; 2124, the plains; [talam bán, untilled land.]

bang, *f.*, .i. geara, 1403, 1418, 1492, taboos; oo baing ooífeacanta, 16, by an in-

- junction that cannot be evaded.
- βαντραῖτ, ἀτά ἀνν Ἀ β., 2047, her womenfolk who number 500.
- βάρη, 824, a barrow, wheel-barrow.
- βάρυθαῶ : το β., 44, to put to death.
- βᾶτ, 1410, an utterance of Eamon when he had assumed dumbness.
- βᾶτα : β. κορυτᾶβλᾶ .i. buroel, 810, (scribe's gloss); βατιῦρε cpoire, 2394, crutches.
- βαταλάδα, 682, *bataille*, Fr. (?)
- βᾶτιῦρε (= mbáitῦrē), 2507, unless they were quite drowned.
- Bealtaine buirē, May that ripens the fruits of the earth; lá buirē U., 2334, 1st May.
- bealuigēte, 195, greasy.
- beannaim (bainim) : το β. bpuirē meanman ann, 126, he became incited; β. leir, 1239, belonged to (the house); το β. páinne, 1530, made a ring; β. béim rḡéite, 427, he struck his shield making a resounding noise; má beannann tú raol, 611, if you have anything to do with him; beana, 523, *fut.*; bean tú von, 746, you had anything to do with.
- beanóia (bainnoia), 1635, a goddess; bain-óea, 2684.
- beanna óir, 2103, golden horns, 2413, antlers.
- beannlomán : β. nóma oaruiḡ, 2411, big branching logs of oak.
- beapao (bairéao), 1045, hat, headgear.
- beápa, a gap; an β. ri, 544, this gapping, (*i.e.* the lopping off of the ear); cáirῖre ḡan β., 2470, whole cakes of cheese.
- beaptaḡ, 2255, rich, wealthy.
- beáptaol, 513, τᾶ mbeirēao, would be expected here.
- béim : β. buáoa, 377, any progress; β. rḡéite, 427, *see* beannaim.
- beir : bí (= bíonn), 559; bí ar nóir an tralainn ḡrl., looks like a proverb; Δ beir, 881, if she were; Δ ḡcup Δ mbeir, 1520, cause them to be; Δ β. leir, 816, referring to it, describing it; bíoó, 748, = bíonn; bíor; 653, 662, *fut. rel.*; ḡo mbi, 943 = ḡo mbíonn; 1733 *fut. rel.* bu [bur].
- beirir, 1685, clean, neat.
- beirig (beaḡaoḡig), 2377, *gs.* of beaḡaoḡ, a beast.
- beol-taitneac (b.-taitneamāc), 2455, pleasant to taste; b.-ḡaitnigēte, 626.
- beul : β. Δ éinn moine, 996, headlong, having no definite destination in view; éiteac aḡur bḡeas ó β., 681, lies and falsehood were bandied between them.
- beul-tiuḡ, 196, thick at the point, top.
- bia, 624, for *gs.* bíó.
- biaman (biomán), 1243, 1269, spite, biomán, 1605.
- biataḡ (biaḡtaḡ), 128, generous, productive.
- binnre (beinnre), 1265, 1722, a bench.
- biomán, 1605, *see* biaman.
- bit, *gs.* beaḡao, 2069, world; an bit bḡeonuiḡ báinteirḡe, 2151, the whole wide world; áit ran mbit, 2437, anywhere in the world; taltaí aḡur bḡuighe an bit, 2514, the land and palaces of the

world ; bít being used as *gs.* instead of beáta.
 bleáct-bó báimíonn (boimíonn), 2758, milch cows.
 bleáctanar, 2095, (store of) milk.
 bleanač (= bleaḡnač), 2099, milking.
 bluntarbuir, 431, blunderbuss.
 boiceádač (bóiceádač), 30, having a hundred cows.
 boicínib, 197, some sort of vessel (read bóicínib for póicíní ?).
 boivéir : ar b., 718, drunk.
 bolao : b. an t-ionnuis, 2546. See *Eriu* I. 103.
 bolḡ : san b. ar a anáil, 2362, without being out of breath.
 boḡba (boḡba), 1981, fierce, haughty.
 boḡdaḡarḡač, 2256, nobly giving (?)
 boḡtonnača, 1982, great-waved (?) boḡr, great, noble, splendid.
 bóčaintce, 2204, flocks, herds of cows.
 bmaḡuro : ro b. a céite, 1772, round his spouse's neck.
 bmaic (= bmaic), 2455, malt.
 bmaimaiḡe (= bmaimaiḡe), 1055, a stout strong fellow.
 bmaoč (bmaoč), 2414, boundary.
 bmaoiḡin (bmaoiḡean, bmaoiḡin, 2021), 352, (an inhabitant of) a fairy palace ; mḡ na bmauiḡne, 2313, bmauiḡne (= -ōne) an bít, 2514.
 bmar, brass, *gs.* 1490 ; coime ro bmar, 2466, a very big wonderful brazen pot of golden yellow colour ; cionn b., 2527, brazen roof ; bmar-lompaó, 1463, bmar-l., 1489, b.-lompa, 1686, money-fleece, *gs.* 1496, recte bmar (?)
 bmačnuḡaó, 2355, judgment, opinion ; bmačnuḡeao uball

na rceime léite, 2685, she was awarded the palm for beauty.
 bmaeoḡ, 2735, a bride.
 bmaollán (bmaollán), 193, a vessel.
 bmairi (bmaeo) : ro ḡlac b., 187, he fled, defeated.
 bmaoac, dirty ; *comp.* 690.
 bmaoḡač, obscene, sordid ; *comp.* 689.
 bmaoḡo, 2317, -455, bragget, beer.
 bmaoac na raimna, 2340, the beginning of November.
 bmaonntač, 30, gift-giving ; rceoro-bmaonntača, 138, jewel-bestowing (?)
 bmaoro (= bmaoroao), 126, 849, incitement.
 buacuill .i. očt tuiḡtuin, 742, [scribe's gloss].
 buail : náir b., 1242, that he did not knock at ; b. poḡt moinḡce, 1659, played a dance tune.
 buain uime, 150, to touch him ; aḡ buaint páinḡe, 290, making a ring.
 buroeačar : ir é rin a b., 1111, that is all the thanks one gets for it, i.e., one gets no thanks for it.
 buinne : poit'na b. amač, 1173, ran out like a torrent ; na b. beoḡa bioč-buana, 1278, like rapid very lasting torrents.
 bularḡaer, 1975 ; a bunch, *lit.* a bolster (of parsley).
 butcán, 1751, "The Irish bulcan, Ruddy tells us, was [a whisky] made from black oats."—*Dub. Pen. Journal*, I. 190.
 bulḡuime (bollḡuime) *pl.*, 2478, a herald, crier.
 bunáir, 117, home, residence.
 bútair (buaḡair), 990, a boot.

καὶ οἶον (καὶ ὄαν), 2076, .i. γέ.

Read :—*νίος μό νό c., νό νό (= ná) γέ. or νίος μό νό c. νό [com mó] ne γέ.*

κατοῖα, 916, 919, 1276, a blanket.

κάρι (κάριε), 2288, stain, blemish. His spirit was not wandering because his life was stainless.

καίμπερι, 2369, a great warrior.

καίμψαν, 1064, a crooked path, way.

καίρι, 1472, -3, 1484, 1744, -69, a chart, manuscript ; 2748 carts.

καίριοις, 1202, 1943, = *καίρις* *κρίοις*.

καίριεας : a priest, druid ; *pl.* 2719.

καίριεάδα, 2198, containing castles.

καίριεπ, 408, armour ; 2596, -605, suits of armour.

καίριος (καίρις), 620, hardened, petrified.

κάμανας, 2729(?) *camánas*.

καμ-βριε, 677, crooked, unjust judgment.

καμψαμυλ, 691, filthy, sewer-like.

καοιμίτεας, 424, a companion.

καοιν-βολαδα, 1881, gentle, sweet-smelling.

καοιν-έριματρυο : το έ., 1976, sifted, silted thoroughly.

καρις κρίοις, 894, 1166, 1197, sponsor in baptism.

καρι (καρι) : *καλας c.*, 250, a harbour for ships.

καριβυαλ (καριβυαλ), a carbuncle ; *αρι* *πυλας* *le c.*, 2141, from which hung clusters of carbuncles.

καρινάν, 734, a hung heap.

καριβιας (καριβιας), 2399, -406, -10, -3, a wild deer.

καρι, 1074, concern ; *σαν* *τασάν* *έαρ* *αίσε* *ιοννα* *νάριε*,

1074, is not concerned about being put to shame.

καραιμ : *βα* *ηιαρς* *α* *εαριας* *ιοννα* *λίον*, 583, everything that came his way was as fish in his net ; *νάρι* *καριαρ* *έορις* *έυατο* *έ*, 1051, that you may never get it ; *ιονναρι* *έαρ* *μέ*, 1159, on which I chanced, happened ; *καριμαοιο*, 585, we will return.

καριςαρι : *ας* *εαβάν* *c.*, 686, slaughtering, butchering.

καταίςτεοις, 19, a tempter, mischief maker.

κατρυο, 1544(?)

κατρυςτεοις, 148, a citizen.

έατο *ρύι* *έριμαρ*, 634, eying continually and with displeasure.

έαοιρι *gs.*, 2434, the cedar tree.

έαορι (έαορις), 1451, senses, understanding.

έεα : *έυρεαοαρι* *ις* *έεα*, 623, made (it) disappear, consumed it.

έεατα, 2170, coaxing ; *έεα* *ευίς*, 1777, deceitful.

έεατας : *τέμε* *έ.*, 966, a body shirt.

έεα (= *έεαρι*), 2151, -223, -4, etc., four.

έεαρι : *c.* *να* *ηεαυιρι*, 962, the rites of the Church. Perhaps a play is meant to be on the words 'rights' 'rites.' *α* *ε*. 2448, share, that which (the Church) was entitled to.

έεατα-μanna, 337, 1544, divided into four parts. Traditionally the earth was divided into four parts, and *έεαρι* *μanna* *αν* *τομαιν* meant, the whole world.

έεατα, 1748, stock, quadrupeds.

- céipio : τὰν c. malíp, 1640, who follows malice as a business.
- ceol : ἰ γc. γυῖb, 1997, music derived from wind instruments.
- ceolán, 2123, a whimperer.
- cía, 752, 766, 1119, for cá where ?
- ciamáil (ciomáil), 1615, combining.
- ciantuib, 2108, *gpl.* 2232, *dpl.* 2405, -765, distant lands.
- cill : ó cill go tuat, 1512, (while) both clergy and laity (filled all Ireland with his fame).
- cím, 2172, for *perfect*; cíteap, 2561, it appears good, suitable.
- cinnmhe, 841, 1012, frenzy.
- cionn : τὰν a c., 170, for, in order to win, obtain her; mo cionn, 1308, on me, on top of me.
- cionn τράτ, 2619, at the beginning (or end) of certain times, at intervals.
- círéib, 631, 821, fray.
- claió-óípeaptauib, 356, 2268, deserted stony places (?)
- clag : 'na claganna, 1979, in a stream containing lumps (?)
- clannaó, 2141, hanging in locks, luxuriant (of the hair).
- clao, 165, malicious, treacherous.
- claoanta, 90, 477, 2592, inclination; γαó don a γc. a γclaoanta is in *pl.* to agree with γαó don collectively instead of grammatically.
- clár : παοί c., 912, laid out to be waked.
- clapúgeaó (clapuióeaó, clapaíóeaó, 2009, -725), 1698, 2602, playing music.
- cleit (cléit), 93, 278, a fight, scuffle.
- cléite : ισταού na c., 2114, on the left-hand side.
- clor : γο γc. don teaó uile, 447, so that all in the house heard.
- cnápan, 362, lumps (?) (collective); (cnap, a lump, has short -a-).
- coóall, 1524, a hood.
- coóorum (com-comórom, 4), 1709, equitable; 555, very flat.
- coiúce : imeopao c., 895, I will, then, play. ní mipe c., 876, you may (inquire) and welcome.
- coigepioóáó, 2199, foreign.
- coimóeaó : óá c., 1431, 2012, along with him; aingeal c., 979, guardian angel.
- coimóeipe : ἰ γc., 2682, as red as.
- coimeáóáa (= coimúteaó), 528, strange, unknown.
- coiméipe : το cúip c. ap, 2013, he assembled
- coimlé, 2605, bright, clear.
- coimúóeaó : a c. céaona, 2468, an equal number.
- coimling (coimling), 2611, a contest, trial in speed, strength, etc.
- coimléap, 2428, the physical constitution.
- coimpeáó, 847, was conceived.
- coiméineol : ap an c., 661, said they all.
- coimúóct, 697, conflict.
- coimúeal (= congúál, coimneál), 2552.
- coimpe, 49, 1642, (= cúipce), vicious.
- coimpeapta, 2127, clothing for the body.
- coisim, I desist; níop coiγ óá áipó-éimeáa, 448, he did not cease from shouting aloud;
- coimogá, 1018, consecrated.
- com, 206, the body.
- comamnéro, 1279, very entangled.

- com̃buĩoē, 2141, of a uniform yellow colour.
 com̃c̃antuin, 2016, playing in harmony.
 com̃com̃lannuĩg, 186, fellow-combatant.
 com̃c̃uĩuinn, very round, quite round; *pl.* 194.
 com̃c̃uĩuinnũg̃aō, 1487, congregation.
 com̃õõp̃c̃a, 211, very dark.
 com̃p̃õĩt, 479, comfort.
 com̃g̃ar, 804, plentiful supply.
 com̃l̃an, 2613, perfect.
 com̃l̃ann : ãs c. leir, 146, to fight him.
 com̃õp̃õar (com̃õp̃ar) : añ õiar g̃an c̃. r̃a, 2718, that incomparable pair.
 com̃p̃āñãc̃, 2728, companionable.
 com̃p̃ac̃ : g̃o c. õam̃, 125, till I fight.
 com̃p̃ẽam̃ar, 1527, of uniform thickness.
 com̃p̃õĩng̃ce, 1698, dancing in unison.
 com̃p̃õĩt, 339, running together.
 con-c̃r̃o, 2600, -14, a kennel.
 cong̃b̃aim : ñār c̃ũing̃e r̃inn, 489, that we did not keep.
 c̃oññãĩc̃ran, 58, = c̃oññãĩc̃ran.
 coññõg̃aō : g̃o g̃c., 383, would collect, contract (?)
 coññc̃ãb̃ar̃c̃ãc̃, 1158, dangerous.
 coñc̃ãb̃ar̃c̃, 445, doubt.
 cor, *gpl.*, 2619, reels in dancing.
 c̃õra (comp. of c̃õĩr), 781, proper, genuine.
 cor̃c̃ar̃āñ c̃ũain, 2681; cor̃c̃ur̃āñ, the rose.
 cor̃p : õo c̃. p̃ẽĩng̃e, 1220, thorough dint of vexation.
 cor̃p̃aō : c. ãg̃ur, 2281, (for, during), more than.
 cor : l̃āñ õo c̃õra ãg̃ur õo l̃ā̃m̃a, 1055, strong and stout of limb.
 cor̃p̃aōan (= cor̃ān ?), 2033, a path; ioññ a c̃. ē, 2379, a (= õo) c̃ur̃ is the *inf.*
 cor̃g̃ ĩõta g̃ĩl̃., 1781, to drink as much as would quench his thirst.
 cor̃m̃ũĩñt̃ĩr, 2496, beggars, tramps (?)
 cor̃-p̃l̃ũĩg̃c̃ẽãc̃, 529, soft, swampy ground into which the traveller sinks.
 cot, 228, 257, 1994, food, meat, provender; *gs.* 622.
 c̃õta bẽãg̃, 897, a waistcoat.
 c̃r̃ā̃õb̃a (c̃r̃ā̃b̃aō, c̃r̃ā̃ĩb̃ẽãc̃t), 1327, devotion.
 c̃r̃ãĩnñm̃ĩõran, 489, puppy, dog.
 c̃r̃ãĩt̃e : p̃ẽar̃ c̃. r̃l̃ẽĩg̃e, 2591, a spearsman.
 c̃r̃ẽãb̃õõg̃, 1090 (r̃c̃r̃ẽãb̃õg̃, crust, close-fisted?)
 c̃r̃ẽãõ ĩ, 1566, *recte* c̃r̃ẽãõ ē.
 c̃r̃ẽãõũĩb̃ (= c̃ñẽãõũĩb̃), 1099, sighs.
 c̃r̃ĩãr̃c̃ãc̃[a], 528, marshy, boggy.
 c̃r̃ĩun, a wolf, *pl.* 338.
 c̃r̃õ mõ c̃l̃ĩ, 2566, my heart's blood, alas !
 c̃r̃õb̃, c̃r̃ũĩb̃, 10, c̃r̃õĩb̃, 2148, the hand from the wrist to the fingers.
 c̃r̃õc̃ : c̃ā̃c̃ãĩõe c, g̃ĩl̃., 2469, saffron-coloured cakes and whole cakes of cheese.
 c̃r̃õc̃-õā̃ĩt̃e, 2225, yellow-coloured.
 c̃r̃õc̃aō : mõ c̃. g̃o b̃r̃ãg̃a m̃ẽ, 1631, I'll be hanged.
 c̃r̃õõ, 2744, wealth, dowry.
 c̃r̃õl̃ũĩg̃e, 424, agony.
 c̃r̃om, 866, bent, bowed.
 c̃r̃õñ, 229, 1353, dusky, swarthy.
 c̃r̃ũãĩõe : õā̃ c̃. ã r̃ãc̃ar̃p̃ẽ õim̃, 1113, however hard it goes with me, however hard-up I am; õā̃ c̃-g̃r̃ẽãõaō, 1562,

beating [the drum] vigorously.

cruinn-méall, 2064, round-lumped.

Cruinnuḡad ḡ lácáir, 1883, *fig.* the name of an herb.

Cruḡoa bíla, etc., 329, is the continuation of the alphabetical speech at 293-312.

cruḡtálta (cruḡtálta), 618, crystal-like.

cú : ó conuib ḡo ḡaoime, 675, human being descended from a dog (?)

cuaílleac, 2341 (an amusement) at which clubs are employed.

cuib (= cuir), 74, foam, froth.

curo : ḡ curo = ḡ curo bíḡ, his food ; an é. ir meara, 549, (who is not) beaten, defeated ; (who does not come off) second best.

cuinne (coinne) : i ḡc., 1583, -89, for, to fetch, get ; ní ḡḡa 'ar ḡc., 749, God has something for us.

cuirpe[ac], *f.*, 598, invitation.

cuirceos, 2077, a bee-hive ; *pl.* 2073.

cuirim : ní cuirpe ra ḡeapa ḡam-ra, 123, will not induce, compel me ; ḡ cuir i ḡeapmao, 124, to forget ; cuirpear mo bílac, 269, I spent all I possessed ; ḡa méac ḡo cuir bácac ḡrl., 1191, much as he was concerned about the drowning of his only cow ; ḡi náir cuir i ḡníoim 282, though he never gave effect to, 324-5 ; cuir aicne ar 1590, commanded ; cuir ḡairim oḡuinne, 1717, summoned us.

cuirpe (cuirpe), *see* cuirpe.

cuirleac : ḡac., 441, tumbling, hurling him down, (he) laid low ; *perf.* 3 s. 2361.

cúirteac : -acḡa, *pl.*, 2198, aulic.

cúir : c. anḡuir, 2473 (?)

cuiteléir, 674, ? cutler, *fig.* as a term of disparagement.

cumaḡóimeac : ḡan é., 2359, not invented.

cuma : ní c. rin, 1035, it is no small matter ; an important point too.

cumar : ran ané. rin, 87, so powerful.

cunḡac, 72, strait, plight.

cumlam (cumlím) le, I touch, meddle with ; ḡ é. leir, 22, that meddles with him.

cuirpac (cuirpac), 1177, marsh, fen.

ḡa : ḡa méac, 1191, as much as, however much ; 2062, -457, however big ; ḡa óige ḡa raib mé, 2136, young as I was ; though I was very young.

ḡabac, 2096, the full of a vat.

ḡail : ḡ. éirḡe, 960, a chance to survive ; ḡiúlacḡ na ḡála rin, 2679, a refusal in that matter ; ḡála ḡḡur ḡiúit-ḡeangal, 2710, espousals and marriage.

ḡáim, 2566, people.

ḡairbe (= ḡairbe), 75, *gs.* of ḡair, an oak tree.

ḡállac : ḡur ḡ. é., 806, until E. was drunk.

ḡáimna, 1190, haste (?)

ḡána or, 2273 (had) confidence in.

ḡanaac, 2667. This sentence seems to be incomplete.

ḡanaim, 1528, craft, art (?), witchcraft (?) Danann (whence ḡuac ḡe ḡanann) was daughter of Delbaith, and mother of the gods, and was called a druidess.

ḡanar, *gpl.*, 2765, foreigners.

ḡár : cia ḡár rior é, 2440, who knows it ? an rliocḡ ḡár ḡiob mipe, 2056, the race,

ancestry, whence I have descended.

οἶρα, 2351, a fierce man.

οὐδωρό, 460, strife, conflict.

οὐδ-ῖν, 927, (? = ῖναι-οὐδ, agreeable, civil, courteous); -ό- becomes -ύ- in dialect.

οὐα, 1724, kindred, friendship.

οὐαῖα : οὐαῖα ο. οὐαῖα-οὐαῖα, 1525, the hood worn when one performs magical feats.

οὐαῖα, 2157, diamond.

οὐαῖα : οὐαῖα ἀρ ῖο, 562, let us get away from here ; ἀρ οὐαῖα οἶμ, 2274, coming towards me ; ἀρ οὐαῖα ἦν, 1690, coming straight toward ; μά νί ῖν, 642, = μά ἡνίον ῖν ; οὐαῖα μέ, 24, 800, 1 s. *jut.* ; οὐαῖα μόμῖν οὐο, 1854, will "make much" of you, treat you well ; οὐοι οὐο οὐαῖα ῖν, 729, people like yourself ; οὐο οὐαῖα ῖν, 798, to frighten your enemy ; μεῖνεα οὐο οὐαῖα, 1477, to have courage ; οὐαῖα μεῖνεα, 1459, have courage ; οὐο νίμ, 1358, instead of οὐο οὐαῖα, in order to suit the metre ; ἦ ἦ οὐαῖα, 1392, what must be done is ; οὐα οὐα, 65, 2212, that should be done.

οὐαῖα : οὐο ὅρ ο., 1767, but is the *adj.* usually applied to the colour of gold.

οὐαῖα-ῖα, 179, beating vigorously with the palms of the hands ; οὐαῖα is intensive, as in οὐαῖα-ῖα, οὐαῖα-ῖα, etc.

οὐαῖα, 60, barm, yeast.

οὐαῖα, 1054 ; etymological for οὐαῖα (οὐαῖα) alms ;

οὐαῖα, 1052, in western dialect ; *gs.* 1116.

οὐαῖα (οὐαῖα), 1397, assured.

οὐαῖα, 210, 470, a cave ; *gpl.* 340.

οὐαῖα : οὐα ο. ἀρ οὐαῖα ἀρ ἡνίον, 186, became pale and ugly, (*i.e.* contorted, through fear). *Lit.* he exchanged redness for paleness and ugliness.

οὐαῖα (οὐαῖα), 1798, a disputant.

οὐαῖα οὐαῖα, 182, vigorous and quick.

οὐαῖα, 200, 366, vengeful, wrathful.

οὐαῖα οὐαῖα, 1118, 2428, the human race.

οὐαῖα, 22, itch, scab.

οὐαῖα, 1758, destruction ; 1764, injustice.

οὐαῖα (= οὐαῖα) *gs.* 1043, a poor man ; 1383, rascal.

οὐαῖα (= οὐαῖα) : ἀρ ο. 1231, coming straight to.

οὐαῖα (= οὐαῖα) (= οὐαῖα-ῖα), 139, rabble ; οὐαῖα-ῖα, *pl.* 1793.

οὐαῖα : μόρ ο., 399, vows of fidelity.

οὐαῖα : οὐα ο., 2560, making him subject to.

οὐαῖα : οὐα ο., 2385, he was unable to disentangle himself.

οὐαῖα, 1687, *pl.*, of οὐαῖα (*m.* and *f.*), a wilderness.

οὐαῖα (etymological for οὐαῖα, οὐαῖα) *pl.* 1986, 2050, orphans.

οὐαῖα (= οὐαῖα) : οὐα οὐα, 541, clear off from the trunk.

οὐαῖα, 1764, act of drinking.

οὐαῖα, 2720, duty.

ὑο-άιμεάν (= ὑο-άιμήϊστε) :
 ῥεᾶοι ὑο-ά. ὑο ὅ., 1501, a
 shower of blessings.

ὑο-έλαοῖτε, 192, 385, 2351,
 invincible.

ὑο-έλαοῖτεᾶτ, 101, invinci-
 bility.

ὑό-ῥυμ : ὄμο ὅ., 2134, towards
 me.

ὑοῖεόλυα, 2327, dissonant ; or,
 difficult to play on. (Opposed
 to ποῖεόλυα.)

ὑοῖεῖρεᾶλυα, 2475, unfor-
 givable.

ὑο-ιουγᾶβᾶλυα, 215, unbearable,
 unavoidable.

ὑοῖρῖ-ῥυῖρ, 1290, harshness
 and weariness.

ὑόλ, 2254, grief.

ὑόλλῖρῡτ, 1726, sorrow (?) (ὑόλ
 grief, ῥᾶτ, a fit).

ὑόλῡῖ, 2376, harm, damage.

ὑόλυῖ, 214, 2172, ὑόλυῖ, 2179,
 -83 ; for ὑο ὑόλυῖ, 2775,
dat. pl. of ὑόλ, grief.

ὑοῖα : νί ὅ. ῥλοῖννε ἄρυ, 1262,
 it is as bad as the rest of
 the surnames.

ὑοῖρῡς (?) ὑοῖρῡς), 505, a stone
 that is a fistful.

ὑοῖρῡ : ἰ ὅ., 135, at the
 entrance to.

ὑοτ, 51 ; ὑοῖτ, 497, 904, 1800,
 ὑοῖς, 163, 1234, 1404, soon.

ὑοῖα, 2391, -2, a dray, cart.

ὑοῖαῖνε : ἄρῖα ὅ. ῥῖλ., 1281,
 through white-thorn bushes
 and briars.

ὑοῖαῖνα, 320 (?) ὑοῖαῖνα, 320
 (snarling).

ὑοῖαῖσῡντα, 286, (people) be-
 witched ; *adj.* 316, en-
 charmed.

ὑοῖα, 28, rascal (?), 332, 1565,
 druid.

ὑοῖαῖσῡτ : ὅῖορ ἰε ὅ. ; who
 practises magic ; ὑοῖαῖσῡ-
 ῡτ, 649, *ns.* in Donegal.

ὑοῖαῖσῡτ, 2018, the
 magical sound (of the music).

ὑοῖαῖσῡτ (ὑοῖαῖσῡτ),
 527, of white-thorn.

ὑοῖα, 2479, *gs.* of ὑοῖα a
 party.

ὑοῖα-ῥεῖατ, 1058, badly,
 evilly.

ὑοῖα-ῥεῖατ ῥοῖ, 42, following
 an evil course.

ὑοῖα, 327, *gs.* of ὑοῖα, (ὑοῖα)
 a drug.

ὑοῖαῖσῡτ, 1880, -5,
 drenches (?) severe purga-
 tives (?)

ὑοῖαῖσῡτ, 471, complete
 refusal.

ὑοῖ : ῥαν ὑοῖ ῥαν ὑοῖ, 1673,
 2251, leaving no trace what-
 ever behind.

ὑοῖ-ῥοῖτ, 321, terrible (?)

ὑοῖ-ῥοῖα, 327, (?) ὑοῖ-
 ῥοῖα, wicked troop).

ὑοῖ-ῥεῖατ, 317, black,
 wicked family ; ὑοῖ-ῥ, 1560.

ὑοῖαῖσῡν (ὑοῖαῖσῡν), 13,
 2497, -699, the Creator.

ὑοῖα, 1794, speckled, leafy.

ὑόλ, 350, 356, 440, 2657, a
 creature, animal ; 783, crea-
 ture ; 1538, *dpl.* ; 1554,
 elements.

ὑοῖα (ὑοῖα) ῥῖαῖα, 1994,
 the Generous Brown, (the
 cow's name).

ὑοῖα (ὑοῖα), 2670, anger,
 wrath.

ὑοῖα, 2525, ivory.

ὑοῖα, 2290, -354, deeds.

ὑοῖα ἰν, 1350, linen, sack-
 cloth ; ὑοῖα, 1464, ὑοῖα =
 ὑοῖα = ὑοῖα thy, your clothes.

ὑοῖα, 70, the ends (of the
 barrel).

ὑοῖα, 2671, diffident.

ὑοῖαῖσῡτ : ῥῖαῖσῡτ ὅῖοτ [τ'] ῥ,
 2669, shake off your diffi-
 dence.

έδσσηοννα (έδσσηοννα), 2167, unwise.

έδσσηαυτὸ ὀεοπαντα, 1986, the sick and homeless.

έδσσηαυτὸ, 326, sick, infirm ; ἱκθε έ., 1882, gentle remedies (?)

εαηα : αη ε. νό αη ηη., 388, that he would never again release him, through fear or at the request of any power on earth.

εαηαιρεαδ, 963, a clergyman.

εαηαιρ : νί ὀιολπαὸ αν ε. α ησεαητ ηη., 2448, the clergy would not barter their share of the fruit of the stalk for a barrel of beans.

εανηαδ, 2754, .1. παοι ὀ ηεαα. [scribe's gloss].

εαηαιρ : ηο ηεααν ε., ηη., 751, want follows waste.

εαηαιρ (= ιοιη), 2169, -379, etc., between ; εαηαιρτα, 1691, amongst them.

έσεαητ (έησεαητ), 2690, unjust.

έοιθε (έοιηε), 2173, accou-tered.

έοηηοαη (έοηηηεαοαη), 1395, they forced (him away,) brought him off by force.

έοηηεαα (έοηηηεαα), 448, shouting.

έοη-εαη : ὀ'έ., 2264, -387, all together.

έοηε ηεαηης ὀο εαηαιρ ὀοης, 532, to cheat them.

έοηε ηηηε ὀο εαηαιρ ὀο, 131, to cheat him.

έοη : α η-έοη, 2199, after ; ὀά έοη ὀο, 80, 1784, after this ; ὀά έοηε ηηη, 2315, after that.

έοηεαδ, 2291, for *condl.* έοηεαδ, would listen ; ηο ηεαηης ι η-έοηεαδ αν ὀηαοι, 1515, that it came to

the druid's ears, that the druid learnt ; 2493, hearing.

έοηηε : resurrection ; αν ε. παοι ηηη, 2772, unless he came to life again (?)

έοηηοπα, 2370, exception.

εοη : ηη εοη εαηα, 143, 1039, (we) do so ; (we) know him well.

έτα (έατα) : ηο ηηηη η'έτα, 1725, to the end of your life.

εοηοαηηηη (έαοοαηηηη, 28) : ηη ε. αη ηεαο ηηη., 2284, you are unlike him in size, qualities and perfection.

παο αηηαιρ, 2201, as far as the eye could reach.

παο-αηηαιρ, 5, 403, of a commanding view.

παὸαν (= παη), 759, wandering, going.

παο-εηηαδ, 1542, that could be heard a long way off.

παηαη : αη η., 201, undone ; αη ηοη-η., 935, 1398, completely undone ; ηο η., 466, until he left some of his children as hostages ; νί ηηηε ηέ ηαι ηο ηηαδ, 547, can I never induce you ?

ηηηαη, 1321 = ηαδ α ηηηαη all that I got.

παηηο (παηηαδ) : ι ηη., 1784, in company with.

παηηε, 690, a form of ηηέ, with. The aspiration after it may be a slip of the pen.

παηηηοηα (παηηηηε, 43), 39, a prophecy.

παηη : έοηηεαδ η., 1346, weak hearing ; deaf, reluctant, unwilling ear.

παοι αν (= ηον) αη, 1161, 2407, at the time, when.

παοι αν ηηοη-ηαηα, 2172, towards the royal hall.

παοηαδ, 590, wolf-abounding (?)

φαοτῦζαδ, 970, relief in sickness.

φαρμόβταδ, 1946, *see* φρέ.

φαρρυν (= φαιρυνς), 1090, generous.

φαρερ (φαρμρ) ριν, (= φρεριν), 155, 2357, also.

φάρςφυννραδ (= φάρς-φοννραδ) 197, hooped; tightly bound with hoops.

φασα, *see* ριαδ.

φασομ : λυτ ρ., 321, assistants.

φασοφωρ (φασοφωρε), 1057, possibly, perhaps; 1207, it may be.

φασλλαδ ριονζαλαδ, 202, treacherous, traitorous.

φασμνν cloirioim, 573, sword-land.

φασβ να mbeannaδτ, 2095, the blessed cow, the cow that brings blessings.

φασβαδ, 590, pasture land.

φασβός : ι λυαρ φασβόιζε, 495, swift as a red deer.

φασρόα, 206, 363, 1378, 1542, manly.

φασλε, *gs.* of φασλλ. буиле ρ., 822, a traitor's blow.

φαστρε, 338, a beast.

φια mo αζαδ, 1854, for ρια in m' αζαδ, may God oppose me; αμ φια, 802, 1204, 2079, -81, = ραρ ρια.

φιαδ, φασα, a lord, prince; λά φασα νό αοιρεαδ αουαине 2492, a day on which a prince or strange guests are present (?)

φιασα, 2317, land.

φιαρφαραδ, 2727, (for φιαρ-φορφαρ, stripping the skin off a wild beast), *cf.* note in "Gadelica," p. 98.

φιαρ, 2367, crookedness, slanting (from truth), falsehood.

φιαραδ, 2194, used for *pl.* slanting, or = φεαραδ, grassy (?)

φιαρμυς, 1533, he looked slantingly, crooked; squinted.

φиллаδ : зо ρ. φам, 1505, till I return.

φιοδ, 1534, anger.

φιοναμνι, 2721, supplied with wine, *pl.*, 2051.

φιον-βλαρφαδ, 2004, having the flavour of wine.

φιονναδ (= φεανναδ) μαιρτ, 1165, flaying of a fat beast.

φιονναδ (= φιοννραδ), 842, 1283, 2372, the hair on the body, not that on the head. (*prond.* φιονναδ).

φιοννφούλα, 2431, the fair land of Ireland.

φιοννρκατόςαδ, 2085, -122, fair-blossomed; (ρζατός tre-foil in flower).

φιαδαδ ροιnn cum ρύζαδ, 2501, enthusiasm for mirth.

φλεαγδα, 1891 (?)

φλεαρζαδ, 2600, -16, a fiddler (?)

φός, 333, foundation (φυνν .ι. ρός [or ροτ] a foundation.—ταός ό νεαδταμ.)

φοζναμ : ρон ριαбал ρ. ηη., 726, a woman of your name was never any good.

φορε, 1787, (φορζε, a voluntary contribution given to such of the decent poor as are ashamed to beg), alms.

φοιρζτε : ορ cionn ρ., 2662, indescribable; φάρμυς αν υιλε φοιρμυζαδ, 1677, it was indescribable.

φοιρβτε, 473, 2707, sensible; ба ρ., 651, more sensible, *i.e.* less drunk.

φοιρφρεαδ (φορφορρεαδ), 590, forest-like.

φоллурта, 1526, resplendent; (φоллар .ι. ρолар.—τ. ό νεαδтуин) "φолурта of the first edition may well be the true world."—Tomás Ó Raithile.

φон ам, 436, 592, 759, etc., when, at the time that.

ponn, 574, land, soil; punn
róobán f., 1513, the fair
land of Ireland.
popair, *gs.*, 853, understanding.
steadiness.
popuroa, 64, steady, sensible.
popuro, popuro, 104, (= *parrao*): *ooo'* f., 980, to
you; *óá* f., 2458, to him.
porcúnur, 2343, fortunes, re-
sults.
porzac, 6, sheltered; *pl.* 590.
porcúroce (*i.e.* *pcupr-fiacla*),
2394, tusks.
prangzac, 515, -6, a French-
man; a French wine (?)
pré, with; compounded with
pronouns: *prairin*, 567, 3
s.m.; *prua*, 10, 3 *sf.*; *prac*,
17, 28.; *pronne*, 567, 1
pl.; *praróbtac*, 1946, 3 *pl.*
príob (*prít*), 2737, was found.
puaoac: *as* f., 622, 732,
snatching; *oo* *puaoiis*, 435,
he snatched.
puaoán, 2405, prey (?)
puigil (*puigeall*, *puiglleac*),
san f., 212, leaving none
(unbroken).
puil: *ir é puil*, 1198, *ir í puil*,
would be said now.
puileamnac (*peil*—, *oipeam-*
nac), 1521, suitable.
puinne (*puinn*, 428, 1466,
puin), 371, end.
puirge (*poirge*), 803, nearest,
next.
puilang *óó*, 105, suffer, permit
him.
puinn (*ponn*), 2122, -554, land
gs., 1513.
puinnslar, 2085, -317, green
(land); *pl.*, 2195.

gabair-éir, 2598, a stable.
gáoir *gaoite*, 676, a mad dog.
gáoirín, 736, (*gáoirín*, 826),
i.e. *gini óir*. [*scribe's gloss*].

gairm, 1717, *see* *cuirm*; *g.*
proile, 1790, a proclamation;
Δ *g.* *óiot féin é* 1646 = *Δ*
(= *oo*) *gairm* *γπλ*. This
usage is uncommon. The
verb is in the *inf.* as in 1591,
etc., and the object is the
pronoun.

gairi (*gairre*), 412, stream,
torrent; *na* *g.*, 425, like a
torrent; *na* *g.* *gáira ghoir-*
meaia, 1277, as sharply and
swiftly as so many torrents.
galac, a hero; *gs.* 191, *gpl.* 231.
galloa, 195, foreign.
gámaoir, 1373, jibes; [*gam*, a
jibe].

gaoúlaça, 198, Irish-made,
common, native.

gaozac: *dealb* *g.* *gmanamuil*,
1446, a sun-bright figure
emitting rays of light.

gairán, 2433, a grove; [*prond.*
gairán].

gac boiz, 189, a dart that had
thirty lesser ones, sloping
backwards, attached to the
main dart, near the point,
by a hinge-like arrangement.
When the main dart entered
the body and came to be
drawn out the lesser darts
opened out, making thirty
fresh wounds. The body
had to be cut around the
dart so as to extract it. The
throwing of the *gac boiz*
was one of Cuchulainn's
feats.

gacrae, 1892, the worst stage
of sickness. [*o'imtíz pé*
rna gacraeici. He went off
and was never seen after-
wards.]

geall: *na* *g.* (*giall*), 467, as a
hostage; *i* *ng.*, 826, in
exchange for.

geamuis, 2143, -761, gems.

geanac, 1101, greedy, covetous.

- ζεαρά, 649, 939, 940, -1, 1404, etc., taboos ; το ζεῖρ, 84, 213, through the power, injunction.
 ζεμε (ζεμεαὐ) : τό α ζ., 1290, (= ζεῖντε, ζεμεαῖννα) the day of his conception.
 ζεῖρ : ὁ ν-α ἔφειλ το ὀφ ζ. ann, 493, since it lacks lard, (the possession of which is a sign of strength).
 ζεοῖννεαὶ, 977, 1282, 1366, 1464, 1477, etc., a simpleton.
 ζῖν (ζεῖν, 49, 51), 40, 2691, *gen. s.*, 45, offspring.
 ζιobuc, 1282, torn, in rags.
 ζιollanua, 2417, -67, -637, servants.
 ζιοpac, 437, strife, fighting.
 ζιτε (ζεῖτε), 1222, a start, fright.
 ζιῖρῖναι ἐπορταῖναι, 1662, a noisy rumbling.
 ζιζαῖρεαὶ, 633, prating, babbling.
 ζιαν-αῖνζιο, 195, of pure silver.
 ζιαν-πατα, 425, fleet of foot.
 ζιαρ δι ὀύνι, 1884, Locked Desire ; *fig.* for the name of an herb ; ζιαρ βέαρτα, 1121, 1203, an injunction to speak English only.
 ζιαρ-τανα, 414, greyish and thin.
 ζιέαρ : ι ηζ. ζυρ, 75, 919, in such a manner that ; ι ηζ. ζο, 956, in order that ; ιρ μαῖτ αν ζ. 1972 it is well would be treated.
 ζιέ-ῖνννεοζαὶ, 2045, clear-windowed.
 ζιeo : πα ζ., 1290, in strife ; 2614, of the fights.
 ζιeo-ῑμααὶ, 2342, fighting power, contending power (?)
 ζιeoῖρῖν, *pl.*, 217, a jingle ; 619, cuckoo flower.
 ζιoιneaὶ, 2045, of glass.
 ζιuaῖρ, clear, pure, *gs.* 336.
 ζιuzaiueaῖ, 633, nonsensical talk.
 ζνάρ, 350, chasm, lair.
 ζνάτ-ῑun : α ῑοῖνζιμεαὶ ι ηζ., 2552, to keep in order (?)
 ζνάτ-ὀόι, 926, 1298, giving vent to continuous grief.
 ζνάτ-λιῑνταρ, 2416, -631, usual allowance.
 ζνάτ-ῑuῑνταρ, 2647, -53, a usual number of people.
 ζνατ-ῑρεαβλαῖς, 2491, the usual occupants of the household.
 ζναῑῖζεαὶ (ζνοῑαὶ), 631, busy.
 ζνιαὶ ι. mac τοῖρῑῖρεαῑραὶ, (nephew), 2442.
 ζνῖm-ῑonζανταὶ, 391, 2360, wonderworking.
 ζνῖom : ζαν ζ., 223, powerless ; 204 = ζνῖomῑuῖo, a hero (?)
 ζνῑῑρ-ῖeῖo, 409, calm of countenance.
 ζob, 1091, beak, face ; ι ζceotcuῖ ζuῖb αζup τεάo, 1997, the music of wind and string instruments.
 ζoieaὶ (ζaieaὶ, ζalaὶ), 199, 322, 391, 423, 828, etc., a hero.
 ζoieaῑta, 2594, -721, deeds of valour.
 ζoῖm, 2119, -93, -208, -18, -300, -63, noble, excellent ; 2193 seems to mean a colour.
 ζoῖta, 1991, starving, greedy.
 ζῖaῖς-ῑaῖte, 1212, a village of cottages.
 ζῖeao, 907, beat, knocked at ; οά ῑpuaiῖ -ζ., 1562, beating [the drum] vigorously.
 ζῖeama : πα ζ. ιαζ, 2565, insecurely bound (?)
 ζῖeamuζaῖ : αζ ζ. ὀῖnn, 1719, enjoining on us ; ζῖeam-uῖzeap οι, 1424, follows, attaches to, results from it.
 ζῖeanta, 197, 625, 2318, carved engraven.

- which you are able to fend for yourself).
- lán-ǵéime, *gsf.* of *adj.* governed by *or cionn*, 48, very hot.
- lán-púnta céarmač, 2087, fully a pound of wax.
- lannuim (= lannuim), 443, a pantry, storeroom.
- laoi: Δ laoi, 1822, for Δ laoic, my hero, my good fellow; [Δ laoç, Oh calf, my calf]; lāoi, lāoic and lāoç, being pronounced alike.
- laoimioim (loinnuim), 2145, radiance.
- lé im, 1234, = léite-re.
- leabam ro, 1104, 1262, for oam an leabam ro, I swear by the book.
- leasáio, 963, a legacy.
- leannabaoir, 2295, childhood; -b- unasp. in West. pron. of leannabuirdeact.
- leannamanta, followers; *dpl.* 2139.
- leanta, 2593, -739, inclination.
- leapçac, 128, sloping, steep.
- léar: l. léapçair, 82, a ray of light.
- leat-foilim, 704 (morning) twilight.
- leat-émoççao, 1884, half-fasting; *fig.* an herb.
- léis e. Δ cota ó éur, 896, E. first staked (?) his coat.
- leit: i leit pé, 606, = i leit Dé, call God to witness; *cf.* oam fia = oam Dia.
- leitroce, 1205, 1611, 1643, 2441, etc., = leitéro.
- leobéim, 2350, a lion-like blow.
- leoir-éadur, 780, very well. Not a compound word in "The Flight of the Earls," ed. Rev. Paul Walsh, in *Archivium Hibernicum*, II.: go gceidhe bo lór feabhus, an excellent quay, p. 26; go ndroichet is lór feabhas, a fine bridge, p. 76; a ngalari ba lór métt agus feabhus, a beautiful gallery, p. 78.
- leoma, 439, 2126, *pl.* of leom, sufficient.
- laect, 1423, -4, many a; (*prond.* laectairç).
- libroec (leibroec), 2730, slovenly, uncouth.
- liçte, 174, lithe, supple.
- liotmánaç (leotmánaç), 2730, tedious, lingering.
- liobaro, a leopard; *pl.* 338.
- liotmac, 2446, pulp (?)
- lipéao, 1366, lappet (?) rag (?)
- loitpeao: naç l. lann, 2606, that could not be pierced by a lance.
- lomán: o l. maça, 542, running with the speed of a falling star.
- lom-éççáil: am l., 935, completely undone.
- lorç impeamam .i. uirçe beaça, 811, [a scribal gloss].
- lorçao: aç l. púoair .i. aç ól, 805, [scribe's gloss].
- lot, 676, .i. reipioac.
- luaironir (luibnirib), the members of the body; i luaral., 864, as fast as his legs could carry him. Seems to be the same word as luirónib, 1594, and luinnirce, 2536.
- luan an laoi bñáça, 1563, doomsday, the last day.
- luatçoil, 416, 2350, (? luatçail, swift, active deed of valour).
- luatáloa (= lóatála), 2109, laden.
- luça: an éuro ir luça róe, 2086, -636, at least; níom luçairoe an t-uatçár é, 1167, he was not the less terrible for being squint-eyed.
- luirónib, 1594, muscles, etc., same as lúitne of "Cúimc an mheaoon Oirce," line 681.
- luirçacan, 539, lying in wait for.
- luinnirce, 2536, (= luirónib luinnirce).

lung (long): το ξλας l. ruain, 2578, they went to a sleeping place.

lút, 416, 2350, -515, lút, 1593, strength, vigour.

lúta, 1800, a bow, fawning.

má, 1480, one of Eamon's utterances when he had assumed dumbness.

mac (for macaíne, a plain), 240.

maíve: páirgead, m., ar an uopur, 906, a wooden bolt was fastened across the door.

maílle (moille), 414, slowness (of speech).

maíneac 2729 (?)

maíteam: ní tiubrao pé m. 771., he would not forgive the other fellow for any evil, i.e., he would be just as wicked as the other man.

malairt pírtíl .i. quarta, 800, [a scribal gloss.]

marcurioct: ar m., 2342, riding.

mar don asur, 2011, along with; 2296, also.

maréanna, 2673, lasting, durable.

mátaíe eopna .i. an talam, 38, [a scribe's gloss].

meadónuḡad, 2212, thinking, meditating.

meadap, a quadrangular wooden drinking-cup; pl. 197.

meadóḡ, a dirk, dagger; *dpl.* 601, muna nḡada mé oo m. ann, 1632, unless I may attack him with a dagger, unless I dirk him.

meallac. 1978, lumpy.

meallánac, 1978, containing small lumps of butter (?)

meapḡáin (= méapacáin), 2426, a thimble.

meapḡall oḡe, 2337, a mistake, confusion resulting

from drink; meapḡuill teanga, 415, wandering in speech.

meapḡcár, 2133, -221, state of confusion (?)

meap: m. ar coice, 1882, esteem for riches; *fig.* an herb; as m. 356, 1378, thinking, judging; oo m. aise péin, 65, he thought to himself.

meapḡaca, 624, piggins, long-handled vessels.

meapḡán, 620, a lump of butter; *gs.*, 1992.

meapḡs, 1288, a berry, an oak nut.

meilíroeo, 2490, (= as méilíroe at meals).

meiréala (meiréala), 47, containing a mixture of several ingredients (?)

meirte (mirte) ba m., 41, evil results would follow, it would be worse for.

méile: ar pon a m., 652, for their meal.

meullaacán, 518, a glutton.

mí-aoḡap (= mí-aoḡapac) 1777, 2442, unfortunate.

mian, desire; *muap* a miana. 2622, all that he wished for; *laḡap* oo m., 2665, speak your will, tell us what you want.

mí-blap, 2485, an unpleasant taste.

míclíú, 599, 2475, a reproach.

mí-ḡnéiróe, 527, (mí-ḡnéadóac, mí-ḡnéiróḡe), rough, unfavourable; mí-ḡnéiréac, 760.

mípróe, 525; (?) *gs.* of míol próe, an enchanted beast.

mípuib, 1571-4, the muses.

mnámuil, 12, mnádoamuil, 374, 474, woman-like.

mogaó: as m. cuḡam-ra, 1194, making fun of me; also as maḡad pút, 1196, used.

μοῦσαῖο, 2267, a slave, labourer.

μόμ: ní móμ ζυμ ἡμ. E.

had hardly spoken the word.

μόμ-αμαῖα, 2033, *v.* αμαῖα.

μόμ-ἔλοννις, *gs.* 432, of great deeds.

μόμ-υαῖβάρα[α], 175, very horrible.

μοῦζαῖο, 1565, feeling.

μυῖ (μύε), 336, 348, smoke.

μυῖα (μυῖα), 2453, swine.

μυῖα: ι νοῖαῖο ἡ. α ἑῖν, 369, headlong.

μύν ἂν νόμιν, 1999, [νόμιν, a daisy].

μύμ, *pl.* μύμτα, 2240, a wall; 231, home, fortification.

μυρζαῖο .i. ροῖζαῖο, 805, [a scribe's gloss].

μύρζαῖο ἂν ῥαί ρι ἑῖνε, 2681, this circumstance was broached, told to her.

nam': ιαμ nam' ῥομυζαῖο, 2163, having settled me.

neaῖτα, 2165, nectar.

neaῖm-ῥéanaῖm: α n., 858, to undo; neimnigeaῖo: ῥο n. ζαῖ ἡμ., 1768, all that he had seen was reduced to nothingness. 2218.

neaῖm-ῥαῖεῖγεαῖο, 1672, were made invisible.

neaῖm-ῥαῖεῖγεῖte, 2206, invisible.

neaῖm-ῥοῖl: τμοῖς ταῖρνα ῥο ῥο n., 397, I will not go a foot counter to your objection.

neaῖm-ῥοῖleamῖa: ῥο n.-ῥ. 1ε ἡμ. 1522, in spite of those who condemn and hate them. Better neamῖuilleamῖa, independent of.

nearzuim (narzuim), 323, 326, 952, I enjoin; nearz, *perf.* 15, 1492.

neimῖpéir α ῥéanaῖm ῥε, 2586, to lose interest in it.

neimῖpéireamῖil, 2362, contemptuous (?)

niaῖm-ῥmuῖa, 2056, of resplendent form.

niῖmῖonntaῖa ἄζυρ ῥά ἡμ., 606, (and he spoke) as innocently as if he were a lamb.

nime: ῖῥalla n. neanta, 56, poisonous, venomous scalding.

nimneamῖt, 319, venom-strength, strength and venom (?)

niῖcῖoῖ ἑῖεῖb, 483, a boil on the chest, hence a grievous cause of sorrow.

noiῖteaῖt, 1471, nakedness.

oῖmar, 732, bosom.

oῖtaῖm ῥeapῖraῖtaῖm .i. oῖt mbuῖaῖl, 817, [a scribe's gloss].

oῖmar (oῖmar), 1970, hunger.

oῖr uῖr, 504, Ods ooks, Gads ooks.

hogῖpaeῖpῖrῖe, 2069, hogs-heads.

oῖre, 202, teacher, instigator (i.e. a drink, in the manufacture of which hops was used).

oῖrῖe, 2478, -573, service, office.

óῖ: ἂν óῖs-óῖ ῖa, 129, this holy maiden.

oῖrín: ἂν' (ionna) oῖrín, 2406, as a little deer.

olann: ciῖrlín olla, 2066, a ball of woollen thread; ἄs ciamáil na holla, 1615, combing the wool.

óῖmuῖgeῖr, 2704, bedecked, elected.

oῖma: ῥο ῥuz oῖma, 2295, that induced her; oῖma, uῖma, uῖa, oῖta, are western pronunciations of uῖrῖe, uῖrῖi.

ὀρμηδα, 1670, 2238, -304, -12, a charm, prayer; *an o. nomuinn*, 1545, the following charm.

ὀρμηδαὶ : *pa n-6. so meadail-leac hyl.*, 2110, regally gilt by the women-folk of the palace.

παρομε, 1339, *gs.* of παρομη, a prayer.

πάλ (= παύα), 1230, -1, -6, a pail.

panum, *see* pinum.

πάριος : 1 bp. Δ., 2439, in the garden of Eden.

παρτανάτου, 685, 687, bastinados (?) sticks.

πατέρ, 944, -5, *Pater noster*.

πεαβυρ, 2035, pepper.

πιλέρι .i. βια, 808, [a scribe's gloss].

pinuinn, 680 = pinzinn, a penny.

pinum, panum, punum, ποι-
tum, 314-5, a continuation
of the preceding nonsensical
speech.

πιπρίολε (πειπρίλε), 1975, parsley.

πιρτίλ, *see* malairt.

πλάιξ na ηξασόαλ nó an luime,
1011, want, need.

pobul (pobull), 2335, a tent.

ποαδ, 441, beating; [poc,
boc, a blow given to a ball
at hurling].

pointeal, 2381, (pointéal =
paintéar), a snare.

πορηννρέαριου, 196, porringers.

πονηα (πόναιμε, 1032), 2436,
-45, -9, *gs.* of ponaim, bean.

πόρα, 91, *fut.* of πόραιμ, I marry.

πράδαινν (πράδρινν), 946,
1568, 2237, need, want.

πραιγέ, 1158, I'll be hanged(?)

πρεαβ, a kick; *pl.* 182.

πρέατταρ : 1e [Δ] bp., 1426, by
which are perished
(of cold).

πρεραντου, 2111, presents,
gifts.

πρερισούιν, 776, president.

πρίμ-έαρδαίρ, 1178, very
quickly.

pubal an Domnuis, 1483, the
Sunday congregation; 1491,
flock, congregation.

πύδαρ .i. τοεθ, 804, [a gloss
by the scribe].

πύδαρρεα, 1685, powdered.

punann, *pl.*, 1544, a sound,
blast, on a horn, trumpet,
etc.

πυρότο (πορότο, ποράτο), 2099,
a drink of warm milk.

πας (πεic, πεac) : το παc, 1326,
I bartered, exchanged.

πae (πέ) : το πae ξνατuir,
1857, to the "sorro,"
business, i.e. it is useless;
πae bpaon, 2098, not a drop.

πae (πέ), 2403, -547, a period
of time, length of life; *gs.*
2713.

πáινις : ξυραβ τοό μ. an
παρτινε, 43, that the pro-
phesy referred (?) to him.

πάμυινν, 2623, (one who works
with) a spade.

παίτ (πατ) : bíot μ. i mbun Δ
cáitte, 748, those who spend
are not unprosperous.

παίτ, 1412, he ran.

πaoτο (= πyτο), a thing; μ.
beas άρίαν, 1100, a little bit
of bread.

πeάcáιτεac, 1710, royal, regal;
πeάcáιτεac, 2025, -110.

πέaлт όιη, 2105, a golden
yellow spot; πέaлт, 2105, a
spot, star in the forehead of
a beast.

πiαη Δ ήήαηα, 2622, as much as
would satisfy his desire.

μαρτυρῶν (μαρτυρῶν): μαρ'
π. το τοῦ, 2691, if I did not
serve your will; unless I
obeyed you.

πίς-τέαξις, 122, chief resi-
dence.

πιννec (= πιννec, 1660,),
dancing.

πιο (= πιο), 558, a thing.

πιοῖν (ἀριπῶν, ἀριπῶν), 2230, reck-
on.

πιοπα (= πιοπα), 1698, 2027,
-32, -33, -131, etc.

πιοννίςτε (πιοννίςτε), 2656,
engraven.

πιοννίςτε, 2657, sculptured
figures.

πιο βί (= το βί), 410, 2009, -712.
πιοβί, 538, 746, 781, 882,
a robber; *pl.* 1005.

πιοζε: ζο π., 643 = ζο νιοζε
= ζο οτι.

πιοζεαῖα, 1700, (for πιοζεαῖα)
royal; πιοζεαῖα, 2135.

πιολόντα, 1430, quite full,
satisfied (with food).

πιοῖν-τε, 1219, = πιοῖν-τε;
αζ ζιουαρετ π., 1027, going
away headlong.

πιοῖν: ἰννι π., 2090, pro-
ceed with your recital.

πιοῖν (πιοῖν): πιοῖν
π., 2591, a spadesman.

πιοῖν-τε, 176, of violent
flood.

πιοῖν - τεῖαρετ, 2196,
violently-flooded. The
adjectives of double adjec-
tival formation (*i.e.* in -αῖ
and -α) in the text are con-
fined to the group in this
passage. The additional
formation in -α seems to be
made on the analogy of such
adjs. as πεαῖα, μόρεα, etc.,
and is added to the normal
adj. in -αῖ.

πιοῖν πια: το π. π., 2408,
during a hurried incursion.

πιοῖν, 73, rumbling (?)

πιοῖν (? πιοῖν, knight,
champion), 439.

πιοῖν, 2610, saddles.

πιοῖν, 1976, a sieve.

πιοῖν, 2048, psalm-
singing.

πιοῖν, 1429, anger, vexation.

πιοῖν: αἱ π. πιν, 2275,
whether we were beings of
this word (or spirits); μαῖν
π., 965, worldly wealth;
πιοῖν π., 1461, earthly
trouble; π. μαῖν πιοῖν, 958,
alive, as you are.

πιοῖν πιοῖν, 841, madness;
πιοῖν-πιοῖν, 1062.

πιοῖν, 323, very quickly (?)

πιοῖν: το πιοῖν π., 138, of
freeborn nobles.

πιο: ζο πιο, 2339, -418,
sufficiently, contentedly (?)

πιοῖν - τεαῖα, 2348, clamor-
ous; το πιοῖν, 457, called
loudly; αζ πιοῖν, 844,
calling loudly.

πιοῖν, fair flower; αἱ π.
πιοῖν, 2093, the generous,
productive fair flower; (*fig.*
name for the cow).

πιοῖν, a cup; *pl.* 194.

πιοῖν, 2348, loud-sounding;
πιοῖν-πιοῖν, 1545.

πιοῖν (πιοῖν) . . βεανναῖν, 1501, 2700, a shower of
blessings.

πιοῖν (πιοῖν), a table cloth;
pl. -πιοῖν, 2481, -94.

πιοῖν (πιοῖν) 2203, timid.

πιοῖν: το πιο πιοῖν πια,
506, by dint of hard running;
? πιοῖν; *cf.* πιοῖν (πιαῖα
and *Eng.* 'squirt.')

πιοῖν (πιοῖν) 2627, a
sudden start.

πιοῖν: ἰοῖ αἱ πιοῖν, 660, 667,
paying the reckoning.

- ρcuab : το ρcuab, 540, swept,
 lopped off suddenly; muna
 ρcuabpuinn 7ηλ., 795, if I
 would not fire a shot into
 your body.
 ρcuab-φολταδòς, 2203, -747,
 having long broom-like tails
 and mains.
 ρεac : πο ρ., 142, separately.
 ρεacanta : ιη ρ. όó, 390, he
 must avoid; lá η. an
 ρπότα, 1973, the day on
 which meat must not be
 eaten; a fasting day (?)
 ρεalt, 1238, a herd, drove.
 ρεan : ó η., 575, from their
 ancestors.
 ρεapnán, 2014, -581, -715, a
 bodyguard.
 ρεactpuas, 1910, = apú, aηuú,
 aηa, 7ηλ.
 ρέpoueán ρaoτpaс, 1892, panting
 from exertion, laboured
 breathing.
 ρέpoueac (pémeac, 2067, -345),
 2028. an-ρ. = in truth, in truth
 nac.
 ρeilt : το η., 2188, to hunt, to
 go hunting.
 ρeuce (peucte, 870, 1162,
 ρεapcτα), withered.
 ρéme halla, 2488, supper room,
 dining room.
 ρeoi-o-θnonntaca, 138, jewel-
 bestowing.
 ρsaluròe, see pcala.
 ρcaci ó. ap á láma, 1275, E.
 escaped, freed himself from
 their grasp; ρcaciεac ó
 aηpuonn, 1361, to disperse
 from Mass.
 ρceana céapa ctapa, 180, sharp
 knives polished like silver.
 ρcibeol (= ρcioból), 1041, a
 barn.
 ρciptín, see pcibe.
 ρcléip an méηilis úo, 112, that
 villain's boasting; pcléip,
 1326, high-living.
 ρcóiς san ρac, 1334, *lit.* un-
 prosperous throat, hence,
 useless sot.
 ρiabpaс, 2334, fairy-like.
 ρiabpuáp, 2215, delusion.
 ρia-ηúteac, 870, etc. (?)
 píoe (píoeac), 2383, a pull, rush.
 píoeoγac, 2334, fairy-like. (The
 púca was said to be abroad
 on Hallow eve).
 pigne (= pigne) ouθplána, 133,
 signs of challenges.
 pileac, 119, straying, vagrant.
 pileac : ap ρ. le, 2141, with
 hanging from.
 pilieac, 635, a look.
 pineac láme, 1103, a gift,
 present.
 pineamar, 2386, we attacked (?)
 pinpér, *g.*, 2035, ginger.
 piobóveac (peabóveac), 119,
 wandering, errant.
 piot-álunn, very beautiful;
pl. 140.
 piotulub, 193, strainers,
 vessels for filtering.
 pičbinn, 2002, -16, -131, very
 melodious; *pl.* 355.
 piče, 2270, *gs.* of piot, peace,
 concord; piče, 2322, (? pičis,
 durable).
 pičpíóill, 2481, of pure satin.
 puab : το η. oíoe, at night.
 plabapeacτ, 628, splashing.
 plávacòς, 2197, glen-in-
 dented (?)
 placuiròe, 781, a robber, thief.
 plán : míle ρ. von pobal, 1971,
 a thousand farewells to
 those people. Slán
 'oo óáil, 257, to be safe and
 sound.
 plán-čpéacτac, 361, the wounds
 healed.
 pleiγτεaγmáil, 2341, *lit.* spear-
 meeting.
 plioct, pleacτa : na ρ., 2414,
 (? 'na pleacτuib, in multi-
 tudes; as signs, traces).
 pluzan, 1996 (= pluzac),
 swallowing.

ῥμεαμα ἀμ bpuiríní, 1107, as much as would smear the lips.

ῥμεαμυῖς, 1227, he smeared, greased, soiled (?)

ῥμῖοε (-εαὶ), 71, a breath.

ῥμυστῖοις, 1411, spits, spittles.

ῥο : ἀγυρ ῥο Ὀία Ὀοῖναις, 1360, ῥο refers to εἴτε na ἐπομ-ῥυαν.

ῥοῦαροεαμῖτα, 374, courteous, gentle, friendly.

ῥοῖτ, 675, a bitch, she-dog.

ῥολάταρ, 1061, all that he gathered.

ῥον : a sound ; pl. ῥοιν, 2347.

ῥονα (= ῥοναῖοε), 1300, lucky.

ῥονάρο, 2002, -131, -50, 2225, loud-sounding.

ῥοῖβ-ῥνύρεαδ, 2136, of affable countenance.

ῥπαῖλεαδ, 1074, abuse, shame, reproof.

ῥπαρπαρ, 1536, confusion, dread.

ῥπέριλιν (ῥπέριλινς), a fight, combat ; ἀγρ., 178, fighting ; ἐμυαῖο-ρ., 438.

ῥπίοσαλ, 1705, life, motion (?)

ῥπίοπαμυῖοε, 2035, spices.

ῥπόσα, 1794, a joint of meat.

ῥῥυοῦαλ, 2447, (= ῥῥυῖαλ, bits).

ῥῥυῖραν (ῥῥυῖράν), 2087, gizzard, giblets.

ῥῥανγάναδ (= ῥῥεανγάναδ), 1282, in tatters, in strings.

ῥῥαοῦάν (= ῥῥυτάν), 1164, a stream.

ῥῥαῖαις, 119, a stroller.

ῥῥιαν : ῥεαῖράν ῥαν τρ., 2122, headlong, aimless wandering ; ῥῥανταῖο, 2609, bridled.

ῥῥοῖς (ῥῥαοῖ) : μιννε τεορα ρ., 358, he sneezed thrice.

ῥῥυτάν κοῖρε, 618, a stream of oats (?)

ῥταβλαῖο, 505, 512, throwing (?)

ῥταο ἀμ Δ λάμν, 2008, to stay his hand, leave off ; naδ

ῥταορα λειρ, 368 = naδ ῥταορα λειρ, will not part with him.

ῥταοναδ ὁά λαῖαο ὁο ὁο ἑαοῖ ρα, 92, the least submission on your part ; if you yield in the smallest degree.

ῥτυολλ (? ῥτυαλλ, he tore up, rent), 2383.

ῥτυαῖο, 2352, sheets (of paper).

ῥτυο- (ῥτυο-) ῥεαράν : 'na ρ., 829, upright, like a pillar.

ῥτυῖρ-ῥεαῖομ (ῥταῖρ-ῥ.), 1097 a wry look.

ῥτυῖρ- (ῥταῖρ-) ῥιαῖα, 2394, tusks, gag teeth.

ῥυαῖρ[ε], 355, pleasant.

ῥυαῖο : ῥυαῖο ῥοῖν ἐμ ρ., 2501, enthusiasm for mirth.

ῥυῖάν, 1752, written for ῥυῖάν, which is glossed ὁποῖ-λεανν in the manuscript.

ῥυῖοε : na ρ., 189, began to practise.

ῥυῖλ (ῥυῖλ), 2537, before.

ῥυῖλ μβε, 2378, a snare.

ῥυαῖα (ῥοαῖα), arrogance ; ga. 168.

ἑαδαιρ : Δ ἑ. λειρ ἑ, 1591, = ἑ Δ (= ὁο) ἑαδαιρ λειρ. For this usage cf. ῖρ ῥυῖρτ Δ ὁῖαῖαῖαλ ἑαο. p. 10. "ἑαδαιρ Δ ἑοῖαῖαλ ἑαοῖρ ρο," by Rev. Dr. Henebry ; ἑαῖ ἑοῖα ἑαο ἀμ ἑ, 1780, the woman induced E

τααῖρ : ἀρ τ. ῖρ ῥαιρνε ῥηλ., 1987, the gleanings (after the harvest) more plentiful than the whole harvest ; ἀρ ἑ., 1015, all I ever gleaned, saved ; ἀρ ἑ., 1058, 1573, all he gleaned.

ταῖρρεοῖοε : naδ ὁτ. ἑαῖρ ῥηλ., 670, a greater amount of dissonance or of sweetness of narration could not be discerned in one of them

- more than in another ; they were all equally bad narrators.
- τάμ : ἀν βαίε ιοννα μβίμ ρε έ, 1202, it is the village where I reside ; βίος 1ε, 119, who takes part in ; βα αλλ τιον α βετ 1επ, to be talking about it ; α βετ, 881, if she were ; βί, 560, = βιονν ; βίον, 748, = βιονν.
- τάμης : ναε μαβ τεαετ όν τύνμης ριν αcu, 76, that they could not survive that calamity ; οά οτιναο οόιβ, 469, if they happened ; ας τεαετ ι οτίρ, 1288, procuring with difficulty the means of living.
- τάμ : ἀν έτοε ρα τάμe, 2162, the meanest stone.
- τάμm (τάμm, 1281, 531, 2380, -400), searching, chasing uproariously ; noise ; ας τ., 1281, hunting, shouting and pursuing.
- ταρτεοαυό : νί έ, 7η., 982, you will not lack my help, i.e. I, for my part, will help you.
- ταρτιollaε, 133, a traveller.
- ταμυρόe, 2717, earthly.
- τανσcαιμ, pl. 195, tankards.
- ταοβοαο, 114, I will approach, come near to.
- ταομρε (τύμρε), 45, sooner.
- ταομζάν, 2041, a quantity (of liquid) is the usual meaning, but it seems to be some sort of a vessel here.
- ταομρεαετ (ταομρθεαετ), 2139, leadership.
- ταρβ ρίε (= ρίoe), 2102, an enchanted bull.
- ταρβα : οο έ. ἀν έαρμπίαο, 2419, as a benefit resulting from the killing of the wild deer.
- τάμντεαε, 2136, (? ταμννν-εαε for ταμνννγεαε, attractive, alluring).
- ταμνν[ς] : οά έ., 645, where ταμνν[ς] refers to the drink,—butcán, m., not to pul f., 768, (are) going.
- ταρ na heaεμρε, 784, the thirst of the Church (?)
- ταμρνα ná τεαεμáλαε, 2696, opposed or contrary to.
- τεαετμb, 2299, messengers, fig., 2707.
- τεαε (= τεαε), 447, 997, 2371, etc., 1117.
- τεαμμμμ, 53, act of scalding (?)
- τεανν : ιρ τ. μαρ ριν έ., 1249, there is impudence !
- τεαε (τε), 1026, warm.
- τέίεμ : νί θεαεμς 1επ, he did not go unpunished ; οά νθεαεμρ, 378, present usage is οά οτέίεαο, if he were to go.
- τεαμπεαμáλτα, 1795, temporal τιαε, 1045, a satchel, bag.
- τιννεαρναε, 169, 187, quick, strong.
- τόεáι : έαμ τ. αρ, 815, knocked him down (?)
- τοιέμ : ραοι ἀν τ., 164, 2315, in that guise.
- τοιεαρ (τιεαρ) : [α] έ., 775, (his) household.
- τοίεαμμ (= τμίεαμμμ), 1573, earning, deserving.
- τοιμναο, 453, pulling down, humbling.
- τοτ, 2037, fume, vapour.
- τορανοα, 342, 1095, noisy.
- τορταε αρ εορνα, 39, pregnant by Barley.
- τράετ : αρ ἀν έράετ [mé] έανα, 1782, of which I have already spoken.
- τμαεαο : ζαν τ. ζαν οίομς 7η., 2242, no abatement of means and affection ; a constant supply of etc.

τρυφοδαλῶ, 2473, a bundle (?) (τρυφοδαλῶν, I gird, truss up).

τρίδαμιλλ : ἥτο τ., 2040, at stated times.

τρεῖς, 723, 2100, -296, -416, -533, a household, family.

τρεῖς, 2047, *pl.* of τριῶν, one-third.

τρεῖς : πᾶσι. ὅτε, 2607, of the doughty strokes.

τρεῖς, 2234 ; *gs.* of τρεῖς, 98, 192, a while, space of time.

τρεῖς, 177, a while ; (τρεῖς, 400, 1462, 1873, 2212, -m-unaspirated).

τρί, 1512, at present the Lough Derg pilgrimage is open from June 1st to Aug. 15th, and the length of the pilgrimage for each pilgrim is three days ; τρί ἥτο τρί, 313, three times three ; τρί τρί, 715, three times three.

τριάς : ἡ τ., 772, ἡ τρί, ἡ τ., 922, 1123, -30, -36, etc., τριάς seem to be forms of ἡ τρί : τριά, one who is doomed, worn down to *indeed, then, now then, and.*

τριάς-ἡτο, 2267, a noblewoman.

τρυμπεῖον (τρυμπεῖον) ἥτο τ., 2498, the sound of a trumpet.

τρυμπεῖον, 342, a very loud sound.

τρυμπεῖον, 628, assembly of great men.

τρυμπεῖον (= τρυμπεῖον) 342, noisy, rattling.

τριάς, 1926, *see* τριάς.

τρυμπεῖον, 821, (? τρυμπεῖον, a wooden club).

τριάς : ἡ τ. τρυμπεῖον, 1788, was an augury of mercy.

τρυμπεῖον, 2201, -304, afore-said.

τρυμπεῖον, 1995, 2175, -420 -734, above-mentioned.

τριάς : ὁ ἥτο ἥτο τ., 1512, both clergy and laity.

τριάς : ἥτο ἡ ἥτο ἡ τ. τρυμπεῖον, 1780, the woman induced E. to quench his thirst ; ἥτο τρυμπεῖον, 1076, for ἥτο τρυμπεῖον ; ἡ (= ἥτο) ἥτο τρυμπεῖον ἥτο τρυμπεῖον, 1591 ; ἥτο ἥτο τρυμπεῖον ἥτο τρυμπεῖον, 1521, to support one's self (with difficulty).

τριάς : ἥτο τ. τρυμπεῖον ἥτο τρυμπεῖον, 2286, it is to be understood and believed.

τριάς (τριάς) τριάς, 2355, field generals.

τριάς (= τριάς), 511, rest, cessation ; ἡ τ. τρυμπεῖον, 2006, raising, enlisting a body of men (?)

τριάς : ἡ τρυμπεῖον τριάς, 1278, like many fierce floods ; ἥτο τρυμπεῖον (τρυμπεῖον), 2380, would cast fling (?)

τριάς (τριάς), 76, a calamity.

τριάς, (= τριάς), *gs.* 1536, witch.

τριάς (τριάς), 1981, 2037, terrible ; *compar.* 2398.

τριάς (= τριάς), 270, cavern, cave ; τριάς, 274.

τριάς (τριάς, ἥτο τριάς, 1499, ἥτο τριάς), 407, accoutered, clothed, caparisoned.

τριάς : ἡ τ. τ., 937, 948, 1984, 2147, the gentleman ; *gs.* 935.

τριάς, 2211, -60, alone, single.

τριάς ἡ τριάς, 2685, the palm for beauty.

τριάς : ὁ ἥτο ἥτο τρυμπεῖον, 1188, 2292, from beginning to end.

τριάς τρυμπεῖον, 73, (τριάς) τρυμπεῖον seems a form of O'Reilly's, τρυμπεῖον, disturbance).

uile : ῥάρυιξ ἀν υ. α φοιλλ-
 ρυξάδ, 1677 = ῥάρυιξ ἀν
 uile [ῥuine é] α (= το)
 φοιλλρυξάδ, it was more
 than any body could
 describe.

υηρε (άηρε, δοηρε), 2435,
 -675, height.

υηρεαο (οηρεαο) λε βρείτιρ,
 1296, as much as a word.

υηα, 1491, copper.

ύνυμαιοτ (ύηραιτ), 706,
 wallowing, rolling.

υηα (υηηα, 2698) = υηητι, υηηε
 ύηαδ, 2472, phonetic for ιυδηαδ
 = a vessel made of yew

υηαο (= οηρεαο), 1108, 1416,
 much.

υηοαι, 627, size, bulk.

υηοαι (υηοι, 964), 2492
 much, many; ἀν υ. ρη
 το μο ὅοδαι, 964, so much
 trouble as that from me,
 complement; due share.

υηόοι, 318, υηόοι, damage,
 harm.

ΘΑΟΙΝΕ.

Αδύμον, 320, 1559, 1599, 1600.

Αδάμ, 345, 2439, -40, Adam.

Anna Cérotinn, 1944, Anne Keating.

Αούδαςάν ρεαριτάς, 273-4, 279, 332, 387, etc., Egan, the marvel-worker.

Αουγύρ mac Ανείρερ, 2407, Aeneas, a Trojan prince.

Απολλο, 1993, 2328, Apollo, the sun-god.

Ατροπορ, 1560, 1622, -3, -5, Atropos, one of the goddesses of Fate.

Βακυρ, 1573, Bacchus, the god of wine.

Βαιρίν λεάταν, 32, Wide Loaf.

Βαοῦ ní υαλλαῶάν, 1880, Folly, daughter of Pride.

Βετρεβυθ, 318, the devil.

Βραντί λωιρῡεαῦ, 205, β. λωιρῡε, Scalding brandy.

Βυλῡάν βυαῖρεαριτά, 571, 592, 636, etc., Drink which causes sorrow. *Βυλῡάν*, = (1) Vulcan, *ῡαῡα ἡρῡνν*. (2) a kind of strong liquor. The second meaning seems to be derived from the first which would be an appropriate name for "fire-water."

Βεαννῡεαρι Ρίος, 476, King's Headgear.

Βερεβυρ, 320, 1559, 1590, -2, Cerberus, the three-headed dog that guarded the entrance of Hades.

Βιβελ, μάῡαιρ ἡυῖριτερ, 2538, Cybele, a Phrygian goddess.

Βιρτε ἡ ἡυῖοῡάῦ, 1878, Store a-hiding.

Βιόῡό, 1559, 1613, -4, Clotho, the spinner, one of the three goddesses of Fate.

Βνοῖριῡ ῡεαῡῡάν, 1697, (? *Βνοῖρ-ῡῖρε-ῡεαῡῡάν*).

Βνύ ἡεῖρεοῡ, 669, Fionn's harper.

Βοῖγῡῡ Ḑῡῖοννα, 1877, Wisely-sparing.

Βοῖῡῖρε, 14, 849, the Lord.

Βοῡῡῡῡῡ, 1697, (? *Βοῡῡ-ῡῡῡῡῡ*).

Βοῡῡῡῡ ὄῡ, 2001, -9, -12, -27, -28, etc., young Cormac.

Βοῡῡῡῡ mac Σεαῡῡῡῡῡ, 1939, Cormac Mac Sharry.

Βοῡῡ ῡεανῡῡ, 31, Check of Modesty.

Βρομ, *g.*, 674, 1154, Crom Cruach.

Βρομेल, 690, Cromwell.

Βυῡῡῡῡῡῡ, Cucullain, *g.*, 160.

Βυῡῡῡ Σεαῡῡῡῡῡῡῡῡ, 20, 37, 142, etc., Drink, which is bitter in the end.

Ṫallán Forgasail, 2125, a poet and a disciple of St. Columcille.
Ṫáirne, 1999, 2330, The daughter of the river-god Peneus.

ṪearṪa, 205, Barm.

Ṫéine i bpoṪaṪ, 34, Alms a-hiding.

Ṫiaimín na rṪuab, 2688, Jerry the broommaker.

ṪiaimiuṪ Ó CoṪṪaṪáin, 820, Dermot O'Sleep.

Ṫir, 320, 1558, 1609, The god of the infernal regions, the Greek Pluto.

ṪonnṪaṪ Ó CinnéioṪe, 1944, Denis O'Kennedy.

Ṫamonn Ó Cléine, 3, etc., Edmund O'Clery.

ṪarṪuṪ, 276, Want.

ṪorṪa, 29, Barley.

Ṫaun, 1695, Fauns.

ṪearṪoṪṪa Ó Ṫála, 1149, Frederick O'Daly.

ṪearṪal Ó Cuigle, 655, Farrel O'Quigley.

Ṫinn, 669, Finn Mac Cool.

ṪorṪún, 15, 155, 276, Fortune.

ṪearṪaṪ ṪiṪṪuáin, 1963, Gerald Dillon.

Ṫiobun a Ṫiobuin, 924, Gibbon Gibbons.

ṪiṪṪa bṪiṪe Ó ConṪuṪaṪ, 1945, Gilbride O'Connor.

ṪnáṪól, 1008, -12, Constant-drinking.

ṪearṪuṪ (ṪerṪuler, 1595, 2354), 159, Hercules, the god of strength.

Ṫimeneur, 2718, Hymen, the god of marriage.

Ṫopa CionnṪuṪe, 50, 203, 205, 446, 452, Yellow-blossomed hops.

Ṫapon 288 Jason a famous Grecian hero, son of Aeson, king of Thessaly, the leader of the Argonauts.

ṪomṪuṪeaṪṪ, 15, 155, 596, etc., Uprightness.

Ṫopa CṪiṪoṪṪ, 989, Jesus Christ.

ṪuṪiṪer, 2569, -704, Jupiter, the chief god among the Romans,

ṪacheṪir, 1560, 1616, -7, -8, Lachesis, one of the three Fates.

ṪuṪiṪer, 317, Lucifer.

ṪuṪaṪó lámpṪaṪa, 2404, king of Ireland for 40 years—A.M. 3331, -3370. The fair of Teltown was established in his reign.

ṪuṪ ṪṪeaṪ, 1071, 1251, -2, Come in.

ṪaṪam Cléir, 663, Mrs. Cleer.

ṪáṪnur Ó CallaṪáin, 654, Manus O'Colleran.

ṪaiṪiṪir ṪarṪon, 1035, Mr. Farmer.

ṪaiṪiṪirṪeaṪ rṪir, 1003, Mrs. Poor.

Ṫaintin (Ṫantuin, 158), 114, for Ṫionntain, who is fabled to have lived through the deluge.

ṪéaṪb, 2000, -9, -15, -130, etc., Meav, Queen of Connacht.

ṪeoṪa, 287, daughter of Aeetes, king of Colchis, who assisted Jason in obtaining the golden fleece, and accompanied him to Greece.

μεγερα, 328, 1559, μεγερα, 1636, -7, 1645, etc., Magaera, one of the Furies.

μιοντιν, 116, for ριοννταιν.

μιρζε χιαλζαν, 1007, Senseless Drunk.

μιύριυ, 1571, -4, the Muses.

μυιinntip Όοιτρίolluig 1217, -58, 1373, -9, etc., the Churls; a family name.

μυιinntip Όυδρίυν, 1261, 1393, -7, the Sorrows; a family name.

ναιαοερ, 1697, nymphs.

ναοιμαν νιαιηόρυταδ, 2055.

nemerip, 327, 1559, 1628, -30, Nemesis, the goddess of vengeance who punishes pride and arrogance.

Ό ορυαν, 562, O'Brien.

Ότ mBuinn Λιαδρίυτεαδ, 537, Eight Gray-eyed Groats, = 2/8½.

Ό νέιλλ, 2006, -14, -17, -27, -28, etc., O'Neill.

Orpheup, 669, 1647, 2328, etc., Orpheus.

phénicp, 406, the name of the birds.

πιριτεup, 1596, Pirithous, son of Ixion, king of the Lapithae. He descended, with Theseus to the infernal regions, and was seized and detained in chains.

pluto, 1648, Pluto, the king of the Lower World, the brother of Jupiter and Neptune, and husband of Proserpine.

προσερρινα, 1587, Proserpine .i. βασιμίοζαν ιρριυν.

Sac, 451, Sac, a Spanish drink.

Seán Ó Όεαζρίαιpcín (Όειζρίαιpcín, 1038, -47), 1028, John O'Charity.

σεαριαταοι Όεαζ, 1085, Little Charity.

σεαριαταοι ήόρι, 1084, Great Charity.

Sgab a ήρυαιp, 1008, -10, Scatter-all.

σιοpριτοι, 1696.

Solam, 668, Solomon, son of David.

Sturpa, 35.

Swóan Siapúiteaδ mac Coipce, 572, 789, .i. Όποδ-leann [scribe's gloss], 193, etc., Sudhan the far-seeing (?) son of Oats. A sort of whisky.

ταός ριονν, 653, Fair Tim.

ταipce a ήρυiζε, 1877, Lay-by-all-one-gets.

Tomáp mac Óobuir, 1999, the Cromwellians personified.

υαιτέip mac Διήipι (? Διηηειpe), 449, Walter Mac Calamity.

υαιτέip mac Δ ζοιτε, 449, Walter Mac Valour.

υαιτέip στροπς, 811, Some sort of drink. στριανζαδ, 809, 817.

υένup, 2685, Venus, the goddess of beauty.

υιλλiam ριαδαδ, 888, William Gray.

υipτοιυειp, 33, Bestowing.

ΑΙΤΕΛΑ.

ΑΔΑΘ ΑΝ ΤΟΡΟΜΑ, 134, 137, Thomas's Street, Dublin.

ΑΙΜΕΡΙΚΑ, 2108, America.

ΑΡΚΑΔΙΑ, 378, 1581, 1728, Arcadia.

ΑΤΡΟΜΟΙΣ ΑΤΑ ΛΙΑΣ, 242, Athleague, on the Suck.

ΑΤ ΚΛΙΑΤ, 121, 129, 136, etc., Dublin.

ΒΑΙΛΕ ΑΤΑ ΛΥΑΝ, 246, 534, Athlone, on the Shannon.

ΒΑΙΛΕ ΝΑ ΜΒΟΥΔΑ, 1384, Churltown.

ΒΑΙΛΕ ΝΑ ΣΣΟΡΝΑΙΣ, 368, Ballinascorney : (?) a fictitious name.

ΒΕΛ ΑΤΑ ΛΙΑΣ, 243, Ballyleague, on the Shannon.

ΒΕΡΡΟΡΙΑ, 2063, Aethiopia (?)

ΚΙΛ ΡΗΑΝΑ, 1201, Killmany.

ΚΛΑΝ ΜΑΚ ΝΟΙΡΙ, 1442, Clonmacnois.

ΚΝΟΚ ΗΕΛΙΚΟΝ, 1571, Mount Helicon.

ΚΝΟΚΑΙΡΤΕ, 1549, ΚΝΟΚ ΑΙΡΤΕ, 1760.

ΚΟΝΝΑΚΤΑ, 230, 266, 277, 373, etc., Connacht.

ΚΟΝΤΑΕ ΑΝ ΚΛΑΙΡ, 1944, County Clare.

ΚΟΝΤΑΕ ΛΙΑΤΟΡΟΜΑ, 591, County Leitrim.

ΚΟΝΤΑΕ ΡΟΡΚΟΜΑΙΝ, 1945, County Roscommon.

ΚΥΡΤΟΜΟΥΡ, 379, ΚΥΡΟΜΟΥΡ, 1581, 1728.

ΚΥΡΑΔΑΝ, 234, Croghan, in Roscommon. Croicheann was the mother of Queen Meadhbh.

ΤΟΥΜ ΚΟΛΛΚΟΙΛΕΑΘ, 128, 188, Thomas Street in Dublin.

ΤΟΥΠΕ ΚΟΙΛΙΜ ΚΙΛΕ, 2007, Derry.

ΕΙΛΡΙΝΝ, 244, Elphin, in County Roscommon.

ΡΑΙΛ, 2318, Ireland.

ΡΟΡΟΛΑ, 2565, Ireland.

ΡΗΑΙΝΚ, ΑΝ, 2677, France.

ΣΑΙΛΙΝ, 250, Galway.

ΣΕΑΡΜΑΙΝΝ, 2677, Germany.

ΣΕΗΕΝΕ, 1561, hell.

ΣΛΕΑΝΝ Α ΤΟΒΑΙΡ, 2409, Glen of the Well.

ΝΕΟΡΡΙΑ, *gs.*, 2716, Europe.

ΙΑΡ-ΚΟΝΝΑΚΤΑ, 573, West Connacht.

ΙΟΡΑΦΑΤ, 345, the valley of Josephet.

ΙΟΤΤΑΙΛΕ, 2406, Italy.

Killman, 1200, = Killmany = Cill mhana (mhanaigh).

Laiġean, 128, 774, *dpl.* 580, Leinster.

Libánur, 2435, the Biblical Lebanon.

Loċ Deaġs, 1506, -8, 1676, Lough Derg in County Donegal.

maoláinne (muláinne), 2001, -14, -123, -366, etc., a fictitious name.

munáin, 2010, Munster.

neao na nċan douadain, 404-5, the nest of the strange birds.
nuad-áta, 1131, Newford, 1129.

parrápar adain, 2057, Adam's Paradise.

poiteul, 188, Pottle.

poll tiġe léabáin, 369, hell.

raċ áine, 1761, -5, same as Síth Aine (?)

raċ cruacán, 1549, 1710, Croghan fort, 1750, the title of the Queen of Connacht.

róim, 1350, Rome.

roċ an mhaoe cam, 238, Roscommon; an maoe cam is the camán.

roċumáin, 522, Roċ Comáin, 555, Roscommon.

sicáine, 1549, Knockainy hill in bar. of Smallcounty, Co. Limerick.

sítúna, 1549, 1755, Cnoc síthe Una, east of Borrisokane, Co. Tipperary.

stiaċ parnarrur, 1572, Mount Parnassus.

stiaċ sian, 2438, Mount Sion, in Palestine.

stigeaċ, 254, Sligo.

spáin, an, 451, 2457, -677, Spain.

sráro san tomár, 135, Thomas's Street, Dublin.

tír na nóġ, the land of the young.

traoite, *gs.*, 2408, Troy, in Asia Minor.

ulaó, 2012, -736, Ulster.

Focal an Szrībneóra.

('Sé uinim an líne atá i n-íosaí an focal.)

1. 2. 3 (asur i n-áitib eile). coóaimim 3.
 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322.

τοιβάλα 322. ζέιρ 323. παρλυας 324. τοιούτοις μυστα 325.
 ανθυιου 326. λεαοτροιου 328. ιντριεμα 329. θεαλινα, 335.
 αὐθολι 336. -παννιου 337. -εαγλιου 337. τοιρις 340. ζλειε
 ζριε 347. ουδδρια 348. ριμνιου 349. ταινεαμνιου 351.
 παυις 355. ουι 356. μιυς 358. ζειβιου 360. ουορλιν 361.
 τειριε 362. μοις 362. ζουβρεαυις 363. ουοβρεαυις 366.
 ρειρ-υαριου 368. ρταο 368. ζαριαν 370. ουιαν 372.
 αὐθουιν 372. ριυς 373. ρατα 376. νειρζεοζα 377.
 ναουριε 382. ραρβας 385. ζελαιριου 386. βρυαριεοι 389.
 θεαλινα 390. -θεαλινα 393. ρεακονιου 394. ουαο 395. α
 ναικεα 400. ροιβεαρ 401. αὐθολι 401. αουοβιου 403
 τυλιου 403. -αμιαρεα 403. ουιλιου 403. -υαριου 404
 αουαο 405. hobon 406. μιουαομιν 406. ριαρριου 409.
 λυς 416. λεμ 416. ρναομ 416. αιτε-εριου 419. τοιβεμ 423.
 ροιυις 424. ραυιου 426. υακινθου 426. ανθυιου 427.
 ουαρι 428. τιορζνα 433. μιουζαν 434. νειριε 434. ουι 437.
 αριουεαυις 448. βριαντιου 449. ουο τιορνε 453.
 βρυαριεοι 454. ουις 455. ζρυαοαυις 456. θεαλινα 460.
 -ερυαυις 461. νιλ αν ροαλ 'ια' ραν ρζιυιου 462. "ριλ"
 αζυρ "α" αρ α ειοιν ροιρ 'ι' αζυρ "ι" 463. α ναοβιου 463.
 μιουμιοννιου 466. μιουοκομζαρι 468. α τριουα 469. κομνιου
 469. υιριου 472. ουο ριαορριου 473. ροιριε 473. ρε
 ρυβαλι 481. μαριε 482. νιρριζιν 486. ροιυις 492.
 ζέιρ 493. -ερυαυις 496. ουοις 497. τεαν 507. τεαρ 507
 ριαορριου 508. τιορνε 511. ραζα 514. τειτερεα 517.
 βραζα, 518. ραυις 522. -ερυαυις 526. ορυαοινεαυις 527
 -ρεις 531. ραυιου 531. ατ-εϋρ να ρεατ-μαριου 533.
 λευεα 542. ριαορριου 545. βρυαλι 547. τοιβάλα 551.
 κομνιου 554. ροιυις α βραυις 571. θεαριβραυις 572
 τιορζναμ 574. ζο μα 576. ζαριας 583. τειτεαμ 586. ραυις
 593. μιουαρι 594. βιουεαυις 595. οιβιν 604. κοιουμιουοιου 604.
 606. ουα μα 607-8. μιουζαζα 610. εριου 611. αμιν 612.
 ουαζαυις 615. κομιν 615. νιρριου 616. μιουαριου 618.
 μεα 625. μευς 629. νιρριουεαυις 633. ορυαοινεαυις 649.
 αμιν 650. ροιριε νο 651. μευς 652. θεαρι 657. ρυς 658.
 θεαρι 659. αρ α ζκομνιουεοι 661. ρεζιοινα 666. ταιριεοιου
 670. ηεζα 674. να ιουα 679. εατοριε 682. εοιρις 682.
 ιοιριου 683. α νειρναα 688. α νιρριου 688.
 βρυαυις 689. αν ιερριου 690. ορυαοινεαυις 696. ορυαοι
 οαμιν 696. ραυι ραυι- 698. ουοιου 699. ουο εϋρ 703.
 ρυς 707. αιριε ροιουζέιρ 709. μεαζα 710. βρυαυις 717.
 αιριου 717. εμιν 722. τεαυα 724. μιουοκομιν 728.
 728. θεαρι 729. ραζα 732. ινναοι' αν ροαλ α βι ι ν-αι
 'ιναοι' 735 ι ουοα. ζαυιριου 736. νειρις 741. ουο
 κομιν α μακ ι. κομιν [αρ αν μαριαν] μαυι ουο ουο βι εζυιν
 υαυιν ιρ ιε ουο οριου εομιν 742. ροιριε κομιν-ρριεαυις
 743. νειρζεοζα 744. ιουζνα 755. οιβιν 755. ροιρι-
 ουεαμ 777. ταιριεαυις 778. ιου 779. ρεζιοιν 793.
 ιουζαρι 794. ρζαυαυιν 795. ραυιου 798. ουαζαυις 803.

ԿԱՅՈՒՆ 1339. ԲԻՇ 1340. ԿՕՐԼԱՏԱ 1359. ՎՈՒՆՈՒՐ 1360. ԵՐԱԲԱՆԼԻ
 1360. ԱԻՐԵԱՆՆ 1361. ԱՅԾՈՒԼ 1362. ԱԻՐԵՄՈՆՆ 1362.
 ՈՒԵԱՇԱՅ 1364. ԷՐՈՇՏԱՐ 1366. ՎՕՇԻՐՈՒԼՈՒՐ 1373 (ԱՇԱՐ 1
 Ն-ԱՆԻՅ ԵՆԵ). ՎԱՇՈՒՆ 1377. ԵՐԵԱՆԱ 1386. ԸՆԱԼԱՅ 1395.
 ՀՆԱՆ 1400. ԵՔԱՐԻՐ 1402. ՎԵԱՆԱՄ 1403. ԿՕՍՈՅ 1404.
 ԴԱՅ 1405. ԴԱՅ 1406. ԵԱՏԱ 1407. ԲԱՅՏՐՈՒԼ 1411. ԲՈՒՆՈՒՐ
 1412. ԿՕՐԼԱՏՈՒՐ 1413. ԲԱՏՐԱՐ 1414. ԼԵՅ 1422. ՄՈՐ 1422.
 ՏՆԱՇԱՅ Ե ՈՒՐԵՄՈՆՆ 1426. ԲԱՅԵԱՇԱՐ 1432. Ե ՆԱՄԱՆ 1434.
 ԲԵՐԻՈՒՆ 1435. ԱՐՄԱՐՈՆԵ 1438. ԼԵՃԱ ԲԵՐԻՈՒՆ 1438. ԱՅԾՈՒԼ
 ԱՇԱՐ 1443. ԻՈՆՏԱՆՏԱՐ 1448. ՎԵԱԼԻԱ 1449. ՎԱՇՈՒՆ 1452.
 ՎԵԱԼԻԱ 1454. ՎԵԱԼԻԱ 1455. ՀԼԵՆ- 1456. ՄԵԱՐԵԱՆԼԻ 1457.
 ԱԻՐՈՒՆ- 1459. ԿԱՅՈՒՆ-ՎԱՐՄԱՇՏԱՇ 1459. ՄՈՒՇՆՈՒՆՈՒՆ 1461
 ԿԱՇՏԱՇ 1461. ՎՐԵՄԻՐ 1462. ՈՒԵԱՆԱՅ ԵՐԵԱՆԱՅ 1462. ԿԱՆԱՅ
 1463. ԵՆԻՅ 1465. ԲԱՇ 1466. ԵՐԻՅԻՐ 1468. ԱՐՄԱՐՈՆԵ 1470.
 ԵՐԱԲԱՆԼԻ 1483. ՎՈՒՆՈՒՐ 1483. ԵՐԵԱՆԱՅ 1486. ԵՐԱԲԱՆԼԻ 1491.
 ԿՕՄԼՈՆԲԱՐ 1494. ՀԵՐ 1495. ԵՐԱՆԱ 1497. ԲՈՒՆՆԵ 1497.
 ԵԼԱՆԱՅԷ 1498. ՄԱՇԱՅ 1499. ՎՕՐԱՐԵԱՄ 1501. ՎԱՐՄԱՇՏԱՇ
 1502. -ՎԱՐՄԱՇՏԱՇ 1509. ԴԱՆԵ 1510. ԵՔԱՆԱՅ 1510. ԷՐՈՐՏԵ
 1514. ԷՐԵՅԷ 1514. ԷՐԵՆԻՐ 1515. ԿՕՄՈՐ 1517. ԱՐՄԱՆԱՅ
 1518. ԽԱՆԱ 1523. ԿՕՐԵԱՄԱՐ 1527. ԿՕՐԵՅ 1528. ՎԵԱԼԻԱ
 1529. ԲԱՅՅԱՇԱՇ 1530. ՀՆԱՆԵ 1532. ԲԱՐԱՐ 1533. ԲԱՇ 1534.
 ՎԵԱԼԱՐ 1535. ՕԻՐԵՈՇԱՇ 1536. ՎԱՇՈՒՆՆ 1537. ԷԱՇ 1541.
 ՀԼԱՆԻՇ 1542. ԸՆԱԼԱՐ 1543. -ՄԱՆՈՒՐ 1544. ԿՕՇԵԱՇԱ 1555.
 ԲԱՅԱՆԱՆ 1556 (ԱՇԱՐ 1 Ն-ԱՆԻՅ ԵՆԵ). ԿԱՆԵ 1563. ԲՈՒՄԱՐՈՒՆ
 1564. ԱՅԾՈՒԼ 1565. ԲԱՏՐԱՐ 1566. ՄԱՐԱՐ 1571. ՄԱՐԱՐ
 1574. ԿՕՄԼՈՆԱՅԻՐ 1582. ՀԱՆԱՆԵ 1583. ԵՐԱՆԵ 1585.
 ՏՆԱՇԱՅ 1588. ՀԱՐԵԱՇ 1588. ԿԱՆԱՆԵ 1589. ԱՐՄԱՆԱՇ
 1592. ԵԱՆԱ 1592. ԵԱՐԵԱՅ ԼՅՅ 1593. ԼԱՅՆՈՒՆ 1594. ԱՐ ՎՕ
 ԵԱՐՄԱՆԱՇ 1603. ՏԱՐԱԼ 1608. ԼԱՇ 1611. ԲԱՆԻՇԵ 1616.
 ԵԱՐԱՆԱ 1619. ԲԱՆԻՇԵ 1620. ԷԱՐՄԵ 1620. ԿԱՇՏԱՇ 1624.
 ԼՈՐՏԵԱՐ 1625. ԷՐՈՒՆ 1625. ՆՏԵԱՐԱՇ 1626. ԲԱՆԻՇԵ 1626.
 ՏՕ ԵՔԱՇԱՇ 1631. ԷՐՈՒՆ 1631. ԵԱՇԼԱՐ 1635. “ԵԱՇԼԱՇ” ԱՆ
 ԲՕՐԱԼ Ե ԲԻ ԱՆՆ 1 ՎՕՐԱՇ. ԿՕՄԱՆԻՇ 1637. ՀՕՄԱՆԱՐ 1649. ԿՕՐԼՈՒՐ
 1650. ԲԼԱՆԻՆ ԻՕԱՐ 1653. ԿՕՍՈՆԱ 1655. ԲԱՐՏ 1659. ԿՕՐՏԵԱՐ
 ԿՕՐԱՐՈՒՐ 1660. ՀԱՆԱԼԱՐ 1661. ԲԻՄԱՆԻՇ 1664. ԲԻ ԼԵՐԱՆ ԷՅԻՆ
 ԲՈՒՆ ‘ԵԱՐԵԱՆ’ ԱՇԱՐ ԲԵՐԻՈՒՆ ԱՐԻ; ԷԱՐԵԱՐ-ԲԱ ‘Մ-’ ԻՐԵԱՇ ՄԱ
 ԽԱՆ 1664. ՄԱՆԱՆ 1668. ԽԱՐՏԵ 1669. ԿՕՒ 1671. ՎԱՆԱ 1672.
 -ԲԱՐԻՐ 1672. ԲԱՐԱՐ 1677. ԵՐԱՆԱՇ 1678. ԷՐԵԱՐԱՐ 1682.
 ‘ԱՐ Է ԲԵՆ’ ԱՇՆ ՆԻ ԽԱՇՏ Ե ԲԵՐԻՈՒՆ ԱՆ ‘Է’ ԲԵ 1683. ԵՐԱՇԱՇ
 1689. ԵՔԱՆԱՅ 1689. ՈՒԵԱԼԻԱ 1692. ԱՇԼԱՆՆ 1692. ԱՇԼԵԱՏԱ
 1693. ՄԱՅԵԱՇ 1694. ԲԱՆԵ 1695. ԲԱՐ ԱՆ ԽԱՆ 1702. ԷԱՆԱՇ
 1708. Ե ՀՕՄԱՐՄԱՇՏԱՇ 1713. ԻՐ ԷԱՇ 1715. ԱՆՈՅ 1716. -ԵՐԱՐ
 1717. ԱՐՏԵ 1718. ԲՈՒՄԱՆ 1720. ՆԵԱՐՏԱՐ 1721. ՏԱՐԱ 1734.
 ԿԱՆԱՇՏԱՆ 1734. ԲՈՒՄԱՆԵ 1735. ԲԱՐԱՆ 1742. ՄԵՐԱՐ 1742.
 ԿԵԱՇԱՇ 1748. ԲԱՇԱՆ 1752. “ԵԱՆ” Ե ԲԻ ԲԵՐԻՈՒՆԱՇ ԱՇ ԿԱՇՏ;
 ԲԱՆՆԵ ՎԱՆԵ ԷՅԻՆ ԵՆԵ “Ե ԵԱՆ” ՎԵ 1756. ՎՈՅԼԱ 1758.
 ԷԱՐԵԱՇ 1759. ՎՈՅԼԱ 1764. ԷՅ 1766. ՆԵՄԱՐՈՒՆ 1768. ՎՕՐ-
 ՄԱՐՏԵ 1770. ՀԱՐԵԱՆ 1770. ՄԱՆԱՇ 1771. ԿՕՄԱՐՄԱՆ 1772.
 ԲԱՇԱ 1772. ԵՐԱՇԱՐ 1772. ԿՕՐԱՐ 1776. ԿԵԱՐԱՆ ԿԵԱՇԱՐ

1776-7. μιουδάουβα 1777. καμπετάννας 1780. ριουβλιού 1784.
 βοότνις 1789. βιά 1789. ριάτνις 1792. ταναριτιό 1792.
 ούρσιρφλουάσις 1793. σοσοιό 1799. μιννις 1800. sence 1803.
 sence 1804. fate 1807. symple 1807. faite 1810. busines
 1816. schoole 1818. fait 1828. se 1831. gett 1834. cloath
 1836. lett 1841. speake 1842. schoole 1843. tythe 1847.
 to steel 1848. redgnæss 1851. Chaire 1852. Fait 1855.
 ρνις 1859. σοόρασι 1861. scholler 1867. λεανό 1870.
 ριάο 1870. ρυζα 1876. αβφουόε 1877. νεαζαουοιρ 1878.
 ζαλρσιό 1879. σερίνις 1880. σερινιό 1886. αν ννιλε 1888.
 αμπριό 1889. αμλα 1890. ραοριό 1892. taleing 1897. fole
 1898. Brown 1899. bitt 1905. comeing 1907. Σεατρυαό 1910.
 τοιρζεαρ 1911. αβρπιρ 1911. divill 1913. witt 1915. dos 1915
 lattin 1916. malταότ 1917. ειανν 1918. ly 1920. βιάουόαιτλ
 1921. gray 1925. Τρύαο 1926. heare 1933. Taleing 1930.
 odhogg 1938. fole 1938. ρεαρρπιού 1939. Brown 1940
 οονόατ 1944. mbaimeao 1949. λρ 1950, (αζυρ ι ν-άιτιβ εϊλε)
 bitt 1951. ανν ρίαννιρ 1953. βρπιλ 1955. τρύαοε 1956. α
 μό 1956. divell 1961. ρνις 1968. βιαόουόιτλ 1968. βιάόουόε
 1971. ρόουιτ 1971. λαόατ βεανναόουις 1972. ρυζας 1972.
 ουιρτιό 1973. ουιρτιό 1974. “ριρριλλε,” “ριρριόλε” ι οτοραό
 ανν 1975. -έριάρτιού 1976. ρίοουαό 1977 (αζυρ ι ν-άιτιβ εϊλε)
 τιόν 1977. τετ 1977. αλτα 1980. βορβιαό 1981. βάζα 1982.
 ανν άιτ 1984. βρυνιςτέαόαό 1984. εαζερπιού 1986. βραάαρ
 1987. τιομπο 1989. ούόλιουα 1989. οον να τραόνιόιό 1990
 αν νίορ λυό 1991. κύό 1991. μβλιόόεαρ 1992. λυιόίόε 1993,
 κότ 1994. τράνιόιό 1995. ράραό 1996. νορόνιό 1999. αζυρ αρ
 έρυαόα 2000. -έρυαόατ 2001. ριέβιν 2002. αοιβιν 2005.
 ρίοόιόιτλ 2007. ουαρπλε ύλα 2011-2. ρλυατνις 2017. εαόρα,
 2017. νεαμγνάόαίό 2019. βιονγνα 2020. αμλα 2020. σευιζε.
 2021. -μεανναό 2024. τιυγτάό 2029. -ριορρπιού 2030. τά
 αν οά ‘-n-’ ι γκομννιόε ας Σεάν ρα βροαλ ‘connnαιρ’ νίλ ας
 ταόγ ανν άτ αν τ-αον -n- 2030. εαότ 2032. μαίρεαό 2033,
 βόι 2033 (αζυρ ι ν-άιτιβ εϊλε) ρριορρπιούό 2035. ύαιόβιάλταό
 2037. γλέαό- 2045. τρεαα 2047. ραλαμόλαρα 2048. ρύόαλ
 2064. έαουιό 2049. ρινεαμλα 2051. ρυνόίόε 2052. έαττριομα
 2049. τταιιν 2056. ριλινιό 2061. ράριού 2062. λεαόταό αν
 βέυλ μαρ ριυόορμα 2063-4. υβλαό υρρα 2067. βράιρζεαρ 2068.
 ηογυραεορνις οα ραριού ριοντινις 2069. ο νευλ 2072. ουιρμς-
 σεογαό 2073. ιοντα 2075. ουιρςσεόγ 2077. ιντε 2077 (αζυρ ι
 ν-άιτιβ εϊλε). ήεαόατ 2079. ήεαόατ 2082. ρυντογλαρ 2085.
 λυό 2086 (αζυρ ι ν-άιτιβ εϊλε). ύαιβειλ 2086. γιόιν 2086.
 έιαραό 2087. μβλιτεαρ 2096. οοβαό 2096. μαρ 2098. λαμ-
 ναρα 2102. βεανννις 2103. υρρα λαό 2103. αν νεαουιν αζυρ
 ρεαλ 2105. αέλεαίτε λαό 2107. βλιγεαόγαν 2107. κογ έρυαόατ
 2108. μνιρνις 2116. ροερπιόιόινν 2117. μινεογ 2118. ο
 chon οέαλαίό 2120-1. βρυντο ριονρκατογαό 2122. βάντινις
 ροιλιόόε 2124. ρλυαό 2125. βρυόε 2125. ροργαλλ βρυαρτινις
 2125. -βεαρτινις 2127. -ρλυαό 2129. cinnpinn 2134. βιονγνα

2140. αἰτελεῖτε υἱοῦ 2140-1. θεαντινὸ 2142. περίοδὸ 2143.
 πέριλινθεῖο 2143. θέαμα 2144. υαῖβη 2145. ρτιυβμα
 να βριμνιαντιβ 2146. ρνεαῖετ λεαῖο ζειμπε 2147. ζουαλαρ
 2151. μανναῖο 2151. αινζλιθε 2154. εαοαῖο 2155. -θεα-
 μαῖ 2155. λεαταῖορ 2156. καῖαιρ 2163. μαοm 2169.
 ραλλαινε ορμα 2170. εἰοῖε μοιμπεαῖτε 2173. -λῡαῖ 2174.
 -μεανμαῖ 2176. αν ποῖτ 2178. mbeαῖετ 2178. μῡαῖετ 2179.
 βοιοιορ 2181. ὅλουβ 2183. -ρῡγυῖο 2184. ρεαρμαν 2185.
 εντρεαῖετμαιν 2186. ρμυαντιβ 2187. μοιμπεαῖτε 2187.
 βρῡοιμ 2187. ὅιοσλυοιτ 2192. ῑῖο 2193. λιν 2194. ῑοῖτιβ
 2195. ζμαοῖοῖβ 2203. (αζυρ ι n-αῖτιβ εἰλε). αἱμῡεαῖο 2203.
 τῡαντιβ 2208. ορμπε 2212. ὅιοῖο 2213. ταιβῡζ 2215.
 τεαρθεαντιβ 2215. νεῖμνῡεαῖο 2218. μεῖρνε 2220. μοιμ-
 πεαῖτε 2222. τοβῡαῖο αἱβ 2224. τιοττα 2227. ιονμυρ 2228.
 αἱτρε 2229. βοι μαρ 2231. ῑεαντιβ 2232. ῑοῖμαῖο 2234.
 ιονμυρ αἱλαῖ 2236. ματαρα 2236. εαρβυῖζ ραοζαῖο 2237-8.
 αν νορῡοδαρα 2238. ρῡῖρην 2239. Cuiῖνε 2240. τρῡζ 2242.
 ιμῡζ 2250. ῡαιμνῡῖο 2252. αηρ 2253 (αζυρ ι n-αῖτιβ εἰλε).
 combuαἱμῡζ 2254. αῖαἱ 2254. ρεαμαῖ 2255. βορταβηῖαῖ
 2256. ρεαρμαν 2258. ῑοῖετ 2259. μιονβυρ 2259. cumαντιυῖε
 ροῖῡαἱρ 2260. ιονβυρ 2262. αἱρε 2266. μοραινε 2267.
 μεῖρνε 2270. ρμαῖ 2274. ῡεανῡο 2274. ραῖτεαῖ 2275.
 ρορμυῖο 2275. ραοζαῖο 2275. ζῡρ 2276. ὅιο 2276.
 ῑεῖρνε 2278. ναῖτιον 2280. αῖνιμ 2283. βροῖρρεαῖετ 2285.
 λαῖο 2288 (αζυρ ι n-αῖτιβ εἰλε). mpeαῖτιβ 2290. -ρῡαῖαῖ
 αζυρ τοβῡμαῖο 2290. ῑῡαῖομαρ 2293. comαῖεαῖο 2294.
 μαρμαον αζυρ μαῖαιρ αζαἱμ 2296. ῑοῖτιβ 2297. ῑαῖο 2299.
 ταμῡ αν ρο 2307. -ῑεῖο 2307. αν ορῡα 2312. βρῡοιμ 2313.
 βιοταἱλλῡεαῖο 2313. ῑοῖμ 2316. ρυνῡζλαρ 2317. τῡοῖρ
 2319. ῑεμαῖο 2324. μαρε 2325. 'μαῖεμαῖο' ορ α ῑιον
 ριονβῡν 2326. ναῖεῖζ 2327. τρῡαῖο 2332. ρεαῖετμαινε
 ρῡῖο 2333. beῖλτινε 2334. ριοβμαῖ 2334. ῑορῡαῖο 2336.
 μῡοῖῑομαρ 2338. ρῡῖμῡορ 2338 (αζυρ ι n-αῖτιβ εἰλε) ρῡῡαἱμ
 2339. ῡεαῖομαῖο 2340. ῑῡαἱλλ-λεαῖ 2341. 7 le 2341. ιρ αρ ρῡῖβ-
 εανν μῡε ρῡαῖο αν οῡα ροαλ ρῡν. μαρῡῖοῖοτ 2342. κυμῡζ
 ζῡοῖο 2342. ὅῡρε 2347. νῡρῡρε 2348. ὡαῖα -- -α 2351.
 ῡεαῖομαῖο 2352. ραῖτε 2355. ταἱμῡν 2362. αἱαἱ αρ αἱαἱ
 2363. αἱβῡλ 2366. αἱβεαἱ 2366. ὡαἱβ ορῡομαῖο 2371. ριονῡαῖο
 2372. βεαῖαῖ ὅῡλαῖο να τοβῡαἱλ 2376. ιονμῡοἱ 2379. ὅῡῡε
 2380. τορμαῖο 2389. αῖα 2389. λιν 2389. ῑεμαῖο ῑεαρ
 ταἱμῡ 2391. ῑεμαῖο 2391. λειῖτιον 2393. βαῖυῖζ 2394.
 βαῖαῖο 2395. ῑῖο 2396. ριονῡαῖο 2396. τοβ τυ ὅ ῑεαἱα 2397.
 ῡιονζαντιυῖζ 2398. ῑοῖρ 2400. ῑοῖτε 2400. λεαρζυῖβ 2401.
 βῡντιβ 2401. ραῖαρ 2403. μῡαῖ 2408. αναἱλ 2408.
 capῡῖαῖο 2410. ῑῖο 2411. εῖον (ι n-αῖ 'ζο n-') 2417.
 ζῡοἱμῡ αἱμῡε 2417. ροἱλεοἱα 2421. ὡαἱνζιον 2423.
 ρῡῖο 2424. ῑοῖρεῖο 2426. ὡαῖοῡα ὡα ῡῖβε 2428. ρεαῖο
 2430. ραμῡοαρ α βῡαῖο 2434. ραῖα 2437. βῡαῖοῖρ 2439.
 αῖαἱ 2439. ῑῖο 2440. αῖαἱ 2440. λειρε 2441. μῡοῡαἱρ
 2442. τρεῖοῡαἱ 2445. ζαἱρ 2447. λῡζ 2448. ὅῡοῖαῖο 2448.

beitōde 2451. beačturōm 2453. tairbairōe 2454. ōunn 2456.
 porōteac 2457. ceapad porōtōe 2459. tamap 2459. tioluicrōe
 2461. torpacca 2461. poſlumōa 2462. tōimberc 2462.
 iarmad 2463. ſiollanruōeac 2467. ruinn 2469. crōcāc
 2469. bočturō 2471. curruinn 2472. leirōe 2473.
 mīruōantac 2476. maolāime é 2477. (ní hé Seán a čuir an
 ‘é’ deirne rīor.) Dairruirōeac 2478. rcāruirōtō 2481.
 bí 2482. ħruirōeac 2483. buō 2488. en 2489. tōe
 2491. an néir 2496. -suracac 2497. čorurō 2499. ōaib
 2500. pac. 2500. mbeitōir 2504. ruiz 2506 [munne tuine
 éizir “ruizib” den focal]. noeacāc 2510. talatō aſur
 ħraomib 2514. ħpacac 2515. lučmairteac 2515. čacā 2518.
 trūſurōe 2519. čacāc 2521. ingcinge 2523. leac 2527.
 to leaite 2529. mbeacā 2531. luirōe 2531. člumteac 2532.
 ciurōne 2532. luinnō 2536. ħocruirō 2537. tamul 2537.
 ōōrōač 2543. rcuora 2546. ruileōōnac 2547. iomčurze
 2547. neapmairōib 2548. pačail 2553. noučar 2555. mēir
 ōibne 2556. tú amla 2559 [tuine éizir eile pačar Seán a
 čuir an “tú” rin irteac]. uairne 2559. člīč 2566. ſcuirte
 2571. ſaol 2573. ōiočad 2573. an nimpacac 2575.
 aicrōeac 5280. pačctmarone 2582. čaibruč ōaib 2583.
 čacām 2584. an ninčin 2588. čairbeannruiz ōaonōa 2589.
 počad 2591. ħōruirōe 2593. rmaonruib 2597. mé (ōā nočarmad
 ‘méiſ’) 2604. loiteac 2606. nſleoč 2614. mairne 2618. reicīōe
 2629. eačon norōče 2632. ōrirm 2633. or 2635. ſioliurōeac
 airmuſe 2637. cinre 2637. coicōčar an nučir 2640. iōeac
 2648. mačairuōeac 2648. ōaib 2649. tcuſa 2651. luirōe
 2652. paorōčib 2657. ōubuib 2658. tairnte 2659. iarmad
 2668. ōiur 2669. poča 2673. eiruōeac 2678. čuizte 2681.
 -čreite 2683. ura 2684. čob 2691. načaiſ 2697. ingein 2700.
 na a nočmčurō 2704. teacurib 2707. ruimreac 2713.
 čruinne 2714. čōmmorac 2718. cairneacāc 2719. ſnāčur
 eacama 2727. čluōteac 2728. ħanaluin 2729. ōéanu 2730.
 rōnac 2731. rūſair 2734. ula 2737. čiočail flaitē 2738.
 ħaōič 2742. rrmēiz iarmad 2743. ſraoī 2747. luirōeac
 2748. aillečan 2754. an ſluair “paor ō pača” le “eannac”
 to čuſ buairne mo čuarmam oram an taōħra rcuioča bun or
 cionn [čā rin ar mairbān an leacānaiſ aſur an leacānac rſmīōča
 bun or cionn]. ſraoī 2757. mnaib 2760. čuiz 2762. čōmmōar
 2764. čiomſačail 2770. cuirne 2774. ōōrōac 2775. tcar
 beancuib 2778.

**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
